

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Bydlení jako obraz sociální přeměny vesnice

Bc. Tereza Vodičková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tereza Vodičková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Bydlení jako obraz sociální přeměny vesnice

Název anglicky

Housing as a Picture of Social Change of the Village

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je popsat a analyzovat základní změny v bydlení venkovského obyvatelstva. Práce se bude zabývat změnou bydlení v závislosti na potřebách lidí a jejich nároků. Bude popsána sociální přeměna a její následný dopad na bydlení venkovských obyvatel. K naplnění hlavního cíle dojde postupným plněním těchto dílčích cílů: definováním základního pojmosloví, popisem historických obydlí a jejich vývojem do současnosti. Výsledkem práce bude ověření či vyvrácení hypotézy o závislosti typu bydlení a životního stylu u obyvatel zvolené obce.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. V teoretické části bude využito relevantní odborné literatury a provedena analýza vývoje staveb od historických počátků do současnosti, podle architektonických prvků, typických pro jednotlivá období. Praktická část bude rozdělena na dvě části, na část popisnou a část, která bude zaměřena na vlastní výzkum. Část popisná se bude věnovat zvolené obci – přesněji zástavbě obce, která bude rozdělena dle zjištěných typologických poznatků o architektuře z teoretické části. Poté se tato část bude zabývat tím, jakým sídelním vývojem obec Kamenice prošla. Druhá část bude věnována vlastnímu provedení výzkumu, který bude založen na zkoumání obecních dokumentů, obecní kroniky a na poznatcích od obecního kronikáře. Bude realizováno kvantitativní výzkumné šetření mezi obyvateli obce a to metodou dotazníkového šetření.

V závěru diplomové práce dojde k vytvoření typologie obyvatel vybrané obce, podle jednotlivých částí, které se liší dobou vzniku a současně i způsobem života. Také dojde ke shrnutí výsledků provedení výzkumu a bude zhodnocena obecná hypotéza – tedy zda v obci existuje závislost mezi typem bydlení a životním stylem obyvatel.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

venkov, vesnice, bydlení, stavby, sociální přeměna, architektura, sociologie bydlení, rozvoj venkova, vývoj života na vesnici, lokální identita

---

Doporučené zdroje informací

- ARTVICOVÁ, Vlasta. Kamenice v proměnách věků : [k 50. výročí obce Kamenice]. Editor Jan Pišna. Kamenice: Obec Kamenice, 2010.
- GLÜCK, Alois. Das Landt hat Zukunft: Venkov má budoucnost. Praha: Brázda, 1992. ISBN 80-209-0235-X.
- KNOPP, A. – MATOUŠEK, V. – UHLÍŘ, M. *Stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje, 1994. ISBN 80-85124-96-3.
- KOCOURKOVÁ, J. – KNOPP, A. *Přírodní prostředí vesnice*. Brno: Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1994. ISBN 80-85124-37-8.
- MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
- OUŘEDNÍČEK, M. – UNIVERZITA KARLOVA. KATEDRA SOCIÁLNÍ GEOGRAFIE A REGIONÁLNÍHO ROZVOJE, – CENTRUM PRO VÝZKUM MĚST A REGIONŮ. *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2006. ISBN 80-86561-94-1.
- PEŠTA, Jan. Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel. Praha: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2014. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-86516-78-3.
- ŠKABRADA, J. *Lidové stavby : architektura českého venkova*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-082-5.
- VONDRUŠKOVÁ, A. – VONDRUŠKA, V. *Vesnice*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-362-7.
- WOKOUN, R. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1301-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Bydlení jako obraz sociální přeměny vesnice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc. za vedení této diplomové práce a za poskytování velmi cenných rad. Velké poděkování neodmyslitelně patří paní Ing. Pavlíně Zrůbkové za trpělivost, odborné rady, vstřícnost a lidský přístup, který mi věnovala po celou dobu psaní této práce. Dále také za podporu a tolik potřebnou motivaci (nejen) v kritických chvílích. Velmi si Vás vážím. Další poděkování samozřejmě patří mé rodině, která mi byla po celou dobu studia oporou. A také děkuji občanům obce Kamenice za ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníku.

Bydlení jako obraz sociální přeměny vesnice

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá tématem, kdy je na bydlení nahlíženo jako na obraz sociální přeměny vesnice. Pro účely této práce je zvolena obec Kamenice, která se nachází v okrese Praha-východ.

Teoretická část se zabývá především definováním základních pojmů, je zde stručně popsán a charakterizován venkov již od samého počátku svého vývoje a také jsou popsány poznatky z okruhu sociologie. Venkovská zástavba je zde rozdělena podle architektonických prvků, které jsou typické pro jednotlivá období.

Praktická část je rozdělena na dvě části. Kdy první část je popisná a je zaměřena na obec Kamenice - historii, zástavbu, rozdělení zástavby dle architektonických období. Druhá část je zaměřena na vlastní výzkum, který bude vycházet z dotazníkového šetření mezi obyvateli a také z vlastního terénního výzkumu. V této části bude vycházeno zejména z obecních dokumentů, také z kroniky také z poznatků od místního kronikáře.

V závěru práce je vytvořena typologie obyvatel obce Kamenice, podle jednotlivých částí, které se liší dobou vzniku a současně i způsobem života. Tato typologie vychází z aspektu sociální přeměny, kdy je důsledkem změna ve stylu využívání staveb. Jsou zde shrnuty také výsledky provedeného dotazníkového šetření a dochází ke zhodnocení změn.

Klíčová slova: venkov, vesnice, bydlení, stavby, sociální přeměna, architektura, sociologie bydlení, rozvoj venkova, vývoj života na vesnici, lokální identita

Housing as a Picture of Social Change of the Village

Abstract

This diploma thesis deals with a subject, where housing is looked upon as a reflection of social transformation of a village. For purposes of this thesis was chosen the Kamenice municipality which is located in the district of Prague-east.

The theoretical part primarily deals with definition of basic terms and a brief description of country since the very beginning of its development. This part of the thesis also describes knowledge from the area of sociological issues. The country development is divided in accordance with architectural elements, which are typical for single periods of time.

The practical part is divided into two parts. The first part is descriptive and it focuses on the history of the Kamenice municipality, its development and distribution of development according to architectural periods. The second part focuses on own research which will be based on a survey among residents and also on own terrain research. This part will be mainly based upon documents and chronicle of the municipality and also on knowledge of the local chronicler.

In conclusion of the thesis there is typology of residents of Kamenice according to different parts which vary by time of establishment and also the way of life. This typology is grounded in aspects of social transformation, where the consequence is the change of the way of using buildings. The conclusion of this thesis also contains summary of results in a survey, where all the changes are evaluated.

Keywords: countryside, village, housing, buildings, social transformation, architecture, sociology of housing, countryside development, development of village life, local identity

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Vymezení základních pojmů.....	12
3.1.1 Venkov.....	12
3.1.2 Vesnice.....	13
3.1.3 Venkovské sídlo.....	14
3.1.4 Obec	15
3.1.5 Vědecké obory vztahující se k problematice	15
3.1.6 Procesy související s vývojem sídel.....	17
3.2 Venkovské sídlo a jeho vývoj	18
3.2.1 Vývoj sídelní struktury na území ČR	18
3.2.2 Přeměna venkova a vesnice	22
3.2.3 Prostorové členění.....	23
3.2.4 Typy vesnic.....	24
3.2.5 Náves	27
3.3 Venkovské stavby	28
3.3.1 Usedlost	28
3.3.2 Vesnický obytný dům a jeho úpravy	29
3.4 Bydlení, životní styl a životní úroveň	32
3.5 Typy venkovských staveb v ČR a jejich vývoj.....	35
3.5.1 Objekty pro bydlení	35
3.5.2 Znaky struktury tradičních vesnických staveb.....	36
3.5.3 Venkovská usedlost	38
3.5.4 Stavby z období funkcionalismu a socialismu.....	40
3.5.5 Objekty druhého bydlení	43
3.5.6 Výstavba po roce 1989	45
3.5.7 Příklady moderních projektů na venkově	48
3.6 Problematika suburbánního zázemí Prahy, rozrůstání Prahy a satelitní výstavba v okolí.....	49
3.6.1 Změny poškozující udržitelný rozvoj území	50
3.6.2 Transformace prostorové struktury v okolí Pražského městského regionu.....	50
4 Vlastní práce.....	52
4.1 Historie obce Kamenice	52

4.2	Charakteristika obce Kamenice.....	53
4.3	Vývoj počtu obyvatel a aktuální věková struktura v obci.....	56
4.4	Vývoj počtu domů od roku 1919 do roku 2021	58
4.5	Rozdělení zástavby dle typologických poznatků o architektuře	60
4.5.1	Domy vystavěné před rokem 1919	60
4.5.2	Domy z období 1920-1945	61
4.5.3	Domy z období 1946-1990	62
4.5.4	Domy z období 90. let.....	69
4.5.5	Domy z období 2001 do současnosti	73
4.6	Výzkumné šetření.....	76
4.6.1	Metodika výzkumného šetření.....	76
4.6.2	Vlastní realizace.....	77
4.6.3	Struktura souboru respondentů	78
4.6.4	Vlastní výsledky	81
5	Výsledky a diskuse	102
6	Závěr.....	111
7	Seznam použitých zdrojů	113
7.1	Knižní zdroje	113
7.2	Internetové zdroje.....	114
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	118
8.1	Seznam obrázků	118
8.2	Seznam tabulek	119
8.3	Seznam grafů.....	120
9	Přílohy	121
9.1	Seznam příloh.....	121
I.	Příloha – Dotazník k diplomové práci	122
II.	Příloha – Příklady moderních projektů na venkově	127
III.	Příloha – Přechíslování domů a chat v roce 1980	132
IV.	Příloha – Historické počty obyvatel v Kamenici	133
V.	Příloha – Stavební činnost v 80. a 90. letech	145

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá tématem ve kterém je na bydlení nahlíženo prostřednictvím sociální přeměny lidí a důsledkem je související a nevyhnutelná přeměna vesnice. Při pohledu do minulosti s jistotou víme, že sociální přeměna probíhala a tedy se stejnou mírou jistoty víme, že probíhá nyní (i v tento okamžik) a také samozřejmě, že bude probíhat stejně tak v budoucnu. V datech z minulosti nehledáme pouze poučení různého druhu, ale hledáme svým způsobem také sami sebe. Zřejmě každý z nás, kdybychom zapátrali ve svých předešlých generacích, by objevil mezi svými předky někoho, kdo žil na vesnici – znamená to tedy, že již v krvi máme venkovský základ?

Pro účel této práce byla zvolena obec Kamenice, která se nachází v okrese Praha-východ, s počtem necelých pět tisíc obyvatel. Z historického hlediska se jedná o obec, která je považovaná za „historický slepenec“ několika starších obcí a historické jádro se už jen velmi těžko hledá především proto, že obec ho svým způsobem ztratila již za doby Ringhofferů. Avšak toto není důvod k tomu, aby ztrácela na svém historickém významu a kouzlu. Práce je doplněna o přílohy, které pochází z obecní kroniky.

Za pomoci zkoumání a analyzování obecních dokumentů a kroniky bude zmapováno postupné historické rozrůstání obce (případně osad obce) a také podle klíčových prvků z architektury dojde ke zmapování historické zástavby, která na základě těchto dat bude roztržena do jednotlivých období. Je všeobecný předpoklad, že u domu ze staré zástavby starousedlíci mají nějaká zvířata (slepice, králíky apod.) a naopak, u domu z nové zástavby lidé zvířata nemají a dům používají především na pouhé přespání. Už jen z tohoto poznatku lze spatřit proces sociální přeměny.

V závěru práce bude vytvořena typologie obyvatel Kamenice podle jednotlivých částí obce, které se liší podle toho, v jaké době vznikly a současně s tím zde bude patrný jiný styl života. Výsledkem práce bude ověření či vyvrácení hypotézy o závislosti typu bydlení a životního stylu u obyvatel zvolené obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je popsat a analyzovat základní změny v bydlení venkovského obyvatelstva. Práce se bude zabývat změnou bydlení v závislosti na potřebách lidí a jejich nároků. Bude popsána sociální přeměna a její následný dopad na bydlení venkovských obyvatel. K naplnění hlavního cíle dojde postupným plněním těchto dílčích cílů: definováním základního pojmosloví, popisem historických obydlí a jejich vývojem do současnosti. Výsledkem práce bude ověření či vyvrácení hypotézy o závislosti typu bydlení a životního stylu u obyvatel zvolené obce.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. V teoretické části bude využito relevantní odborné literatury a provedena analýza vývoje staveb od historických počátků do současnosti, podle architektonických prvků, typických pro jednotlivá období. Praktická část bude rozdělena na dvě části, na část popisnou a část, která bude zaměřena na vlastní výzkum. Část popisná se bude věnovat zvolené obci – přesněji zástavbě obce, která bude rozdělena dle zjištěných typologických poznatků o architektuře z teoretické části. Poté se tato část bude zabývat tím, jakým sídelním vývojem obec Kamenice prošla. Druhá část bude věnována vlastnímu provedenému výzkumu, který bude založen na zkoumání obecních dokumentů, obecní kroniky a na poznatcích od obecního kronikáře. Bude realizováno kvantitativní výzkumné šetření mezi obyvateli obce a to metodou dotazníkového šetření.

V závěru diplomové práce dojde k vytvoření typologie obyvatel vybrané obce, podle jednotlivých částí, které se liší dobou vzniku a současně i způsobem života. Také dojde ke shrnutí výsledků provedeného výzkumu a bude zhodnocena obecná hypotéza – tedy zda v obci existuje závislost mezi typem bydlení a životním stylem obyvatel.

3 Teoretická východiska

V této kapitole jsou uvedené základní pojmy, které je nezbytně nutné znát pro přesné porozumění tématu diplomové práce. Poté jsou zde popsány historické mezníky a také vývoj sídelní struktury. Dále je zde popsáno prostorové členění vesnic, typy vesnic, samozřejmostí je popis přeměny venkova v průběhu plynutí času, dále jaké se na vesnicích nachází stavby, druhy návsi apod.

V této kapitole je také uveden jaký byl stavební vývoj v souvislosti s lidovou architekturou a jaký je současný stav vesnic z hlediska vývoje po druhé světové válce. Je zde popis úzce související životní úrovně a bydlení.

Nedílnou součástí je popis vesnického sociálního žití a vazeb mezi obyvateli a také to, jak probíhá sociální přeměna. Následuje kapitola, která se zabývá současným budováním moderních vesnic a je jakousi představou o tom, jakým směrem se budoucí výstavby mohou ubírat.

3.1 Vymezení základních pojmů

Tato úvodní kapitola se zaměřuje především na vymezení pojmů, které jsou klíčové pro pochopení celé práce. Níže jsou uvedené potřebné definice u kterých bývá zvykem, že k jednomu pojmu se vztahuje velké množství různorodých definování. Tento jev souvisí s tím, že na problematiku každá věda nahlíží rozdílným způsobem a tomuto svému náhledu také přizpůsobuje výsledné znění. Pro potřeby této práce jsou vybrána taková znění, která jsou považována autorkou práce za nejvhodnější – zejména je čerpáno od jednotlivých autorů a také ze sociologické encyklopedie.

3.1.1 Venkov

Pro vymezení venkova literatura nabízí hned několik různých definic podle specifických hledisek. Pokud je zaměřeno na hledisko demografické, tak pro vymezení venkova je charakteristická nízká hustota a počet obyvatel. Podle urbanistického hlediska se jedná o zaměření na speciální typ zástavby a pokud je zaměřeno na pohled sociologa, tak se jedná například o způsob života jako takový.

V obecném pojednání se jedná o prostor mimo městskou lokalitu, který má v zásadě řídké osídlení, důležitou roli v něm má zejména zemědělství, probíhá zde propojení s přírodou a typickou sídlištní jednotkou je vesnice¹.

Z předešlého je naprosto jasné, že v současné době není k dispozici definice, která by byla jednotná. Ale lze se setkat s jedinou definicí, která je všeobecně uznávaná a to je – mezinárodní definice dle OECD² (tuto využívá i Eurostat). Zde je kladen důraz na podíl obyvatelstva, který se vyznačuje hustotou zalidnění méně než 150 obyvatel/km². Z tohoto základu vychází celkem dvojí rozdělení venkovských oblastí. Na lokální úrovni – tzn. obce, je zde vycházeno ze základu, že venkov je charakterizován jako území, na kterém je hustota obyvatel nižší než 150/km². A druhým pohledem je, že co se týká té větší/regionální úrovně, tak regiony jsou charakterizovány takto³:

- **převážně venkovské** – více jak 50 % obyvatel tohoto regionu žije hlavně ve venkovských městech,
- **významně venkovské** – zde 15 – 50 % obyvatel žije ve venkovských obcích,
- **výrazně městské** – méně než 15 % obyvatel žije ve venkovských obcích.

3.1.2 Vesnice

Ve venkovském prostoru je vesnice nejmenší a základní sídlištní jednotkou. Bývá nazývána také jako venkovská obec, nebo venkovské sídlo a její vymezení je podle maximálního počtu obyvatel (od 2 000 do cca 5 000 obyvatel)⁴.

A. Slepíčka uvádí: „*Venkovskými sídli rozumíme všechny prostorově oddělené sídelní útvary mimo města. Patří sem tedy samoty, malé skupiny domů (osady) a vesnice. Vesnice lze charakterizovat jako relativně kompaktní venkovská sídla, která charakterem zástavby, strukturou ploch intravilánu, velikostí staveb a jejich funkčním využitím a také skladbou obyvatelstva a jeho počtem nemají znaky města.*“⁵

---

¹ Sociologická encyklopedie. *Venkov* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Venkov>

² Nezbytně nutné je zmínit, že tato definice je velmi těžko použitelná v hustě osídlených oblastech a používá se hlavně pro mezinárodní srovnání.

³ ČSÚ - *vymezení venkova* [online]. 2021 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20565975/31136109a10.pdf/4fd0c582-65a0-4a79-a86a-1e88bb4c3e8c?version=1.0>

⁴ Sociologická encyklopedie. *Vesnice* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Vesnice>

⁵ SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: Lidé, sídla a krajina*. Praha: Svoboda, 1981, str. 26.

Jak již z historie víme, tak vesnice úplně původně vznikaly v přímé blízkosti různých tvrzí, hradů a opevnění. Bylo to proto, že v případě nebezpečí se zde místní mohli schovat. Dále je známé, že vesnice vznikaly na místech, která byla úrodná a půda zde byla vhodná k obdělávání. Na tomto území byly vhodné podmínky pro bezpečný život.

3.1.3 Venkovské sídlo

Dle Malé encyklopedie regionalistiky a veřejné správy⁶ je venkovské sídlo charakterizováno takto: „*Venkovská sídla jsou starší vývojovou formou sídel. Převládající zemědělská funkce se projevuje v jejich vnějším vzhledu. Jsou tvořena venkovskými sídelními jednotkami, pro něž je typické propojení obytné části s částmi hospodářskými (např.: stodola, sýpka, stáje, kůlny na zemědělské nářadí). Vzájemný poměr a uspořádání obytných a hospodářských částí má různou podobu a vytváří regionální rozdíly ve fyziognomii venkovských domů. S rozvojem urbanizačního procesu ztrácí některá původně venkovská sídla svůj převládající venkovský charakter. Proto do venkovských sídel v širším pojetí zahrnujeme i sídla, jejich původní zemědělská funkce je doplněna funkcí další – např.: obytnou, obslužnou nebo průmyslovou. Pro tato sídla se používá označení přechodná sídla. Mají obdobný vnější vzhled jako tradiční venkovská sídla, protože další funkce získávají až při svém novodobém vývoji. Mezi venkovská sídla zahrnujeme sídla, v nichž má převážná většina obyvatelstva ekonomickou základnu v zemědělství. Nezáleží na tom, zda toto obyvatelstvo produkuje zemědělské výrobky pouze pro svoji potřebu, nebo jejich část, případně i celou produkci, dodává na trh.*

Podle počtu usedlostí se oddělují tři různé velikostní kategorie venkovských sídel – samoty, vesnice a vsí (vsi). Samota je izolované obydlí, které má velký odstup od ostatních zemědělských usedlostí. Prostor mezi nimi (mezi samotou a nejbližšími domy) však nesmí vyplňovat plochy příslušející k domu (dvůr, zahrady), ale musí být tvořen plochami jiného hospodářského využití (pole, les, louky). Víska je seskupení 4 až 5 (v některých zemích až 20) usedlostí. Plošným rozvojem spojeným s výstavbou dalších domů se může rozrůstat ve vesnici, proto je pokládána za vývojově starší formu některých půdorysných typů vsí. Vesnice je tvořena větším počtem zemědělských usedlostí. Větší vesnice mají zpravidla několik domů nezemědělského charakteru (škola, domy řemeslníků, kostel, hospoda atd).“

---

⁶ MATES, Pavel a René WOKOUN. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001, str. 159-160. ISBN 80-7175-100-6.

3.1.4 Obec

Česká republika má přímo o obcích vlastní zákon, který je upravuje a obce jsou povinné se jím řídit. Jedná se o zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecním zřízení)⁷. Je zde uvedené, jaké postavení obce mají, kdo je občanem obce, jaké je území obcí atd. Je to velmi důležitý zákon, který udává, jaké pravomoci obce mají a stejně tak i naopak, jaké nemají. Jejich chování je také sankciované a vynutitelné státní mocí.

V Malé encyklopedii regionalistiky a veřejné správy⁸ je uvedeno, že: „*Obec je základním územním samosprávným celkem, územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu (čl. 99 a 100 odst. 1 Ústavy). Uvedené ústavní charakteristiky vymezují obec třemi základními znaky: území, občané (osobní základ) a samospráva. Právo na samosprávu dochází svého výrazu v samostatné působnosti obce, která se uskutečňuje v místním referendu a prostřednictvím orgánů samosprávy. Obec vlastní svůj majetek, s nímž hospodáří samostatně, a má vlastní rozpočet. Je veřejnoprávní korporací, tj. právnickou osobou veřejného práva. V právních vztazích veřejného a soukromého práva vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Obec je nositelem veřejných úkolů. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech. K plnění svých úkolů může zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce jako zařízení bez právní subjektivity, pokud zákon nestanoví jinak. Obec jako územní samosprávný celek je relativně nezávislá na státu. Stát může zasahovat do činnosti obcí, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem (např.: Nařízení obce, Název obce, Přípravný výbor, Označování názvů ulic apod., Sloučení obcí, Symboly a razítko atd.)“*

3.1.5 Vědecké obory vztahující se k problematice

Sociologie bydlení

Je to rychle rozvíjející se a speciální subdisciplína. Zabývá se zkoumáním bytových systémů, populačních a také zdravotních důsledků.

Bytový systém lze chápat jako funkční celek navzájem propojených institucí, které zajišťují prostředky na výstavbu bytů, které provádějí jejich výstavbu. Také se zabývá tím,

---

⁷ *Zákony pro lidi: Zákon č. 128/2000 Sb.* [online]. 2023 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁸ MATES, Pavel a René WOKOUN. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001, str. 75-76. ISBN 80-7175-100-6.

jaké jsou vztahy mezi jednotlivými domácnostmi a obydlím. Jedná se o souvislost mezi rozvojem architektury a také rozvojem sociologických prací, které se zaměřily na přizpůsobování rodin a lidí obecně k různým složkám obytného prostředí.

Nachází se zde také oblast, do které spadá zkoumání sociologických vztahů, které úzce souvisí s bydlením (nebo také bydlištěm). „*Jedná se o procesy, které jsou spojené s každodenním provozem domácností a vztahy mezi osobami, které prostorově sousedí. Je zde obsaženo to, jak souvisí zkoumané účinky bydlené v různých druzích obytných domů, při rozdílném uspořádání domů – různé formy zástavby, rozdílné umístění vchodů do budov, uspořádání komunikací, různé výšky domů a velikosti.*“⁹

Geografie lidských sídel

Jedná se o subdisciplínu sociální geografie, která se zabývá nejrůznějšími druhy sídel a vším co se s tímto spjata – tj. souvisejícím vývojem, funkcemi, polohou, rozmístěním a vzájemnými vztahy. Člení se na geografii měst a venkovských sídel. **Vývoj je rozdělen na 3 etapy**¹⁰:

- 1. etapa (do 90. let 19. století)** – v této etapě se sociologové spokojovali s formulací základních charakteristik osídlení, popisem větších měst a některých jejich specifických úloh, také částečně studiem polohy a velikosti sídel, jen výjimečně je možné se zde setkat se zmínkami o menších městech, či vesnických sídel,
- 2. etapa (od konce 19. století do konce 2. světové války)** – zaměřeno nejvíce na vznik a rozvoj různých typů venkovských osídlení, morfologickou typologii sídel (podle jejich půdorysu), srovnávací studie venkovských sídel, charakteristické rozdíly mezi městem a venkovem, vliv komunikací a polohy na vývoj sídel,
- 3. etapa (od 2. světové války)** – v souvislosti s požadavky na bydlení, výstavbu a obnovu sídel se rychle rozvíjela geografie měst, vedle konkrétních plánovacích studií vznikala řada prací analyzující sídla v souvislosti s populačním, sociálním a hospodářským vývojem a prostorovými vztahy mezi přírodním a sídelním systémem, analýzou struktury, klasifikací měst z hlediska různých sídelních znaků, vymezení hranic měst a městských aglomerací.

---

⁹ Sociologická encyklopedie. *Sociologie bydlení* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Sociologie_bydlen%C3%AD

¹⁰ Sociologická encyklopedie. *Geografie lidských sídel* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Geografie_lidsk%C3%BDch_s%C3%ADdel

3.1.6 Procesy související s vývojem sídel

Urbanizace

Jedná se o první vývojovou fázi, kdy města rostou v důsledku centripetální migrace z venkova do měst. Tento pohyb obyvatelstva je vyvolán především přebytkem pracovních sil v zemědělských oblastech a na druhé straně stojí poptávka po pracovních silách ve zmiňovaných městech – důsledkem je v závěru rozmach průmyslové výroby. Obyvatelé se zabydlují v místech poblíž továren, kde právě v těchto místech začaly vznikat nové obydlené čtvrti.

„Výsledné formy jsou podle van den Berga a kol. velká průmyslová města s vyšším stupněm dělby práce, velkou prostorou koncentrací obyvatelstva a socioekonomických aktivit, dále konurbace vzniklé v důsledku koncentrace obyvatelstva v souvislosti s rozvojem těžby nerostných surovin pro průmysl a malá a střední města, která slouží jako obslužná střediska pro zemědělskou výrobu.“¹¹

Suburbanizace

Suburbanizace je druhou fází urbanizačního procesu. Dochází zde k přesunu obyvatel z jádra do jednotlivých suburbií a je podmíněn hlavně tím, jak se rozvíjí doprava a jaké kvality dosahuje bydlení. Jedná se o lidi, kteří preferují žít v klidnějším zázemí města. Na rozdíl od předešlé části je pro tuto charakteristické poměrně výrazně oddělení domova od pracoviště. Jedná se o obyvatele, kteří jsou zařazení ve vyšších příjmových skupinách a toto má následný vliv na náklady na dojíždění. Městský region se v této fázi vyvíjí a dochází k jeho růstu.

Deurbanizace

Někdy nazýváno též jako městská decentralizace. Jedná se o fázi, kdy dochází k přesunu obyvatel do malých a středně velkých měst situovaných mimo metropolitní území. Lidé hledají pro svůj život (a také pro svou práci) klidnější, přívětivější a svým způsobem také zdravější prostředí. Ze středu měst je původní obytná funkce vytlačována například službami.

---

¹¹ Teorie stádií. *Urbanizace* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://urbanizace.wz.cz/bakule/23-teorie-stadii>

Reurbanizace

Tato fáze se snaží o to, aby úbytek obyvatelstva v městských regionech co nejvíce zpomalil v oblasti centra a poté také v samotném zázemí. Konečný stav této reurbanizační fáze by měl být vlastně návratem k procesům, které jsou známé jako koncentrační. Je to začátek pro další vývoj měst.

3.2 Venkovské sídlo a jeho vývoj

Pro vesnice je typický buďto vznik přirozený, nebo plánovaný – je to charakteristické pro období středověku. Tzv. lokátoři, neboli nájemci půdy, měli za úkol zakládat nové vesnice (měli za to odměny a privilegia).

Pro venkovská sídla je typické, že se vyznačují starší vývojovou formou, v případě porovnání s městskými sídly. Převládá zde zemědělská funkce a toto se citelně odráží do vnějšího vzhledu – stavení mají propojenou obytnou část s hospodářskou a terén má zde více zelených, obdělávaných ploch. Hospodářská a obytná funkce byla spojena v jednotlivých staveních tak, aby co nejvíce vyhovovala potřebám. Pro nějaká místa jsou tradiční zástavby přízemní, ale pro jiné regiony byly typické vícepodlažní stavby, kde se podkroví využívalo pro uskladnění sena, nebo chmele.

Pro další obce je typické, že se vytvořily přirozeným rozvojem kolem původní zemědělské usedlosti (tím je myšlený statek, nebo dvůr). Takovéto obce se postupně rozrůstaly o další malé i větší usedlosti. V rámci tohoto procesu docházelo k vytváření ulic a dotváření výsledného tvaru vesnice.

V dnešní době tato sídla ztrácejí na svém původním významu a jsou doplněna o další funkce. Jsou využívány jako tzv. druhé bydlení, nebo také jako bydlení, ale již bez té původní a klíčové hospodářské činnosti. Poté je zde také nová funkce obslužná, která spočívá ve skladovém zázemí měst, nebo funkce průmyslová – průmyslové zóny, které zasahují do katastrů venkovských obcí. Jedná se tedy o tzv. přechodová sídla, která jsou svým vzhledem podobná těm původním tradičním venkovským.

3.2.1 Vývoj sídelní struktury na území ČR

Osídlení, tak jak ho známe dnes, je výsledkem vývoje, který trval asi tisíc let. Jedná se o poměrně složitý systém sídel, je to z důvodu že tato sídla jsou propojena nejrůznějšími vzájemnými vazbami a to zejména v oblasti výroby, poté tyto vazby jsou propletené sítí

technických infrastruktur a mobilitou obyvatelstva (pohyb za prací, rekreací, službami a také zábavou).

Historické vývojové mezníky¹²:

- **13. století** – přemyslovská kolonizace a zakládání měst,
- **17. století** – v souvislosti se třicetiletou válkou došlo k zániku třetiny sídel a důsledkem byly velké přesuny obyvatel,
- **18. století** – v období Marie Terezie a Josefa II. byl rozmach stavební činnosti, která zahrnovala také zakládání nových vesnic,
- **19. století** – procesy urbanizace a industrializace způsobily, že existující síť sídel se zahustila a upevnila, průmysl se dostal také na venkov,
- **1. třetina 20. století**
  - projev urbanizace je nejvíce zřetelný v koncentraci obyvatel ve městech, která mají více než 20 000 obyvatel (dochází k rozmachu nejen průmyslu, ale také sektoru služeb), v bytové výstavbě se nejvíce projevuje zájem o kolektivní domy,
- **50. léta 20. století** – dochází k velmi významnému zásahu kolektivizace ve venkovských sídlech a také k rychlému růstu,
- **70. léta 20. století** – růst velkoměst se zpomaluje a dochází ke střediskovému uspořádání struktury osídlení,
- **80. léta 20. století** – dochází k nástupu suburbanizace,
- **90. léta 20. století** – v procesu suburbanizace se objevují velké tlaky ze strany investorů, lidé začínají preferovat bydlení v suburbanizovaných zónách (levnější, komfortnější a také bezpečnější).

Vývoj po roce 1945

V poměrně krátkém časovém úseku došlo k množství změn, bohužel jich většina byla radikálních. Jedná se o změny ať už v historii, stavebním utváření a jeho obrazu nemají ve vesnicích obdoby. Jedná se například o tyto změny¹³:

---

¹² HUDEČKOVÁ, Helena, Michal LOŠŤÁK a Adéla ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: ČZU v Praze, PEF, 2019, str. 44-45. ISBN 978-80-213-1413-9.

¹³ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 15. ISBN 80-85124-96-3.

- **kolektivizace a integrace zemědělské výroby** – rozvrátila společenské vztahy, které již byly ustálené, ekologickou rovnováhu a i estetickou kvalitu krajiny, byl narušen také obraz u většiny vesnic novými areály středisek zemědělské výroby i bohužel zchátralostí dosud využívaných objektů,
- **velký odliv obyvatelstva** – jedná se o oblasti pro které byla typická menší úrodnost a také hospodářské oblasti ve slabších území, toto mělo velký vliv na to, že oblasti v hospodářství, sociální a kulturní upadaly a v souvislosti s tím chátrala zástavba,
- **nerovnoměrný rozvoj vesnického osídlení** – v důsledku zavedení střediskové soustavy a související nevyváženost vybavenost obcí, prohlubovala se také stagnace malých vesnic s vyhlášenou stavební uzávěrou byla právě také příčinou upadajícího zájmu obyvatel o celkové prostředí vesnic, ale i krajiny,
- **stavební vývoj vesnic** – nebyla mu věnována dostatečná pozornost a docházelo tak k šablonovitému napodobování městských vzorů, hlavně přístavbě a nové bytové výstavbě,
- **neuvážené používání nových stavebních prvků a materiálů** – projevilo se to ve vzhledu domů a ve velkém množství špatných typových projektů pro nové rodinné domy (a také jejich použití),
- **každodenní pracovní dojížděka za prací** – postupně změnila způsob životního stylu vesnických obyvatel, na druhou stranu díky značné podpoře zemědělství státem došlo k postupnému zvýšení životné úrovně obyvatel a dokonce v určitých ukazatelích bylo vybavení domácností na vyšší úrovni než ve městě a byla tak předstihnuta životní úroveň obyvatelstva města.

Gerhard Henkel v knize *Venkov má budoucnost* – z německého originálu *Das Landt hat Zukunft*¹⁴ v kapitole II. Procesy rozvoje a řízení v poválečné době (1990) uvádí: „*Trvalé změny venkova postihují jak jeho fyziognomii, tj. vnější vzhled, tak funkce vesnic a okolní krajiny. Vesnice různě změnilы tvář v důsledku rozvolněnosti sídel, výstavby dopravních komunikací, přestavby zemědělských usedlostí, nové výstavby a modernizace. Jako nová realita venkova stojí dnes zpravidla na okraji obcí moderní obytná zástavby, která technickým stavem budov často překonává staré jádro obce. Vzhled většiny okolních polností se zásadně změnil v důsledku pozemkových úprav a rušení zemědělských usedlostí (..)* .

¹⁴ GLÜCK, Alois. *Das Landt hat Zukunft: Venkov má budoucnost*. Praha: Brázda, 1992, str. 34. ISBN 80-209-0235-X.

Změny na venkově přinesly bezpochyby pokrok. V oblasti technické infrastruktury, zásobování pitnou vodou, a kanalizace, energetické a telefonní sítě, v úrovni bydlení i komunikací dosahuje vesnice vysoký stupeň zajištěnosti a kvality i v okrajových územích. “

V 50. letech 20. století si komunistický režim stanovil jasný cíl – byla to destrukce společenského řádu odstraněním soukromého vlastnictví. Na jednu stranu tento režim oslavoval dělníky a svou roli ve společnosti, ale na druhou stranu se jedná o dobu, pro kterou bylo charakteristické vyvlastňování, udávání, odsuny z bydlišť a s tím související změny pracovních míst¹⁵. V důsledku kolektivizace zemědělství se život na venkově změnil k nepoznání a důležitým krokem bylo odstranění středně bohatých zemědělců.

Pokud je pozornost věnována změnám po roce 1989, tak toto období bylo pro výstavbu a s tím související architekturu plné změn. Překážky, které do roku 1989 omezovaly jejich rozvoj najednou přestaly platit a byly nahrazeny téměř neomezenými možnostmi a najednou zde bylo rozrůznění funkčních, prostorových, architektonických a dalších aspektů nové výstavby. Další změnou bylo, že nové stavby nebyly situované pouze na okraje měst a byly tak realizované i v blízkosti center.¹⁶

V dnešní době lze nalézt také vesnice, které se rozrostly do městyse a jiné se dokonce staly součástí nějakých větších měst. Naopak je možné setkat se s úkazem, kdy se plně prosperující město stalo opět vesnicí.

Socialismus

Stav sídelního uspořádání socialistické vesnice zmiňuje Jan Tauber ve své knize *Kdo žije na vesnici* (1965) následovně: *„Naše vesnice vznikaly nejen v údobí raného a pozdního kapitalismu, ale i za feudalismu a zachovaly si většinou sídelní strukturu, která již neodpovídá dnešnímu stavu výroby, společenských vztahů a myšlení. Je to způsobeno zejména tím, že podstatnější změny v osídlení jsou spojeny se značnými investičními náklady a hluboké sídelní změny lze provést jen výjimečně a zpravidla v delších etapách. Socialismus se v stavební rekonstrukci vesnice zatím projevuje jen v nepříliš dokonalých hospodářských stavbách na okraji vesnice, do nichž jen postupně prolínají novější a dokonalejší typy, v sporadických kulturních domech a dosud pramálo se jeví ve způsobu výstavby sídlišť. “*

---

¹⁵ HAUKANES, Haldis. *Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2004, str. 147-149. ISBN 80-86429-26-1.

¹⁶ OUŘEDNÍČEK, Martin, ed. *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, centrum pro výzkum měst a regionů, 2006, str. 19-20. ISBN 80-86561-94-1.

3.2.2 Přeměna venkova a vesnice

To, jak se venkov a vesnice přeměňovaly postupem let, je vždy důsledek přirozeného vývoje života na venkově.

Ekonomické změny, které probíhaly v posledních desetiletích, měly vliv na sociální a také kulturní život ve venkovských sídlech. Jedna ze změn je změna ve struktuře obyvatelstva – obyvatelé stárnou, protože odchází mladší část jedinců, nebo naopak přichází důchodci a to hlavně do okrajově situovaných sídel. Renate Buchenauer v knize *Venkov má budoucnost* – z německého originálu *Das Landt hat Zukunft*¹⁷ v kapitole *Vesnice: místo sociokulturních ambivalencí* (1990) také uvádí, že „*venkovské sídlo, které je obýváno zcela nebo téměř výlučně zemědělskými rodinami již téměř neexistuje*“. V důsledku takového faktu dochází k uvědomění si, že je nutné se vzdát představ o vesnici, jako o uzavřeném a odloučeném sídle.

Stejně tak se B. Blažek věnuje této problematice a uvádí ve své knize *Venkovy: „Má se vzhled našeho venkova regulovat nějakými vyhláškami? Jsem přesvědčen, že rozhodně NE. Je to arogantní podceňování svéprávnosti obyvatel venkova, zvláště, když takovou regulaci většinou sepisuje a ukládá architekt, a/nebo úředník z města, který často venkov nezná, podceňuje, nebo obojí. Má se způsob, jakým se na venkově žije a v neposlední řadě staví, opírat o nějaké zásady? Na tuto otázku odpovídám: Rozhodně ANO. Tyto zásady činí venkov venkovem, uchovávají jeho přednosti a brání ho před „nákazou“ vším, co ho narušuje. Jsou to ale zcela jiné zásady, než jaké najdeme ve většině regulací a vyhlášek.*¹⁸“

V případě územního, nebo regulačního plánu došlo k nahrazení dosavadních nepsaných zvyklostí, která byla po dlouhá léta zažitá. Takto se utvořily typy zástaveb pozemků zemědělskými usedlostmi jako hlavním skladebním prvkem vesnice – obytný dům v čele, hospodářský dvůr, přilehlá hospodářská stavení za domem, nebo také se zahradou, přičemž v případě obytného domu se jednalo hned o několik typů – řadový, štítový, nebo dvorcový¹⁹. Stodola stávala na konci dvora, nebo vzadu v zahradě. Jsou oblasti, kde je pozemek zcela uzavřen a jinde je naopak neohrazen a přechází tak volně do krajiny. Hlavní roli zde hrají přírodní podmínky.

---

¹⁷ GLÜCK, Alois. *Das Landt hat Zukunft: Venkov má budoucnost*. Praha: Brázda, 1992, str. 114. ISBN 80-209-0235-X.

¹⁸ BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Šlapanice: ERA group spol., 2004, str.13. ISBN 80-86517-90-X.

¹⁹ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 10. ISBN 80-85124-96-3.

3.2.3 Prostorové členění

Členění území na jednotlivé oblasti podle společných znaků vývoje těchto vesnic je zcela závislé na zvoleném hledisku a kritériích. Pro potřeby této práce, která se zaměřuje na bydlení jsou základními hledisky²⁰:

- typ půdorysu vesnice, který vychází z polohy vesnice a její celkový vzhled,
- typ zastavění a využívání pozemku – určuje to obraz ulice a návsí,
- typ obytných domů a s tím související výtvarné detaily, které také určují ráz architektury.

Ludwig Heck v knize *Venkov má budoucnost* – z německého originálu *Das Landt hat Zukunft*²¹ v kapitole Lidské kvality bydlení na venkově (1990) uvádí, že „jsou stanovená tři základní kritéria, na která je důležitý brát zřetel při stavbě jak domů, tak i skupin objektů a stejně tak i celých částí sídlišť na venkově“. Dále zde zmiňuje, že se hovoří „(..) o způsobu jednání, který se úplně původně vyvinul na základě vnějšího tlaku, který se však v důsledku změny hodnot ve společnosti a z ní pramenících potřeb objevuje v novém světle“. Základní 3 kameny plánování a výstavby jsou:

- plánování odpovídajícího charakteru daného místa,
- jednoduché stavby,
- sousedské bydlení.

Velké množství vesnic má své společenské těžiště situované v dochovaném prostoru historického jádra obce. Prostorová struktura vesnic byla stavebním vývojem průběžně měněna a také obvykle rozšířena.

K původnímu historickému jádru jsou připojené jednotlivé soubory objektů, které vytváří svébytné prostorové celky lišící se formou, funkcí, významem, polohou – jedná se například o: náves, ucelenou skupinu nových rodinných domů a střediska zemědělské výroby apod. Je zřejmý osobitý ráz každého z těchto celků, také vlastní jedinečná architektura a také prostorové uspořádání²².

---

²⁰ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 9. ISBN 80-85124-96-3.

²¹ GLÜCK, Alois. *Das Landt hat Zukunft: Venkov má budoucnost*. Praha: Brázda, 1992, str. 57. ISBN 80-209-0235-X.

²² KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 17. ISBN 80-85124-96-3.

Přirozené členění zástavby je významné hlavně z hlediska organizace zastavěného území, architektonického řešení, kulturních hodnot a také kvality prostředí. Jedná se o celky, které by měly být základem pro potřebné členění intravilánu při řešení otázek obnovy a také rozvoje a poté i zpracováním územního plánu.

Pro vesnici je typické velké množství zeleně, které se nacházelo na určitých místech – vchody do usedlostí, u stodol, u hospod, kolem kováren, u kaplí na návrších, nebo kostelů, far, škol, byly patrné také na koncích vesnic, nebo u křížů. Stejně tak potoky a rybníky měly přirozené břehy obklopené stromy. Vychází z toho, že vazba vesnic byla na krajinu plynulá a množství cest, které byly obklopené stromy jsou po staletí užívána.

3.2.4 Typy vesnic

Je známý fakt, že již od počátku stavění sídel se lidé zdržovali poblíž zdrojů vody, nebo v místech, kde se vyskytovala zvěř. S postupem času se tento požadavek na lokalitu měnil a v případě éry, která je charakteristická pro rozšiřování zemědělství si lidé začali budovat vesnice tam, kde byly nejlepší podmínky pro pěstování obilí. Pokud tedy takové vyhovující místo bylo vybrané, docházelo k postupnému osidlování a zastavování.

Půdorys

Jedná se o tyto **2 hlavní historické půdorysy**²³:

- **soustředěný okolo prostorné návsi** – která může být okrouhlá, obdélníková, ulicová, nebo přiléhající k ulici, případně silnici, ať už v těsné blízkosti, nebo stejně tak v dalekém odstupu,
- **hromadné, nebo dvorcové** – ať už s nepravidelně rozloženými usedlostmi, nebo s rozptýlenými dvorci či samotami.

Okrouhlice

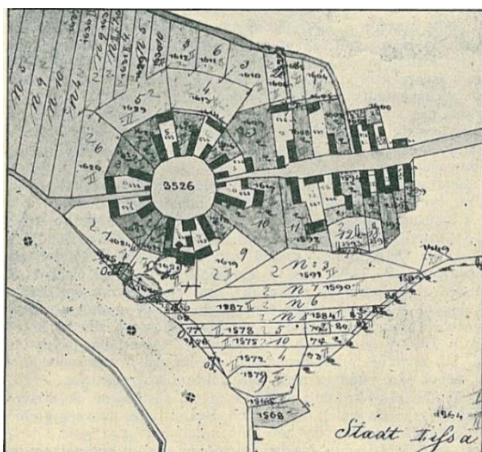
Jedná se o typ, který je nejstarším slovanským vesnickým půdorysem. Kruhové rozmístění jednotlivých stavení je odraz představy o co nejefektivnějším zajištění vesnice před nezvanými záškodníky, ale i před zvěří. Nejvíce bezpečné bylo vybudovat vesnice mimo hlavní stezky, situované na mýtině, která byla obklopená lesem. Prostranství uprostřed vesnice „náves“, sloužilo stejně k práci i k zábavě.

---

²³ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 10. ISBN 80-85124-96-3.

Obrázek 1 – Byšičky u Lysé nad Labem r. 1842

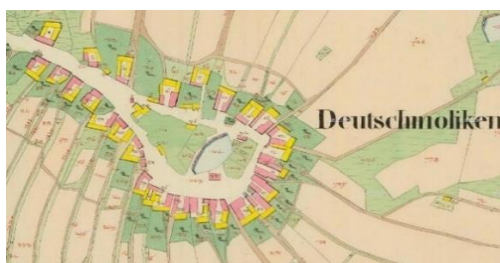
Zdroj: tyfoza.no-ip.com

Na obrázcích je osada Byšičky (založena v roce 1717²⁴), která se nachází u Lysé nad Labem. Náves v této obci je kruhovitého tvaru, ale půdorys je pravidelný osmiúhelník. Jsou zde domy v uzavřených dvorcích pro které je typické, že jsou k návsi natočené svými štíty. Jak lze vidět z mapy, tak skrz náves vede pouze jediná přístupová cesta.

Vesnice návsní

Je pro ně typické to, že usedlosti byly soustředěny okolo pravidelného obdélného návsního útvaru. Vesnice návsní se dělí na pravidelné a nepravidelné. Vyměřování tímto způsobem bylo někdy velmi obtížné. Terén nebyl rovný, část pozemku mohla být zamokřená, nebo terén v době zakládání vesnice byl zarostlý lesem a tím pádem nepřehledný. Nebylo jisté zda takovou oblast bude vůbec možné zúrodňovat v budoucnu.

Obrázek 2 - Obec Malíkov nad Nežárkou r. 1828

Zdroj: old.lidova-architektura.cz

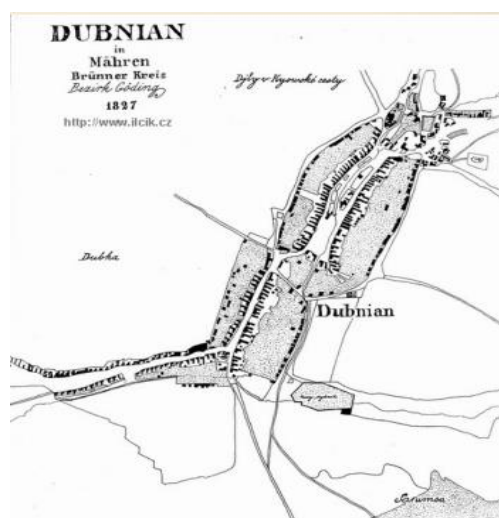
²⁴ Národopisný věstník Československý XXVI. [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <http://tyfoza.no-ip.com/vestnik/html/knihy/vestnik26/texty/vest2728-0026.htm>

Řadová vesnice

V tomto typu vesnice je pro orientaci usedlostí typické postavení kolem hlavní osy vedle sebe. Osou podle které se stavení „řadila“ mohl být potok, cesta nebo silnice. Takové vesnice neměly návěs a jak vychází z historie, tak jí občané ani k životu nepotřebovali – rodiny měly odlišnou společenskou úroveň. Kvůli problémům s povodněmi se v pozdějších dobách udržely jen vesnice, které byly situované do kopcovitých krajů.

Podle orientace usedlostí vznikly vesnice *ulicové*, či *řadové*²⁵. Domy jsou rozmístěny po obou stranách ulice, štítem k silnici, nalepené na sobě, za domy se nachází nevelká pole a zahrady.

Obrázek 3 - Dubňany z r. 1827

Zdroj: ilcik.cz

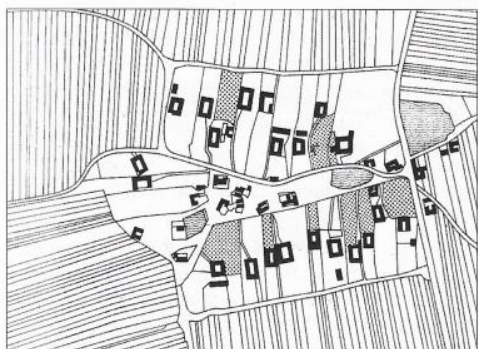
Nepravidelná zástavba

Jedná se o lokality, které se při zakládání neřídily žádným přesným řádem a pravidly. Bylo to tím, že se jednalo o místa, která měla náročný terén vylučující jakoukoliv souměrnost. Dokládá se, že se jedná o samoty a podniky jako například sklářské, hamerské a dřevařské vesnice. Takováto zástavba je dle literatury dělena na dva typy: *hromadný a rozptýlený*²⁶. Jedná se o rozdělení, které dovolila příroda. Cesty bývají zpravidla paprskovitě rozptýlené po celém území obce a jen výjimečně se zde objevuje návěs.

²⁵ VONDRUŠKOVÁ, Alena a Vlastimil VONDRUŠKA. *Vesnice - průvodce českou historií*. Praha: Vyšehrad, 2014, str. 29-30. ISBN 978-80-7429-362-7.

²⁶ VONDRUŠKOVÁ, Alena a Vlastimil VONDRUŠKA. *Vesnice - průvodce českou historií*. Praha: Vyšehrad, 2014, str. 31. ISBN 978-80-7429-362-7.

Obrázek 4 - Rozptýlený dvorcový typ půdorysu vesnic

Zdroj: Knopp, 1994

3.2.5 Náves

Náves je na vesnici důležitým místem, kde se lidé setkávali z nejrůznějších důvodů. Je to místo, kde se odehrával každodenní stereotypní život, ale na druhou stranu se zde konaly nejrůznější oslavy a sešlosti. Toto byly důvody, proč občané návsi věnovali tolik péče a starosti, co se týká jejího vzhledu, protože to byla jakási vizitka jak hospodářské, tak i společenské a kulturní úrovně celé obce. Nacházíme zde obecní úřady, kostely, školy, hostince, různé prodejny a řemesla (služby) a větší a velké usedlosti.

Na našem území se nachází také vesnice, které návěs nemají a její funkci v zastoupení plní rozšířená ulice, nebo jejich křižovatka. Je zde podobně jako v případě návsi soustředěná občanská vybavenost a různé významné objekty a také je pro toto místo typická i vyšší míra zástavby oproti jiným částem.

Obrázek 5 - Náves bez rušivého stavebního zásahu

Zdroj: Kocourková, 1994

3.3 Venkovské stavby

Jedná se o stavby, které byly budované nijak neškolenými řemeslníky. Tito „lidoví stavitelé“ své znalosti nabývali od svých předků a poté je také přenášeli na další pokolení. Takto po generace osvědčený stavební typ, který se na konci 18. století²⁷ začínal pozvolným tempem měnit vlivem bezpečnostních opatření – zavádění zděného komína, nespalné bezpečné krytiny. Tento a další pokroky měnily rychleji a rychleji technické postupy a detaily, ale prostorová dispozice staveb dále přetrvávala a s ní také zásadní a hlavní architektonické rysy. S tímto také souvisí vznik nejrůznějších krajových odlišností²⁸.

Právě rok 1816²⁹ přinesl celostátní zákaz dřevěných staveb. Jedná se o jakýsi počátek protipožárních opatření a zvykem se stalo stavět domy z kamene. Tento nový stavební materiál brzdil samotné stavby, protože vše bylo konstrukčně náročnější a stavba vyžadovala více času a také větší náklady. Nové domy byly také najednou prostornější.

U této kapitoly je velmi důležité si uvědomit, že vývoj a projevy lidové architektury jsou odlišné od té slohové. Rozdíl je dán především časovým posunem. U nejstarších staveb se nachází zkombinování například prvků gotiky s prvky renesance a tak zařazení do konkrétního slohu není vůbec jednoduché a někdy možné.

V případě staveb dřevěných (hospodářských) se nenachází žádné výtvarné a nebo jakékoliv jiné slohové prvky, které by opět umožnily stavbu zařadit do časového vývoje a období. Důležitý poznatek je, že se u nás v České republice dodnes nepodařilo identifikovat jediný stojící dům, který by byl z doby předhusitské³⁰.

3.3.1 Usedlost

Usedlost je souborem obytných a hospodářských staveb a také provozních prostorů, které tvoří samostatnou jednotku, kde žila rodina s rodiči a dětmi, případně sourozenci a pomocníky hospodáře. Každá usedlost je svým způsobem jedinečná a liší se individuálními provozními a hospodářskými potřebami každého hospodáře. Svou roli zde hrály také další aspekty: klimatické podmínky, půdorys vesnice a také to, jaký měl terén charakter.

---

²⁷ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 10. ISBN 80-85124-96-3.

²⁸ VONDRUŠKOVÁ, Alena a Vlastimil VONDRUŠKA. *Vesnice - průvodce českou historií*. Praha: Vyšehrad, 2014, str. 38-43. ISBN 978-80-7429-362-7.

²⁹ BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Šlapanice: ERA group spol., 2004, str. 35. ISBN 80-86517-90-X.

³⁰ PEŠTA, Jan. *Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel*. Praha: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2014. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav), str. 36-35. ISBN 978-80-86516-78-3.

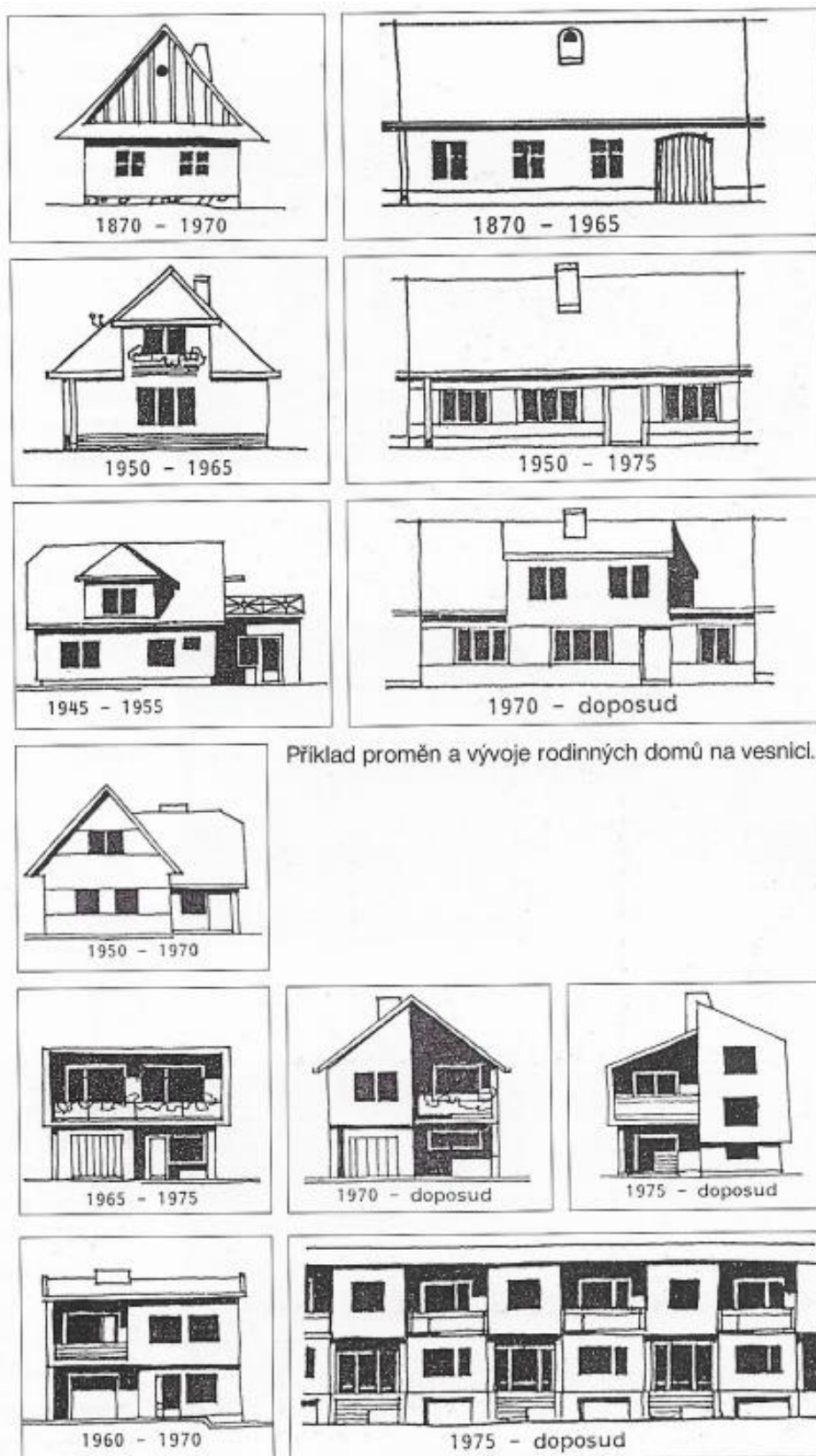
3.3.2 Vesnický obytný dům a jeho úpravy

Jak již bylo řečeno výše v různých souvislostech, tak základním a velmi typickým znakem pro bydlení na venkově bylo vždy spojení s hospodářskou činností, nebo jakýmkoliv hospodářsky využívaným prostorem. Proto právě obytné domy na vesnici disponovaly obytnou částí a stejně tak i tou hospodářskou. Jejich velikost a vzájemná skladba byla určována podle následujících specifických regionálních typů:

- obytný dům na který volně navazují hospodářské objekty,
- tradiční propojenost částí obytných a hospodářských v různém půdorysovém a také prostorovém uspořádání,
- bydlení zahrnovalo: 1 až 2 obytné místnosti, síň, komoru, samostatnou světnici, nebo byt pro výměnkáře; hlavní obytná místnost byla využívána pro nejrůznější pracovní činnosti, vybavení bytu bylo minimalizované.

Padesátá léta přinesla změnu v přenesení zemědělské výroby mimo vesnici. Tímto vzniklé nově uvolněné stavby byly postupně využívány pro rozšíření obytných částí. S tímto souvisela potřeba stavení přizpůsobovat potřebám a docházelo v rámci úprav vesnického domu například k modernizacím, rozšíření ploch pro bydlení rekonstrukcemi hospodářských objektů, případnými přístavbami, probíhaly také úpravy podkroví, byly realizovány nadstavby a našly se i případy, kdy došlo k úplné přestavbě.

Obrázek 6 - Proměny a vývoj rodinných domů na vesnici

Zdroj: Knopp, 1994

Dům

Toto označení nese obytná stavba, která na sebe v historii vážala nespočet provozních prostorů. Je to ale i tak základní třídící kritérium pro určování odlišností v regionálních rozdílech a kulturních vazbách. Dům, hlavně tedy ten obytný dům, prošel již od pravěku velmi dlouhým a vyčerpávajícím vývojem, kterým se zabývá literatura, především ta národopisná. Jedná se o budovu, který byla úplně původně určena pouze pro bydlení, v současnosti celkově pro pobyt. V dnešní době se do tohoto termínu zahrnují nejružnější stavební výtvoři, pokud se alespoň trochu svou podobou blíží domům obytným.

Jsou známé tyto hlavní druhy domů: bytový, rodinný, činžovní. Pokud se jedná o rozlišení dle typu konstrukce: zděný, kamenný, hrázděný, dřevěný. A podle funkce: obytný, společenský, obchodní apod³¹.

Jednoprostorový dům

Tento typ se stavěl již od samého historického počátku, již v pravěku se stavěla jednoduchá obydlí, která měla jen jeden vnitřní prostor. Tato jediná místnost sloužila ke všem konaným činnostem, které se týkaly – bydlení, práce, skladování potravinových a jiných zásob a klidně i k ustájení dobytka v případě potřeby.

Vzácně i v pozdější době se tyto jednoprostorové domy objevují u nejhudších objektů, či jako sezónní chatrče (valašské salaše v horách, nebo obydlí šumavských dřevorubců).

Dvoupřístorový dům

Má svou historii již v podobě vstupního zastřešeného prostoru před vchodem do vytápěného domu, který měl tepelně izolovat a eliminovat tak tepelné ztráty (v hradištní době). V pozdějším období 13. a 14. století, kdy se začalo citelně ochlazovat, se z tohoto pouhého přístřešku vyvinula vytápěná síň, která postupem času získala nové funkce (například jako skladovací prostor). Poté se tyto dvě místnosti propojily a vznikl tak půdorys dvoupřístorového domu. V chudých částech např. Moravské Kopanice se tento typ objevoval ještě v 18. století.

---

³¹ VOTRUBEC, Ctibor. Lidská sídla: Jejich typy a rozmístění ve světě. Praha: Academia, 1980, str. 64. ISBN 21-016-80.

Trojprostorový dům

S tím, jak se rozšiřovala zemědělská výroba a rostla technická náročnost byly potřebné další prostory, u kterých byla ideální snadná dostupnost v rámci jednoho stavení. V důsledku této potřeby se prostory spojily pod jednu střechu. Do 19. století³² se tento půdorys stal základním dispozičním schématem pro vesnické domy. V tomto typu nastala změna v tom, že předsíní již nebyla vytápěným prostorem a její zadní část se stala černou kuchyní. Ale z této části se do pece přikládalo ze síně a také se zde vařilo – tímto se docílilo eliminace štiplavého dýmu a zlepšila se tak kvalita bydlení. Vytvořený nový třetí prostor se využíval jako komora, nebo chlév a byl přístupný ze síně.

Patrový dům

Již ve středověku se objevuje patrový dům, ale jednalo se o vícepodlažní řešení zadní hospodářské části domu, které ve skutečnosti patrem ale ještě nebylo. Poté se v historii objevovaly dny s vyšší komorovou částí, kde je někdy nižší část se světnicí „dorovnána“ například seníkovým polopatrem³³. Ale až za skutečnou podobu patrového domu lze považovat takový typ domu, který má patro i nad obytnou částí přízemí. Do výšky se dům rozrůstal za účelem výstavby komor a až poté to bylo nástavbou za účelem jakéhosi bytu, nebo přesněji řečeno víceúčelových místností, které poté podle požadavků jednotlivých rodin mohly sloužit také jako obytné místnosti.

3.4 Bydlení, životní styl a životní úroveň

Lokální identita

Fungování sociálního prostředí na vesnici je zcela odlišné od toho městského. Vesnice je velmi specifické místo, kde každý jedinec ví, co lze od koho očekávat, pokud je nějaká krizová situace, tak také ví, za kým může jít s prosbou o pomoc (ať už to je rodina, kamarádi, sousedé apod.). Také lze spoléhat na případnou pomoc všech ostatních na vesnici, protože tato pomoc je poskytována z titulu příslušnosti k jedné vesnici.

---

³² VONDRUŠKOVÁ, Alena a Vlastimil VONDRUŠKA. *Vesnice - průvodce českou historií*. Praha: Vyšehrad, 2014, str. 72. ISBN 978-80-7429-362-7.

³³ ŠKABRADA, Jiří. *Lidové stavby : architektura českého venkova*. Praha: Argo, 1999, str. 40. ISBN 80-7203-082-5.

Charakteristika lokálních skupin

Citováno ze sborníku *Jihomoravský venkov po socialismu*³⁴: „*Místo, kde člověk žije, ať už je to vesnice, osada, samota či město, považuje za střed světa a tak se může výzkumník v každé lokalitě setkat s názory a chováním, které je možné označit jako „místní centrismus“ – někdy se také hovoří o lokálním patriotismu. V místě bydliště začíná také kategorizace celého světa, která v jakýchsi kruzích obtáčí bydliště každého informátora: místo bydliště – věnec sousedních lokalit – blízká města – vzdálenější vesnice a města – „velký svět“. Vztahy mezi jednotlivými lokalitami, respektive názory obyvatel různých lokalit o jejich vzájemných vztazích, ovšem nejsou stejné a vytvářejí různé nepravidelné vzorce, jejichž původ se někdy těžko hledá, protože často souvisí s místní historií a lokálními tradicemi.“*

Sousedé a sousedské skupiny

V historii bylo vývojem dáno, že sousedé jsou pouze obyvatelé sousedních domů, nikoliv další obyvatelé domů, které stojí na protější straně návsi, nebo ulic. Situace se někdy zkomplikovala, pokud se na jednom dvoře a v jednom domě vyskytovalo hned několik rodin – v tomto případě všichni byli sousedé.

Postupem času se do sousedských vztahů vžila pravidla, jak by se soused k sousedovi měl chovat. Jedná se například o to, že při komunikaci se jedinec má chovat zdvořile, pokud se naskytne potřeba pomoci, tak je to bez vyzvání. Mladší jedinci v rodině jsou oslovováni křestními jmény. Pokud se vykonává pomoc zemědělského rázu, je pečlivě sledováno, jestli byla protihodnota odpovídající mírou a způsobem vrácena, bere se v potaz také to, v jakém termínu a v jakém množství byla práce provedena. Zmiňovaná protihodnota se někdy také stávala a stává předmětem sporů právě mezi sousedy. Sousedé se na sebe vzájemně také obracejí pokud se jedná i o drobnou výpomoc – zapůjčení soli, cukru, koření, předání vzkazů apod. Také si vycházejí vstříc pokud jde o dozor nad dětmi. Panuje zde také vzájemné pozvání na nejrůznější oslavy a vzájemně si gratulují a přejí o svátcích a událostech.

Kamarádi a kamarádké skupiny

Od předešlé skupiny, kde byli charakterizováni sousedé se tato kamarádká skupina liší zejména tím, že není vázaná na určité místo usídlení těchto jedinců. Kamarádi se ve

---

³⁴ KANDERT, Josef, ed. *Jihomoravský venkov po socialismu*. Univerzita Karlova v Praze: Matfyzpress, 2004, str. 288-289. ISBN 80-86732-26-6.

skupině obvykle oslovují svými jmény a věk jedinců není nijak ohraničen. Většinou se skupiny kamarádů rozlišují na „mladší“ a „starší“. Lze se setkat v minulosti se uskupeními, která mají ve svém čele předsedu, poté mají pokladníka a další funkce.

Vesnice, které měly rozdílnou zaměstnanecké rozvrstvení, bylo zde vedle sebe několik různých spolků – rolnický, hornický, řemeslnický apod. Toto rozdělení se v současné době již nevyskytuje a došlo k nahrazení neformálními organizovanými skupinami³⁵. V době před 2. světovou válkou byly kamarádské skupiny často dělené podle pohlaví a jejich organizace byla mnohem více formální, než je tomu nyní.

Dívky v porovnání s chlapci neměly žádné spolky, kde by existovala pokladní, předsedkyně apod. Dochovaly se poznatky o tom, že ale přeci jen nějaká seskupení byla určena i pro dívky. Jednalo se o seskupení založená na neformálním principu, pracovním principu, nebo někde v tzv. kmotrovských vztazích³⁶.

Stavovské skupiny

Řemeslníci, obyvatelé z měst, představitelé místní inteligence (učitelé, faráři a notáři) nebylo možné v historii srovnávat například s vesničany (zemědělci a lesní dělníci). Jednalo se o jedince, kteří byli chápáni jak majetkově, tak i stavovsky odlišní. V historii lze nalézt dochované zmínky o dělení na sedláky (gazdy³⁷) a ty ostatní, nebo na zemany³⁸ a ty ostatní, případně na jejich potomky a potomky těch ostatních.

Místní informační sítě

V případě žen je informačním centrem kadeřnictví, nebo v historii krejčovství. Příležitostí pro poskytování informací bylo draní peří, nebo navlékání osnovy pro domácí tkání. Také sem lze zařadit obchod (hlavně pokud se čekalo na zboží a utvořily se hloučky, kde bylo vše pečlivě prodiskutováno) a také náhodná setkání u plotů.

Pro muže je hlavním informačním centrem hospoda (politické záležitosti, obchody, různé druhy pomoci apod.), pokud se jedná o vinařské oblasti, tak vinařské domky, nebo sklepy. Muži zde společně hrají karty a pijí spolu. Muž, který hospodu nikdy nenavštívil je

---

³⁵ KANDERT, Josef. *Každodenní život vesničanů Středního Slovenska: v šedesátých až osmdesátých letech 20. století*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2004, str. 80-81. ISBN 80-246-0782-4.

³⁶ KANDERT, Josef. *Každodenní život vesničanů Středního Slovenska: v šedesátých až osmdesátých letech 20. století*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2004, str. 82-83. ISBN 80-246-0782-4.

³⁷ hospodář

³⁸ nižší venkovský šlechtic

pro muže, kteří sem chodí pravidelně, divný: „*Je to nějaký divný patron: ženy se nikdy nedotkne, ani do hospody nezajde.*“³⁹

Ne vždy všechny informace mají původ ve zdvořilostním společenském setkání, ale bývají také ze zdrojů, jako je pozorování, dohady, domněnky apod.

3.5 Typy venkovských staveb v ČR a jejich vývoj

3.5.1 Objekty pro bydlení

Zástavba vesnic, tak jak je známá v současné době slouží hlavně pro bydlení. Objekty, které se na vesnicích nachází lze rozlišit na **následující typy**:

Tabulka 1 - Druhy objektů pro bydlení na vesnici

Typ domu	Charakteristika
Obytné domy	<ul style="list-style-type: none"> • upravené z původních selských usedlostí • sloužily také k zemědělské výrobě • mají velký plošný standard a navazují na ně původní stodoly a chlévy • původní fasády byly při modernizaci zničené, ale vybavení bytů se znatelně zlepšilo • pokud nedojde k jejich opětovnému využívání, budou nadále znehodnocovat obraz vesnice svou narůstající zchátralostí
Rodinné domy	<ul style="list-style-type: none"> • upravované z domkářských objektů • plošný standard zvětšován přístavbami, nebo nadstavbami • projevuje se to většinou negativním dopadem na celkový vzhled domu a celé zástavby
Novostavby rodinných domů	<ul style="list-style-type: none"> • jejichž řada začíná rodinnými domy s půdními vestavbami • častý výskyt nevhodných typových staveb a končí rodinnými domy s rovnou střechou – stavěnými v řadě, nebo i volně stojícími • výskyt nejen na vesnici, ale i ve městě

³⁹ TUČEK, Milan. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, str. 90-91. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2922-9.

	<ul style="list-style-type: none"> • působí méně rušivě, pokud jsou realizované ve skupinách a v prolukách původní zástavby
Bytové domy	<ul style="list-style-type: none"> • méně častý výskyt • objevují se vážnější prostorové konflikty, které vznikají při kombinaci s původní zástavbou • narušují obraz vesnice • nevyhovují způsobu vesničanů – přístavby garáží, kůlen, objektů pro chov drobných zvířat • vede to k výstavbě zahradních chatek v okolí

Zdroj: vlastní zpracování dle Knopp, 1994

3.5.2 Znaky struktury tradičních vesnických staveb

I přes regionální odlišnosti vesnických staveb se nevyskytuje zas tolik odlišných znaků. Většina těchto znaků platí jak pro starší roubené domy, stejně tak i pro mladší zděné roubené domy a stejně tak i pro místa, která jsou vzdálená. **Jedná se o tato pravidla⁴⁰:**

- 1. obdélníkový půdorys** – vycházející z vnitřního členění domu (ale také i z hospodářských staveb), obdélníkového tvaru s poměrem stran minimálně 1,5 : 1, nebo klidně ještě i více protáhlejší; krátké a především čtvercové půdorysy, klidně i s netradičním tvarem střechy se v obraze venkovské zástavby uplatňují cizorodě,
- 2. umístění domu** – na parcele je znak, který má největší odlišnosti v Čechách a na Moravě, avšak pro většinu území platila jako základní kolmá (příčná) poloha obdélného půdorysu domu vůči návsi, nebo uliční čáře; základní tradiční odlišnosti v situování domů na parcele je možnost jejího situování až k hranici sousedovy parcely, bylo tomu tak z důvodu, že tradiční vesnický dům nemusel mít ve své zadní podélné části žádné otvory (tato poloha byla nejdůležitější pro život, protože byla intimní a ukrytá tak před pohledy zvenčí),
- 3. sedlová střecha se sklonem 45°** – používala se na celém našem území, byly zaregistrované pouze mírné diference a to zejména podle druhu použité krytiny,
- 4. trojdílný půdorys** – uplatňoval se v základním členění vyvinutého českého a moravského domu už od středověku (nejen na obytných stavbách, ale také na stodolách),

⁴⁰ KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994, str. 11-13. ISBN 80-85124-96-3.

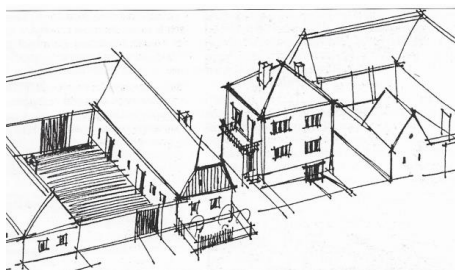
5. **vstup** – v rámci půdorysu byl vždy závazný, vstupovalo se jím hlavně do síně a vstupovalo se ze dvora; z tohoto poznatku plyne, že vstup nikdy nemohl být v čelní, štítové stěně, jak je ale nyní na novostavbách poměrně obvyklé,
6. **usazení domu do terénu** – probíhalo tak, aby to bylo co nejvíce pohodlné pro uživatele stavení, domy u kterých byla primární domácnost vždy v přízemí, byly umístěné tak, aby kontakt s plochou dvora byl co nejvíce pohodlný; byla zde výjimka – schody – které se nacházely v domech nejchudších chalupníků a to proto, že se museli se svými domky vtlačovat do míst svažitě parcely; u novostaveb to vypadá, že uživatelé a také samotný stavebník je ten poslední, pro koho je dům v tomto pohledu pohodlný,
7. **nasazení střechy** – do 2. poloviny 18. století se řešilo tak, že základna jejího trojúhelníkového profilu byla totožná s úrovní stropu v přilehlé spodním podlaží: u patrových domů v patře a u přízemních v přízemí; princip půdní nadezdívky a užití vaznicového krovu je mladší a přináší ho až dnešní novodobé stavby,
8. **zápraží** – jedná se útvar, který byl nedílnou součástí u starším způsobů výstavby vesnických stavení, je to prostor komunikace podél strany domu se vstupem, chráněný přesahující střechou, která byla širší než dům a byla na něm nasazena nesymetricky; zápraží jako krytí prostor mizí s přechodem za zděný typ domů a vstupní verandy všeho druhu u novostaveb jsou dokladem potřebné ochrany vstupu,
9. **umístění komína** – vyplývalo z půdorysové situace topeniště, kuchyně bývala ve středním dílu domu, v zadní části vstupní síně, nebo úplně oddělena za ní, případně také vedle obytné místnosti, nebo světnice; vždy to ale znamenalo, že byla v půdoryse domu umístěna u zadní strany, z tohoto vyplývá, že komín vystupoval ze střechy v zadní ploše, maximálně v hřebeni, ale nikdy ne v ploše, která byla přivrácena ke vstupní straně.

Všechna tato výše popsaná pravidla tvořila provázaný a ucelený systém, který se projevoval navenek stále se opakujícími znaky. Důležitým poznatkem, který s těmito pravidly souvisí je, že v dnešní době by se měla považovat stále za aktuální pro novou vesnickou výstavbu.

Charakteristické rysy architektury nemají sloužit jako předlohy, případně ani nemají vyvolávat pocit jakési svázanosti. Jejich funkce spočívá v upozornění a vysvětlení, že je potřeba si něčeho vážít a také je kladen důraz na zachování a respektování nejen třeba

stavebních detailů (vhody, komíny, vjezdová vrata atd.), ale také v celkovém smyslu jako útvaru návsi, nebo ulic. Dále poskytuje poznatky o tom, kterým důležitým částem domu je potřeba věnovat značnou pozornost, ať už při přestavbách, nebo při realizaci novostaveb, stejně tak při zaměření se na jeden dům, nebo i při pohledu do celkového prostoru obce (viz. obrázek níže).

Obrázek 7 - Nerespektování okolní zástavby

Zdroj: Knopp, 1994

3.5.3 Venkovská usedlost

Jednotraková usedlost

Jak již vychází z názvu, pro usedlost je typická pouze jedna osa, podle které jsou situované prostory – jak obytné, tak i ty hospodářské. V literatuře je možné nalézt definici: „*všechny prostory se nacházely pod jednou střechou*“. Jedná se o definici platnou pouze v případě menších usedlostí ve vlastnictví chudších chalupníků. Pokud se jednalo o více bohaté, tak tato definice není v tomto opačném případě platná z důvodu, že konec usedlosti byl v řadě s vyšší stodolou, než byl přední dům. Ale důležité zdůraznit, že rozhodujícím byl půdorys, ne horizontální střešní linie. Neměla hospodářský dvůr, pouze prostor, který sloužil pro provozní účely v zápraží domu. Zde byla cestička ke vzdálenějším zadním budovám a bylo zde hnojiště a prostor, kam se odkládaly už nepotřebné věci. Jednotrakový půdorys byl typický pro chalupníky, domkáře a dělníky, ale především na území horských oblastí (zejména Šumava – okolí Volar a Krušné hory)⁴¹.

---

⁴¹ VOTRUBEC, Ctibor. *Lidská sídla: Jejich typy a rozmístění ve světě*. Praha: Academia, 1980, str. 62. ISBN 21-016-80.

Obrázek 8 - Příklady jednotraktových usedlostí

Zdroj: Vondruškovi, 2014

Dvoutraktová usedlost

Pokud to umožňoval prostor, tak stodola byla stavěna kolmo na ostatní stavby. Pro lepší představu, jedná se o tvar písmena „L“. Tento tvar byl výhodný pro pohodlný vjezd z hospodářského dvora a na protilehlé straně byl možný výjezd přímo na pole, nebo louku. Stodola nebyvala pevně spojena s ostatními stavbami. Jedná se o variantu předchozího jednotraktové usedlosti, která se stejně objevovala jak na území Čech a stejně tak i Moravy.

Obrázek 9 - Příklady dvoutraktových usedlostí

Zdroj: Vondruškovi, 2014

Trojtraktová usedlost

V odborné literatuře lze najít trojtraktovou usedlost také pod výrazy „trojstranná usedlost, dvůr trojboký, nebo trojkřídlý“. Pro zemědělský provoz jsou to nejvíce logické a výhodné usedlosti, především vzhledem k jejich nejúčelnějšímu řešení. Půdorys v tomto případě je ve tvaru písmena „U“ – obestavěný ze tří stran. Velká vrata byla tak přizpůsobená, aby se dalo pohodlně zajet s plně naloženým vozem. Typické pro úrodné obilnářské oblasti ve středních a středních polohách Čech a na jihozápadní Moravě.

Obrázek 10 - Příklad trojtraktové usedlosti

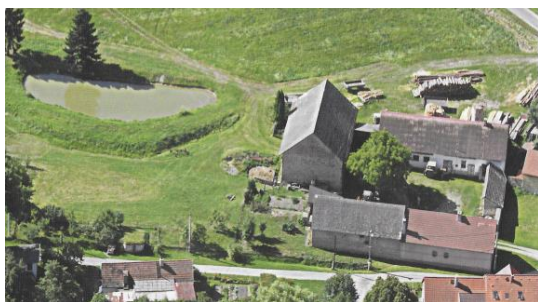

Zdroj: Vondruškovi, 2014

Čtyřtraktová usedlost

Jedná se o typ, který byl stavebně i provozně nejsložitější, protože dvůr byl obestavěn ze všech jeho čtyř stran. Vjezd do dvora byl v jedné části z budov. Existovaly dvě varianty – dům se štítovou orientací a dům postavený podélně ke komunikaci. Jednotlivé trakty byly pěvně spojené. Nachází se převážně v kopcovitých krajích s nepříznivým klimatem – chladný vítr, nafoukaný sníh apod. Nacházel se na Českomoravské vrchovině, Chebsku a výjimečně v západních Čechách, také na jihu Čech a na severní Moravě.

Obrázek 11 - Příklad čtyřboké usedlosti

Zdroj: Vondruškovi, 2014

3.5.4 Stavby z období funkcionalismu a socialismu

Typické pro toto období je rozmach doteď nevídaných vilek a s tím související vznik celých vilkových zástaveb. Je pro ně charakteristické, že byly situované hlavně na okrajích vesnic. Novým rysem se stala panelová sídliště a došlo tak k rázné změně vesnické zástavby. Bohužel toto období bylo provázeno nejrůznějšími destrukcemi a pod tlakem okolností docházelo k zániku a následně výstavbě nové a zcela netradiční.

Vzhledem k tomu, že se jedná o dobu (od 50. let), kdy značný vliv měly socialistické ideály na venkovské bydlení, tak v architektuře se najednou objevil odraz v rozchodu se zaběhlými tradicemi. Zejména probíhala jakási likvidace, ať už společenská, nebo také ta ekonomická, sedláků, kteří byli nositeli té tradiční stavební kultury – tzn. násilná kolektivizace zemědělství a s tím související změna stylu městského bydlení. Je poměrně velkým paradoxem, že i přes snahu aplikovat na vše socialistické ideály se na venkovském bydlení objevují světové moderní trendy a zejména je nejvíce patrná funkcionalistická architektura.

V 50. letech 20. století se objevil tzv. „socialistický realismus“. Jedná se o období, kdy se na vesnických stavbách začaly poprvé objevovat sgrafita. Nejčastěji měla barvu hnědočervenou a byly zde znázorňované zjevy jako traktory, ženy-rozsévačky, družby rolníků a dělníků⁴². Na níže přiložených obrázcích je názorně viditelné využívání geometrických prvků, hlavně na hospodářských stavbách.

Obrázek 12 - Využívání geometrických prvků

Zdroj: B. Blažek, 2004

Rodinný dům – tzv. „šumperák“

Jedná se o jeden z nejznámějších solitérních rodinných domů, které vznikly dle Josefa Vaňka ze Šumperka. V období 60. a 70. let se stal tzv. „šumperák“ nejvíc oblíbeným rodinným domem. Jak lze vidět na obrázku níže, jedná se o bydlení, která má jedno nadzemní patro a došlo tak k odtržení od země směrem nahoru právě do patra, je vidět typické průběžné okno a terasa. Dalším charakteristickým rysem jsou kruhová boční okna, zábradlí, nebo oplocení pozemku. U těchto domů lze konstatovat, že se zemí už se vlastně nehospoďarí a svým způsobem se začala přehlížet, i za tu cenu, že obyvatelé museli neustále překonávat množství schodů.

⁴² BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Šlapanice: ERA group spol., 2004, str. 106. ISBN 80-86517-90-X.

Obrázek 13 – Šumperák

Zdroj: magazin.aktualne.cz

Montovaný typový rodinný dům OKAL

Jedná se o typ rodinného domu, který měl svou největší slávu v průběhu 60. let 20. století – i z důvodu, že v této době se celkově rapidně zvýšil zájem o výstavbu rodinných domů. Jednalo se o prefabrikované dřevěné domy. Pojmenování nesou podle západoněmecké společnosti OKAL Werk⁴³. Tyto domy byly montované na klíč za jeden, nebo dva týdny a byly vybavené vnitřním zařízením – včetně kuchyně, rozvodů vody, elektřiny a ústředním vytápěním.

Obrázek 14 - Rodinný dům OKAL

Zdroj: drevostavby.cz

---

⁴³ zdroj: Retro Muzeum Cheb

Montované rodinné domy

V období mezi roky 1950 až 1973⁴⁴ docházelo k tomu, že nové byty vznikly výstavbou rodinných domů. Ze stavebního materiálu byly nejpobulárnější cihly, dřevo a začínal se prosazovat beton a s tím související betonové, nebo dřevěné panely.

Konkrétním příkladem jsou domy Multi 222 – byly nejčastěji dvoupodlažní a podsklepené. Bylo pro ně typické, že se nejednalo o žádnou konstrukčně složitou stavbu a výstavba byla možné svépomocí. Stropy byly z ocelových nosníků a ze železobetonových desek – nad přízemím a patrem tvořily fošny a trámy.

Obrázek 15 - Řadová výstavba nových rodinných domů

Zdroj: Kocourková, 1994

Obrázek 16 - Výstavba nové socialistické zástavby s kontrastem venkova

Zdroj: Škabrada, 1999

3.5.5 Objekty druhého bydlení

V tomto případně nezbytně nutné je vyjasnění rozdílu mezi chatou a chalupou. V případě objektu, který nese označení chata se jedná o objekt, který je zcela nově postavený za účelem rekreace. Kdežto v případě chalupy se jedná o původní venkovský objekt, který je ale nově využíváný k rekreaci.

---

⁴⁴ zdroj: Retro Muzeum Cheb

Bytový dům („bytovka a panelák“)

Neboli také někdy znám pod názvem jako nájemní dům je bydlením více rodin v oddělených bytech, ale s užíváním společných prostorů a technických zařízení. Jejich původ je v souvislosti s JZD a se státními statky. Byla potřeba „usadit si“ si zemědělské zaměstnance právě skrze poskytnutí ubytování tam, kde bylo jejich pracoviště.

Později se u těchto staveb začaly objevovat další drobné stavby jako například garáže, kůlny, dílny a dokonce i stavby přizpůsobené pro chov zvířat. Je to úkaz toho, že se jednalo o velmi nevhodný druh nové zástavby. S ohledem na celkový obraz vesnice to nepřineslo nic dobrého, protože i jejich začlenění do rázu obce bylo náročné a zcela nevyhovující.

Druhé bydlení

Druhé bydlení je stavební objekt, nebo také soubor místností, které se obvykle využívají pouze pro rekreaci⁴⁵. Počátky vzniku tzv. druhého obydlí (nebo druhého bytu) sahají do období po 2. světové válce. Nejdůležitější faktor, který napomohl rozmachu tohoto trendu byl, že došlo k uvolnění obrovského volného potenciálu neobydlených domů v hraničních horách a v celém pohraničí⁴⁶. Také byla vysídlená pohraničí a najednou byly uvolněné zemědělské usedlosti a rodinné domy v lokalitách, které byly pro spoustu lidí atraktivní. Toto byl největší důvod k rozvoji druhého bydlení. V pozdější době na vylidnění dalších vesnic mělo to, že mladí lidé migrovali do větších měst hlavně za prací – problém celé České republiky. Tímto způsobem došlo ke vzniku chalupaření, které se řadí do základních specifických rysů celkového vývoje druhého bydlení na našem území.

V období socialismu tento typ bydlení nebýval vzhledem k řešení bytové otázky povolován a pokud ano, tak pouze lidem, kteří se mimořádně zasloužili o společenský rozvoj, nebo těm, kteří ho zvláště potřebovali pro svou pracovní činnost (umělci, přední vědečtí pracovníci)⁴⁷.

Počátek 90. let byl charakteristický tím, že zájem o druhé bydlení byl poněkud menší. Zřejmě to bylo v důsledku, že cestování do zahraničí bylo dovoleno, nebo také trend, že lidé

---

⁴⁵ VOTRUBEC, Ctibor. Lidská sídla: Jejich typy a rozmístění ve světě. Praha: Academia, 1980, str. 65. ISBN 21-016-80.

⁴⁶ BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J., NOVOTNÁ, M., KOPP, J., MACHÁČEK, J. *Amenitní migrace do venkovských oblastí České republiky*. Moss, L.A.G., Glorioso. Lesnická práce, s.r.o., 2011, str. 22. ISBN 978-80-87154-49-6.

⁴⁷ VOTRUBEC, Ctibor. Lidská sídla: Jejich typy a rozmístění ve světě. Praha: Academia, 1980, str. 65. ISBN 21-016-80.

měli zájem o jiné formy rekreace a také došlo ke zvýšení počtu dostupných lůžek v penziencech⁴⁸.

Co se týká současné doby, lze spatřovat, že někteří lidé tyto objekty nevyužívají pouze dočasně a sezónně, ale jsou zde celoročně a převádí si sem také trvalou adresu. Také na pozemcích u těchto nemovitostí nepracují pouze o víkendech (jak tomu bývalo zvykem), ale zvolnili a užívají si na také tolik potřebné pohody a relaxace.

3.5.6 Výstavba po roce 1989

Podnikatelské baroko

Po roce 1989 se systém změnil k nepoznání a nastalo mnoho významných změn, které se promítly do nových staveb. Stavebnictví se do této doby věnovalo hlavně panelovým domům a tato výstavba se v 90. letech zcela zastavila. Oblíbenými stavebními materiály se stalo sklo, chrom a kámen (vše se míchalo dohromady) a často objevované tvary byly trojúhelníky a jehlany.

V podnikatelském baroku se našly desetitisíce rodin, které najednou chtěly bydlet v něčem honosném a okázalém. Tyto stavby si své místo nacházely především na okraji měst, kde se tak mohly vyjímat svou barevností, načančaností, nejrůznějšími ornamenty a především také svou velikostí. Trvalo to cca 20 let a majitelé těchto megalomanských staveb zjistili, že není jednoduché tento ne hospodářský a energeticky velmi náročný dům udržet v provozu. V dnešní době se najdou realitní kanceláře, které prodávají právě tyto domy, ale zájem je o ně velmi malý a prodat takový dům (jak sami prezentují) je téměř nemožné.

Obrázek 17 - Podnikatelské baroko

Zdroj: idnes.cz

---

⁴⁸ BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J., NOVOTNÁ, M., KOPP, J., MACHÁČEK, J. *Amenitní migrace do venkovských oblastí České republiky*. Moss, L.A.G., Glorioso. Lesnická práce, s.r.o., 2011, str. 23-25. ISBN 978-80-87154-49-6.

Pokud tento dům koupí nový majitel, tak se v dnešní době nevyhne velmi finančně nákladné přestavbě a rekonstrukci. Týká se hlavně přechodu k energeticky šetrnější verzi. Tyto rekonstrukce se ale moc nevyplácí a lidé si tak raději koupí nezastavěný pozemek a postaví vlastní dům. Tyto milionové domy jsou tímto způsobem bohužel odkázané k dalšímu chátrání.

Obrázek 18 - Přestavba na energeticky úsporný dům

Zdroj: idnes.cz

Domy Canaba

Rodinné domy Canaba v České republice slaví třicetiletou tradici (vstoupily na trh v roce 1991). Jedná se o tzv. „katalogové“ domy, které jsou montované, právě proto je pro ně typická rychlá výstavba (zpravidla 3-6 měsíců bez ohledu na počasí) a samotné bydlení je také energeticky úsporné a šetrné. Zájemce si sám vybere z jichž vymyšlených a sestavených modelů ten, který se mu nejvíce líbí a nejvíce splňuje jeho požadavky, samozřejmě změny podle osobního přání jsou možné. Je zde také možnost navštívit vzorovou nemovitost a mít tak lepší představu. Je na výběr z těchto možností: klasické, moderní, reprezentativní, bungalovy a dvojdomky, ukázky jsou přiložené níže.

Obrázek 19 - Rodinné domy Canaba

Zdroj: canaba.cz

Sruby, roubenky a dřevostavby

V případě srubů a roubenek jde o stavby, které jsou tradiční a jsou při jejich stavbě používány masivní trámy, nebo horizontálně na sebe skládané klády. Rozdíl mezi nimi je následující – u srubů jsou rohové spoje takové, že přečnávají přes roh, ale u roubenek jsou tyto spoje spojené do pravého úhlu; pro sruby jsou charakteristické neopracované klády, u roubenek je dřevo otesané do kvádrovitých trámů⁴⁹.

Obrázek 20 – Srub

Zdroj: dřevostavitel.cz

Obrázek 21 – Roubenka

Zdroj: dřevostavby.cz

Dřevostavbu někdy nelze na první pohled rozeznat. Jsou to stavby u kterých je jako stavební materiál hojně používané dřevo. Jak v té masivní podobě, tak i nejrůznější tenké profily, desky a trámy. Dále se využívají nejrůznější druhy izolací, deskových materiálů, které jsou na bázi dřeva, nebo klidně i sádry. Základním znakem je kostra ze dřeva, která je vyplněná izolací a poté následuje deskové opláštění.

---

⁴⁹ *Co je dřevostavba a jaké jsou její druhy.* Dřevo a stavby [online]. 2014 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.drevoastavby.cz/vse-o-drevostavbach/jak-na-drevostavbu/co-je-drevostavba-a-jake-jsou-jejich-druhy/3006-co-je-drevostavba-a-jake-jsou-jejich-druhy>

Obrázek 22 - Dřevostavba bungalov

Zdroj: happybuilding.cz

Obrázek 23 – Rodinný dům dřevostavba

Zdroj: drevostavbybiskup.cz

3.5.7 Příklady moderních projektů na venkově

V této kapitole jsou velmi stručně uvedené dva projekty – další podrobné informace jsou uvedené v příloze č. II této práce, které jsou aktuální a názor na tento trend současné doby si musí každý utvořit sám. Nyní vznikají nové vesnice, nebo městečka, která ne vždy jsou realizována v souladu s přírodou a s tolik potřebným respektem k venkovskému prostoru (tak jako tomu bylo v historii).

Oaks Prague

Oaks Prague je developerský projekt, který je realizován na zelené louce v současné době v Nebřenicích u Prahy (cca 20 km od Prahy), samota mezi Velkými Popovicemi a Popovičkami. Vzniká zde milionářské městečko, které má zabírat plochu celkem o rozloze 140 hektarů. Plochu, která donedávna byla složena z luk, polí a lesů. Toto vše muselo ustoupit výstavbě domů, bytů, restaurací a golfovému hřišti (18 jamek, úroveň PGA National, která umožňuje pořádat mezinárodní turnaje). Je plánovaná rekonstrukce místního zámečku. Rezidenční část má být složena ze 480 rezidenčních jednotek – bytové domy,

dvojdomy, samostatné rodinné vily a domy. Součástí bude také školka, škola, potraviny, kavárna, vinný sklep, lázně a hotel.

Na Křížení cest

Tento projekt je realizován v Plzeňském kraji ve Vejprnicích a cílovou skupinou jsou především rodiny s dětmi. Je v plánu výstavba rodinných domů, které jsou architekturou inspirované historickými vesnicemi a mají tak mít venkovský charakter na ploše rozloze 3 hektarů. Projekt slibuje, že je inspirován tradiční českou návsí, kde je prioritou posedět s ostatními lidmi, zastavit se a užívat si ničím rušivé okolí a prostor pro žití není tak limitován pouze prostorem vlastní zahrady. Je v plánu, že na výstavbě se budou podílet lokální firmy⁵⁰. Zřejmě se jedná o jeden z mála projektů pro které je prioritou co nejvíce respektovat své okolí a ne ho pro peníze pouze devastovat nevzhlednými stavbami. Stavby mají být energeticky úsporné a udržitelné – například vsakovací plochy pro maximální využití dešťové vody a vytápěné tepelnými čerpadly.

3.6 Problematika suburbánního zázemí Prahy, rozrůstání Prahy a satelitní výstavba v okolí

Pro konec 20. století je charakteristické to, že došlo na celém území České republiky k zastavení procesu koncentrace obyvatel a nastává tak proces suburbanizace. Tento proces se vyznačuje stěhováním obyvatelstva především do zázemí velkých měst v rámci tzv. metropolitních oblastí. Suburbanizace bývá doprovázena v menší míře desurbanizací, tedy tím, že dochází k přemísťování obyvatel do sídel, která jsou venkovského typu – je zde typické, že je bez výraznějšího propojení s jakoukoliv metropolí.⁵¹

V případě Pražské aglomerace se jedná o monocentrické uskupení, které má ve svém středu, centru – hlavní město Prahu. V blízkém okolí této lokality se nachází poměrně velké množství měst, která byla Prahou poznamenána v tom smyslu, že právě hlavní město bylo jakousi brzdou ve vývoji a mělo velký vliv na jejich růstový potenciál – především v oblasti týkající se imigrací do Prahy.

---

⁵⁰ Na Křížení cest. U Plzně vzniká moderní příměstské bydlení pro rodiny. *Sdeleni.idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: https://sdeleni.idnes.cz/zpravy/na-krizeni-cest-u-plzne-vznika-moderni-primestske-bydleni-pro-rodiny.A220224_103204_zpr_sdeleni_hradr

⁵¹ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007, str. 17. ISBN 978-80-245-1301-0.

Později dochází k postupnému vytváření satelitních metropolí, která jsou součástí prostorových vazeb. Je zde patrný proces suburbanizace, který je viditelný v sídlech kolem Prahy. Docházelo k přemísťování obyvatel z hlavního města a také dalších regionů.

3.6.1 Změny poškozující udržitelný rozvoj území

Poslední roky dochází k poměrně velkému problému ohledně záborů půdy⁵² pro nové zástavby. Jedná se o místa, která se nachází blízko urbanizovaných prostorů a je zde také problém s rozdělováním krajiny vlivem liniových staveb – jedná se o stavby dopravních infrastruktur, počet opuštěných staveb, které se ale v minulých letech hojně využívaly, je zde nárůst nebezpečných skládek ve volné krajině, které i přes osvětu v recyklaci jsou velkou hrozbou.

Tutéž krajinu vnímá každý člověk jinak. Závisí to na individuálních zkušenostech a znalostech. Dochází k utváření skupin lidí s podobnými názory, potřebami a také i způsobem vnímání okolního prostředí. Zmiňované skupiny mohou být následující: starousedlíci (souvislost s vesnicí), nově příchozí obyvatelé, návštěvníci, národnostní menšiny – jedná se o taková uskupení, kdy jedinci vykazují velmi podobné, až identické sociodemografické a socioekonomické charakteristiky⁵³. Ve velké části regionů se stává opravdu velkým problémem razantní úbytek ploch, které nejsou zastavěné, nebo ploch, které jsou nedostatečně využívané (zejména ty, které byly již dříve vyčleněné – tzv. brownfields).

3.6.2 Transformace prostorové struktury v okolí Pražského městského regionu

Transformace prostorové struktury je nejvýznamnější a zároveň také nejvýraznější změna v prostředí měst a také vesnic.

M. Ouředníček prostorovou transformaci charakterizuje ve své knize následovně: *„Mění se charakter fyzického prostředí následkem výstavby nových typů bydlení, komerčních center, dopravních staveb i přestavbou stárnoucího domovního fondu. Výrazně se mění i sociální stratifikace pražského obyvatelstva, která je více polarizovaná a obyvatelstvo je zároveň o mnoho bohatší než ve zbytku Česka. Rozdíly v sociální struktuře se pozvolna projevují v prostorových vzorcích rozmístění obyvatelstva podle příjmů, vzdělání, etnické příslušnosti i životního stylu.“*⁵⁴

---

⁵² WOKOUN, René. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007, str. 95. ISBN 978-80-245-1301-0.

⁵³ MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012, str. 114. ISBN 978-80-247-4198-7.

⁵⁴ OUŘEDNÍČEK, Martin, ed. *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, centrum pro výzkum měst a regionů, 2006, str. 13. ISBN 80-86561-94-1.

Extenzivní zastavování území – suburbanizace (*urban sprawl – sídelní kaše*)

Jev, který je zřejmý v posledních patnácti letech, kdy dochází k překotnému nárůstu obytné zástavby, nebo areálů v zázemí velkých měst na „zelených loukách“. Výše zmíněná urbanizace a urban sprawl spotřebovávají části krajiny, která mohla být využita například jako zemědělská půda, nebo les. Tímto procesem zaniká tolik cenné životní prostředí a dochází ke ztrátě jeho důležité ekologické funkce. Tato zastavěná území se projevují negativně zejména na změně mikroklimatu a také se tak mění ráz krajiny – bohužel k horšímu. Jako alternativa pro lepší užití se nabízí udržitelná forma zastavování krajiny, především lepší využívání ploch, které ztratily své původní využití a také by měla být maximální podpora ve využívání opuštěných, nebo málo nebo nyní vůbec využívaných průmyslových míst, bývalých vojenských areálů apod.

4 Vlastní práce

Tato druhá část diplomové práce je zaměřena na obec Kamenice u Prahy, která byla vybrána a byl zde realizován sociologický výzkum. Celá tato kapitola se zabývá popisem zvolené obce, demografickými daty, úrovni žití a životním stylem občanů, domy, sídly apod. Provedený výzkum má za cíl ve vybraných lokalitách obce odhalit, zda zde existuje souvislost mezi typem bydlení a životním stylem.

4.1 Historie obce Kamenice

Aby vznikla Kamenice, muselo dojít v roce 1960 ke sloučení dvou tehdejších obcí – Štířina a Těptína. Tímto spojením vznikla nová obec, která byla tvořena celkem deseti osadami: Kamenice, Ládví (s Kuklíkem), Ládeves, Olešovice, Nová Hospoda, Skuheř, Struhařov, Štířín, Těptín a Všedobrovice. Žilo zde celkem cca 1700 obyvatel. Toto sloučení a vzájemné nové propojení nebylo vůbec jednoduché. V této době byla nově vzniklá Kamenice také připojena ke slapské rekreační oblasti a s tímto souvisel nový přírůstek chat a samozřejmě také neodmyslitelný nárůst obyvatel. Tato situace si žádala zásahy do občanské vybavenosti. Přibývaly nové samoobsluhy – na Ládví a ve Všedobrovicích. Na Nové Hospodě bylo vybudované nákupní středisko. Také v Těptíně vyrostla prodejna smíšeného zboží a v Kamenici vznikla zcela nová.

S ohledem na skutečnost, že obec je součástí suburbánního zázemí Prahy, tak dochází k trvalému růstu obce jako takové. Dá se tedy říci, že původní historická jádra obce byla v původních dvou obcích. První bylo v Těptíně a druhé ve Štíříně. Po sloučení se zdá, že nové jakési centrum se vytvořilo na Nové Hospodě. Toto zjistit je velmi obtížné, protože se jedná o jakýsi slepenec původních menších obcí.

Období po roce 1989 se neslo ve znamení velkých změn. Systém národních výborů a jednotných kandidátek Národní fronty skončil a hlavní slovo začalo mít zastupitelstvo obce, rada a starosta. Všechny uskutečněné změny poskytovaly Kamenici velké šance a možnosti v různých ohledech. Ať už je to poloha nedaleko Prahy, nebo skvělé podmínky pro rozvoj bydlení a další možnosti dávaly obci různé příležitosti jak se dále rozvíjet. Ale i naopak zde bylo velké množství faktorů, které tento rozvoj znemožňovaly. Jednalo se například o to, že zástavba v obci byla velmi roztrášená, nacházely se zde poměrně velké chatové osady, chyběla zde infrastruktura atd.

V současné době je Kamenice obcí s pověřeným obecním úřadem a zajišťuje některé záležitosti také pro další obce – Sulice, Kostelec u Křížků, Radějovice a Křížkový Újezdec. Týká se to především voleb, sociální agendy a také agendy stavebního úřadu.

Přečíslování domů a chat v roce 1980

V roce 1980 byla Kamenice zcela nově přečíslovaná Místním národním výborem. Do této změny byly zahrnuté jak chaty, tak i domy, které měly čísla evidenční. Do této doby bylo zvykem, že každá osada měla číselování začínající číslem 1, tím docházelo k tomu, že v této obci bylo větší množství čísel popisných a pro orientaci to bylo zcela nevhodné a docházelo k omylům, které komplikovaly každodenní fungování. Změna spočívala v tom, že rodinné domy měly očíslování od 1 do 1000 a každá osada měla 100 čísel. Čísla byla přidělována postupně z jedné strany na druhou. Podrobné informace za rok 1980 a jednotlivé kroky této změny jsou uvedené v příloze č. III této práce.

4.2 Charakteristika obce Kamenice

Celá oblast Kamenicka se nachází v okrese Praha-východ, jihovýchodně 20 kilometrů od hlavního města Prahy. Jedná se o obec o rozloze o 17, 34 km² a počet obyvatel k 1. 1. 2022 byl 4 782⁵⁵. V případě Kamenice se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem, ale spadá pod obec s rozšířenou působností Říčany.

Nejvyšší vrchol je Vlková (521 m. n. m.), která je v Benešovské pahorkatině. Nachází se zde vodní toky, kde se nachází také zdejší rybníky: Štířinský, Struhařovský, Mlýnský, Dvorský atd. Polovina celého území obce je tvořena lesy.

Z hlediska rekreačního charakteru této obce se zde nachází více než tisíc objektů určených pro individuální rekreaci, které utváří hned několik velkých enkláv – Skuheř, Těptín, Ládví, Nová Hospoda. Jedná se především o chatičky, které v některých případech mají znaky zahrádkářských osad. Bývá zde malá chatička, u které je menší domek/kůlna na nářadí. Zahrady jsou oplocené drátěným pletivem, ale není to pravidlem. Pod vlivem trendu přeměny docházelo a dochází k tomu, že chaty se měnily na rodinné domy, nebo dokonce dochází k nové výstavbě rodinných domů na místech, kde se tyto bývalé chaty nacházely (změny od 90. let do současnosti). Tento trend přestavby je znatelný hlavně v těch oblastech, kde obec dokáže zajistit odpovídající infrastrukturu a celoroční přístup.

Co se týká občanské vybavenosti, tak obec disponuje následujícím: základní škola, mateřská škola, kulturní dům a zdravotní středisko. Od roku 1999 je spojena s Pražskou integrovanou dopravou.

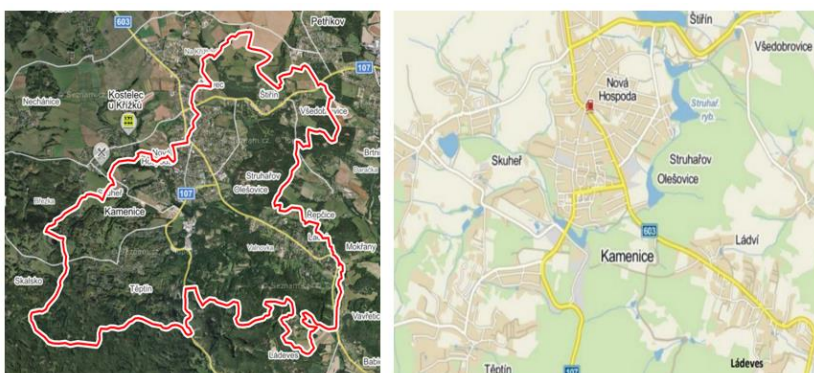
---

⁵⁵ viz data z ČSÚ

Nachází se zde celkem 10 následujících osad: Těptín, Skuheř, Kamenice, Nová Hospoda, Olešovice, Struhařov, Štířín, Všedobrovice, Ládví a Ládeves. V každé osadě pojmenování ulic začíná na počáteční písmeno osady.

V současné době je pro obec charakteristické to, že i přes vysoký počet obyvatel se stále jedná o obec, která je silně ovlivněna vlivem suburbanizace. Kamenice je kuriozitou v tom směru, že i přes to, že počet obyvatel již spadá pod město, je stále i v současné době obcí.

Obrázek 24 - Osady Kamenice u Prahy

Zdroj: mapy.cz

Na leteckém snímku z poloviny 20. století lze vidět, že historické centrum obce Kamenice po sloučení obcí se později nacházelo na Nové Hospodě. Byla zde restaurace a nově vystavěné – moderní obchodní středisko.

Obrázek 25 - Sídlní oblasti v r. 1950

Zdroj: Zeměměřický úřad, 2022

Obrázek 26 - Sídlní oblasti v r. 2000

Zdroj: kamenice.obce.gepro.cz

Obrázek 27 – Sídlní oblasti v r. 2019

Zdroj: mapy.cz

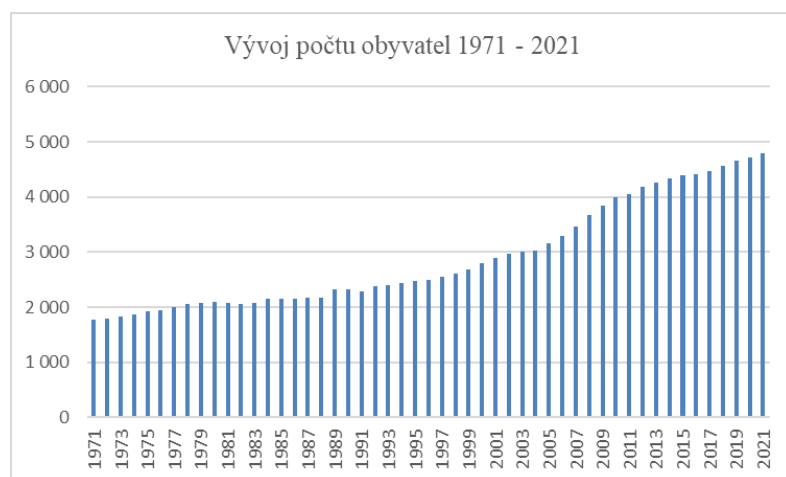
Výše uvedené 3 příložené letecké mapy názorně zobrazují, jak probíhala zástavba v okolí centra obce Nové Hospody. První snímek je z roku 1950 a je na něm patrné, že veškeré dění se odehrávalo v oblasti, která je zaměřena žlutým kroužkem. Poté na dalším snímku, který je z roku 2000 je zřejmé, že za uplynulých 50 let přibyly nové ulice a vzniklo tak zcela nové území obce. Na posledním snímku z roku 2019 už jsou vidět nové a zcela rozvinuté části, které mají zajištěnou vlastní výbornou dostupnost.

4.3 Vývoj počtu obyvatel a aktuální věková struktura v obci

Počet obyvatel v této obci vykazuje neustále stoupající tendenci. Na grafu níže lze vidět, že v roce 1971 (tedy na počátku sledovaného časového období) obec Kamenice měla 1 774 obyvatel a o 50 let později, na konci roku 2021 měla již 4 782 obyvatel. Podrobnější informace viz. příloha č. IV.

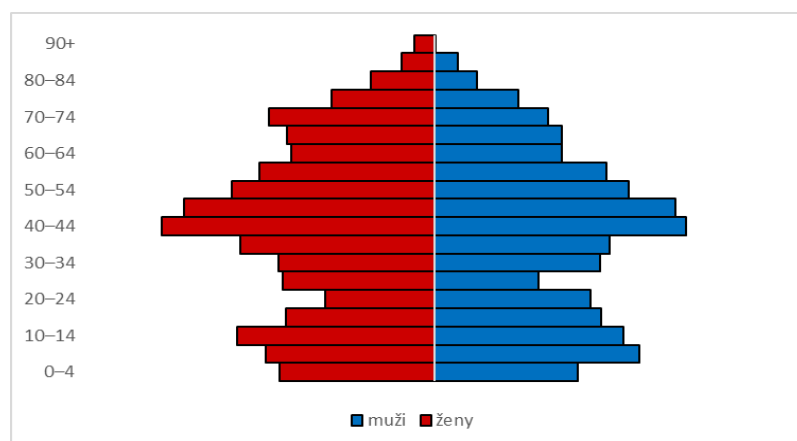
S tímto faktem, že počet lidí neustále narůstá, samozřejmě souvisí potřeba s narůstající zástavbou, aby každý občan měl kde bydlet. A dále to také souvisí s občanskou vybaveností, která by měla být na takové úrovni, aby se každému občanovi dostalo to, co je tolik potřebné.

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel v Kamenici od r. 1971 do 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2022⁵⁶

Graf 2 - Věkové složení obyvatelstva obce Kamenice k 31. 12. 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z ČSÚ⁵⁷, 2022

⁵⁶ Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online]. 2022 [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

⁵⁷ Věkové složení obyvatelstva. Český statistický úřad [online]. 2022 [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/vekove_slozeni_obyvatelstva_stc_kraje

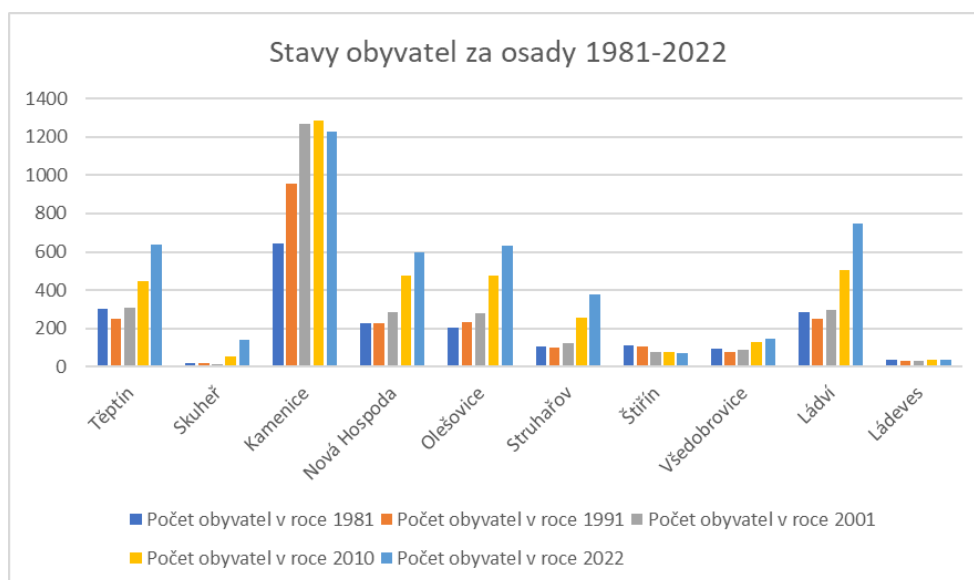

Graf znázorňující věkové složení obyvatel v obci Kamenice přináší cenné informace ohledně toho, jak „stará“ obec vlastně je a od tohoto se odvíjí spousta dalších skutečností.

Největší početné zastoupení mají v obci občané, kteří jsou ve věku 40 – 44 let, poté je to navazující věková skupina 50 – 54 let. Lze tedy konstatovat, že v Kamenici žije nejvíce lidí v produktivním věku a je, co se tohoto hlediska týká, spíše mladou vesnicí.

Ať už se jedná o ženské, či mužské pohlaví, graf je poměrně souměrný až na věkovou skupinu 20 – 24 let, kdy je patrné, že v obci má větší zastoupení ženami a také skupinu 70 – 74 let, kdy je i zde opět více žen, stejně tak ve skupině 90+, kdy zde nacházíme opět pouze ženy.

Graf 3 - Stav obyvatel za jednotlivé osady v letech 1981-2022

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

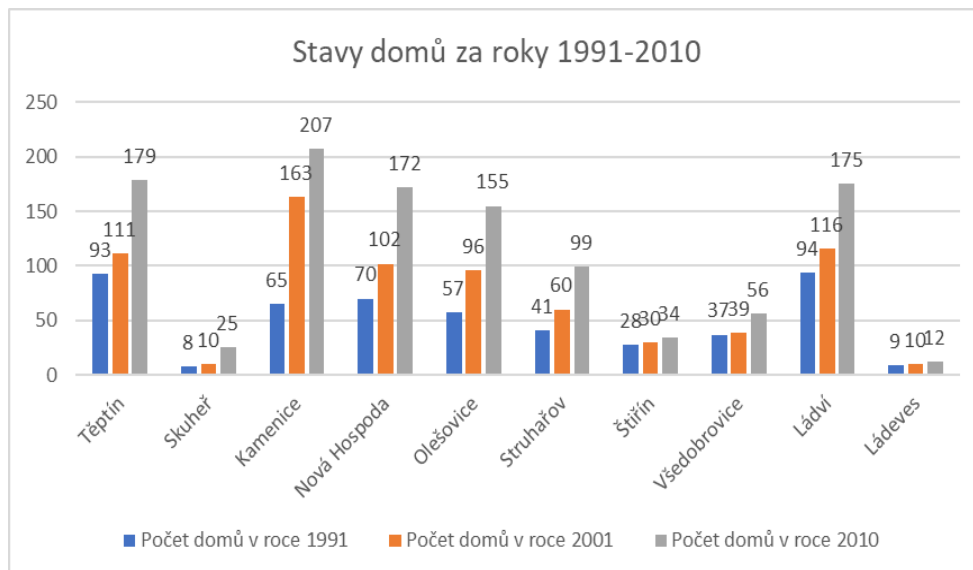
Graf výše zobrazuje vývoj počtu obyvatel v jednotlivých osadách obce Kamenice. Stav obyvatel jsou sledované v období od roku 1981 do roku 2022 – jedná se tedy o uplynulé období v posledních čtyřiceti let.

Z grafu je zřejmé, že největších nárůstů počtů obyvatel se v obci projevují v roce 2022. Dá se říci, že ve většině osad tomu tak je, ale jsou zde i výjimky. Například v osadě Ládeves není ve sledovaných obdobích téměř žádný nárůst – počet obyvatel je zde ve sledovaných letech bez nějakého velkého výkyvu. Stejně tak Štířín, kde nárůst obyvatel nabývá spíše záporných hodnot a počet obyvatel se zde nepatrně snižuje. Největší nárůsty obyvatel zažívají osady Ládví, Olešovice, Těptín a Struhařov. V případě největší osady obce –

Kamenice, je vidět, že v letech 1981-2010 byl nárůst nových obyvatel dost znatelný, ale rok 2022 vykazuje propad a úbytek občanů.

4.4 Vývoj počtu domů od roku 1919 do roku 2021

Graf 4 - Stav domů v jednotlivých osadách v letech 1991-2010

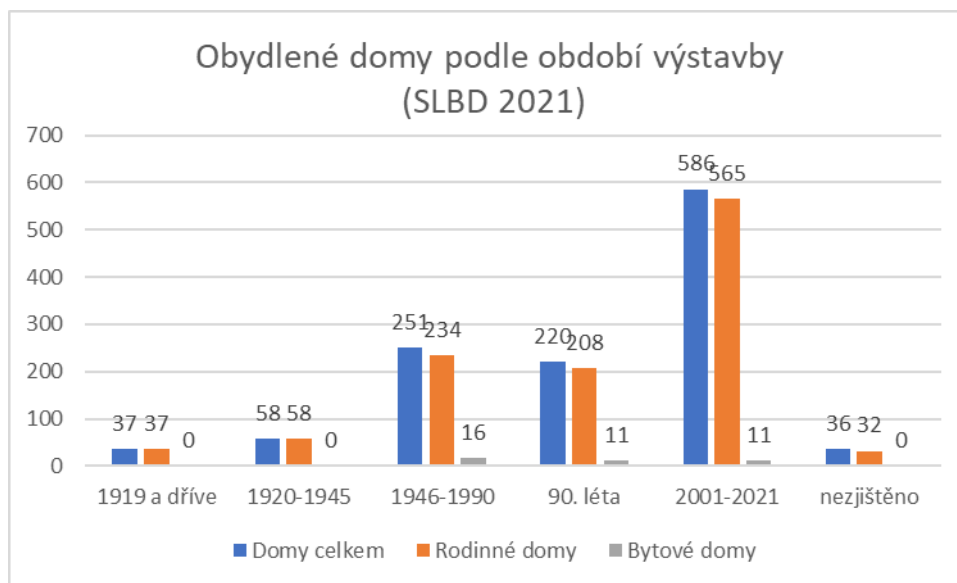
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Počty domů, které jsou uvedené v grafu výše, jsou spjaté se samotným vývojem počtu obyvatel (viz. předchozí graf). Je jasné, že čím více přibude obyvatel, tak tím více se bude projevovat nová stavební činnost obcí. Z tohoto vyplývá, že vypovídací schopnost tohoto grafu je totožná s grafem výše, který znázorňuje zmíněné počty obyvatel.

Největší rozmach stavební činnosti v obci je vykázán po roce 2001 (největší nárůst je v Kamenici) a ještě větší poté po roce 2010 (nejvíce domů postavených v tomto období je v osadě Těptín a Nová Hospoda).

Další podrobné informace o stavební činnosti, která v obci probíhala v 80. a 90. letech jsou uvedené v příloze č. V této práci.

Graf 5 – Obydlené domy podle období výstavby (SLBD 2021)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ⁵⁸, 2022

Graf výše znázorňuje strukturu domů stojících v roce 2021. Struktura je tvořena dle stáří jednotlivých staveb. Je nutné brát v potaz, že velké množství starých, či starších domů je již zbořeno, nebo byly v průběhu let výrazně přestavěné. Nejvíce obydlých domů je z let 2001-2021, jedná se celkem o 586 domů, z toho je 565 domů rodinných a 11 bytových. Poté následuje období výstavby 1946-1990 (251 domů z toho 234 rodinných a 16 bytových), za tímto obdobím následují 90. léta (220 domů z toho 208 rodinných a 11 bytových), roky 1920-1945 (58 stavení), období 1919 a dříve (37).

Český statistický úřad zde evidoval 36 domů (z toho 32 domů rodinných), o kterých nebyly informace a tak nebylo možné je zařadit do uvedených jednotlivých let.

⁵⁸ ČSÚ - Veřejná databáze: Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce, druhu domu a podle obcí vybraného okresu podle obvyklého pobytu domy celkem [online]. 2021 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLD21012-OB-OK&z=T&f=TABULKA&skupId=4295&katalog=33528&pvo=SLD21012-OB-OK&pvoc=101&pvoch=40240&str=v140#w=>

4.5 Rozdělení zástavby dle typologických poznatků o architektuře

4.5.1 Domy vystavěné před rokem 1919

V obci domů, které byly postavené před rokem 1919 se již moc nenachází. Tyto domy se nachází většinou kolem nějaké návsi – pokud je tedy stále zachovalá, nebo uvnitř v centrech osad. Jsou to ta nejstarší stavení v obci.

Jeden zástupce této skupiny je dodnes zachován v osadě Ládví u hlavní silnice Benešovská, na začátku ulice Listová. Jedná se o stavení, které nese prvky selského baroka. A je významné tím, že v historii zde trávil čas Vilém Zítek (člen Národního divadla v Praze).

Obrázek 28 - Stavení ve stylu selského baroka na Ládví

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Na Nové Hospodě v bývalém historickém centru, které vzniklo po sloučení osad se nachází níže uvedené staré stavení. Dům stojí u hlavní silnice, které místní neřeknou jinak než „stará Benešovská“. V současné době se tato silnice jmenuje Pražská a stavení se nachází na rohu při odbočení do ulice Jednosměrná. Nyní chátrá a nikdo zde nežije.

Obrázek 29 - Stavení na Nové Hospodě

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

4.5.2 Domy z období 1920-1945

V osadě Ládví, u hlavní silnice Benešovská, se také nachází níže uvedený dům. Jedná se o stavení, které bylo postavené ve stylu funkcionalismu. Je opuštěné a v současné době je nabídnuté na prodej.

Obrázek 30 – Dům ve stylu funkcionalismu

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Do tohoto období také patří charakteristické domy a vily z období první republiky. Jedná se o domy, které se pyšní svou velikostí a pompézností. Mají různé balkónky a mívají více pater.

Obrázek 31 - Domy na Nové Hospodě

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Obrázek 32 - Prvorepubliková vila v Olešovicích

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Vila na obrázku výše se nachází v osadě Olešovice. Na rohu silnice Ringhofferova a Okružní. V současné době je rozdělena a v jedné části bydlí jedna rodina a ve druhé druhá, již to tedy nemá jednoho majitele. Toto je patrné i z přiložené fotografie – každá část vypadá zcela odlišně.

Obrázek 33 - Brandejsova vila

Zdroj: vlevo Real Estate & Education, vpravo vlastní fotografie, 2023

Vila uvedená výše se nachází v osadě Kamenice na rohu ulic Jednosměrná a Ořechová. Je to vila, která za svou existenci vystřídala poměrně dost majitelů.

4.5.3 Domy z období 1946-1990

V tomto období probíhala individuální bytová výstavba různých typů rodinných domů (jak samostatných, tak i řadových) i domů bytových (vícebytové domy, „bytovky“, později paneláky). Vzhledem k ekonomické situaci však bylo výhodné (a současně populární)

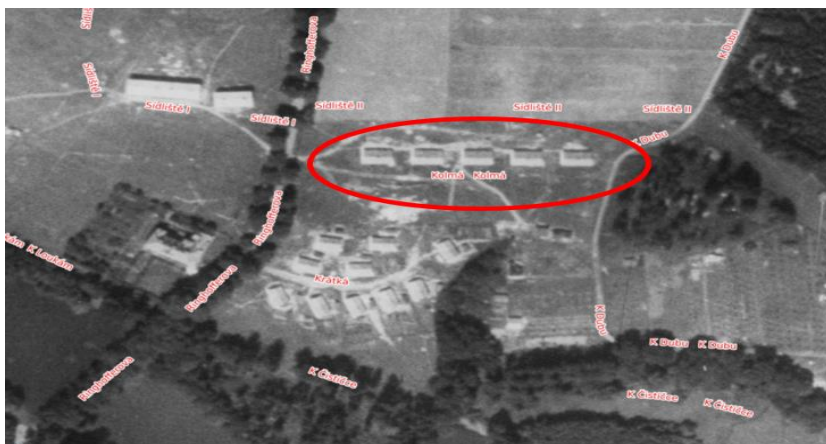
využívat nabídku typizovaných (a později prefabrikovaných) domů – „šumperáky“, „Okály“, „Monti“ a další, které byly pro určitá období typické. Bytové domy se obvykle stavěly v rámci „bytových družstev“, kdy každý člen družstva jednak platil náklady výstavby, ale také měl povinnost odpracovat určité množství brigádnických hodin.

„Šumperák“

Jako hlavní zástupce z výstavby, který pochází ze 60. let 20. století jsou Šumperáky. Jak již bylo popsáno v teoretické části této práce, jedná se o dům, který má nad zemí jedno podlaží. Mají balkón a v přízemí prostor býval nebytový. Využíval se třeba jako garáž pro automobil, nebo místo pro uskladnění náradí a dalších věcí.

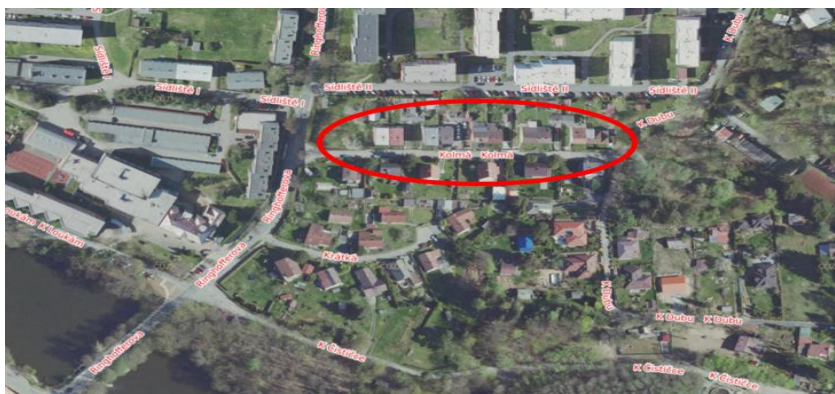
V Kamenici se v ulici Kolmá nachází vedle sebe dva v této popsané podobě, ale zbylé 3 jsou již přestavěné do zcela jiné podoby a to, že se jednalo někdy právě o tento typ domu je vidět už jen při pohledu do současných leteckých map a to podle půdorysu.

Obrázek 34 - Šumperáky v ulici Kolmá při jejich výstavbě – konec 60. let

Zdroj: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Obrázek 35 - Letecký snímek Šumperáků v ulici Kolmá v r. 2021

Zdroj: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Vložené dva obrázky výše názorně ukazují, že se opravdu jednalo o jakousi ulici, ve které byly pouze tyto typy domů. Jedná se o snímek mapy z roku 1950, ale později byla doplněna o snímky z let 1937-1970 a také 1996. S ohledem na toto nelze tedy přesně určit z jakého roku snímek je, ale alespoň orientačně je to možné. Druhá mapa je z roku 2021, kde je pomocí elipsy ukázané místo těchto domů pro lepší orientaci. Lze vidět, že se opravdu jedná o tytéž domy.

Při detailnějším zkoumání je patrné, že pro tyto domy je také charakteristický stejný tvar a rozměr pozemku, stejné umístění na pozemku a také identické garáže, které byly přistavěné až časem. V současné době tyto domy jsou rozdělené na půl a obývají ho dvě různé rodiny – z jednoho Šumperáku se tedy stal jakýsi dvojdomek. Zahrada byla také rozdělena symetricky napůl.

Obrázek 36 – Pohled na Šumperáky v ulici Kolmá v r. 2022

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Zde je v řadě první ze Šumperáků, kterého podoba je poměrně zachovalá a nejsou na něm nějaké zřetelné provedené změny. Jen to, že v přízemí tento typ má obytný prostor, nikoliv zmiňovanou garáž.

Obrázek 37 – Nově přistavěný Šumperák v ulici Kolmá v r. 2022

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Šumperák výše postupem času získal novou přístavbu. Lze vidět, že výška a tvar domu jako takového byly architektonicky dodržené, ale to je celé, o co se architekt snažil. Další architektonické prvky jsou již rozdílné a je na první pohled tak jisté, že se jedná o nový přístavek.

Rodinný dům OKAL

Tento typ rodinného domu lze v obci v současné době nalézt. Dům vlevo se nachází v osadě Nová Hospoda v ulici Návršní a dům vlevo se nachází v osadě Olešovice v ulici Olšová.

Obrázek 38 - Dům Okál Nová Hospoda a Olešovice

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Řadová výstavba nových rodinných domů

Řadové domky se nachází v osadě Kamenice ve slepé ulici Odlehlá.

Obrázek 39 - Řadové bytové domy

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Sídliště I a II

Bytová výstavba 1946 – 1980

Od roku 1946 do roku 1980 (tj. za časové období 34 let) bylo postaveno celkem 353 bytů. Odpovídalo to čtvrtému⁵⁹ místu v pořadí v okrese Praha-východ. Veškerou stavební činnost v obci řídila komise výstavby a Místního hospodářství. Nejzásadnější je, že byla zahájena výstavba bytových domů v Kamenici. Také v srpnu 1981 byla zahájena stavba mateřské školy pro celkem 60 dětí.

Do současné doby tato sídliště nebyla nijak přistavovaná, nebo jakkoliv jinak předělána. Jen co se týká vnějších změn, tak došlo k realizaci nového zateplení, výměně oken a také byly udělány nové omítky.

Obrázek 40 - Sídliště I

Zdroj: [google.com/maps](https://www.google.com/maps)

---

⁵⁹ první místo obsadily Čakovice s celkem 2 025 byty, poté Odolená Voda 1 063 bytů a následovaly Klecany s 376 vystavenými byty

V těchto bytových domech bydlí velké množství lidí. Jsou buďto vlastníky, nebo jsou v podnájmech, nebo některé byty jsou také v současné době nabídnuté k prodeji.

Obrázek 41 - Sídliště II

Zdroj: [google.com/maps](https://www.google.com/maps)

Součástí těchto bytových domů byly již v historii garáže, které jsou na snímku přiloženém níže. V historii sloužily jako takový přídavek k bytům, aby lidé i přes to, že se nastěhují do bytu, mohli mít nějaký prvek, který by jim mohl alespoň z malé části nahrazovat styl bydlení v domě s hospodářstvím. Toto se plynutím času změnilo a nyní tyto garáže bývají součástí jen zřídka kdy, protože je o ně velký zájem a jsou jakýmsi nedostatkovým zbožím. Slouží lidem buďto jako garáž na auto, nebo prostor využívají jako místo, kde mohou uložit různé věci.

Obrázek 42 - Garáže u bytových domů v Kamenici

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Obrázek 45 - Chatová oblast Skuheř

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

Obrázek 46 - Chaty na Ládví

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

4.5.4 Domy z období 90. let

Po roce 1989 přišel obrovský rozmach a celkové uvolnění ve stavebnictví a architektuře. Lidé měli velký zájem do staveb investovat hodnotné objemy peněz a vzniklo tak podnikatelské baroko, které se ale postupem času stalo velmi neudržitelným trendem a především velmi nákladným na finanční prostředky. Vzhledem k tomu se takové stavby začaly rozprodávat a zájem o ně není ani v současné době.

V Kamenici lze nalézt několik zástupců z toho období. Jak lze na přiloženém obrázku níže vidět, jedná se o nedobytné mohutné stavby, které jsou velmi zdobené. Většina takových domů má kolem sebe vysoký neprůhledný plot a součástí bývají i kamery. Stejně je to i v tomto uvedeném místním případě.

Obrázek 47 - Podnikatelské baroko v Kamenici (90. léta 20. století)

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Obrázek 48 - Podnikatelské baroko v Kamenici

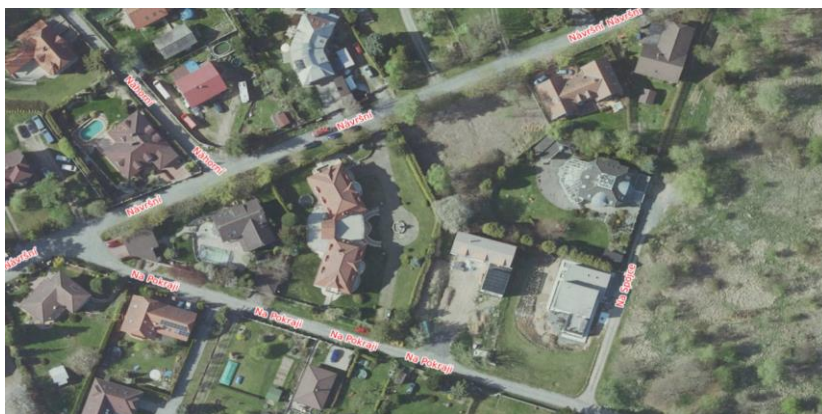
Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Obrázek 49 - Podnikatelské baroko ve výstavbě v r. 2000

Zdroj: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Obrázek 50 - Podnikatelské baroko letecký snímek z r. 2021

Zdroj: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Na tomto leteckém snímku uprostřed lze vidět výše uvedený dům. Zahrada má nepravidelný tvar a dům je umístěný přes její celou šíři. Jedná se o honosný komplex, který má dvojité vstupní schodiště. Ve svém sousedství má pouze jeden dům (napravo s prosklenou zahradou a špičkou střechy), který odpovídá tomuto rázu, jinak ostatní zástavba je namíchaná – jak starší domy, tak i novostavby.

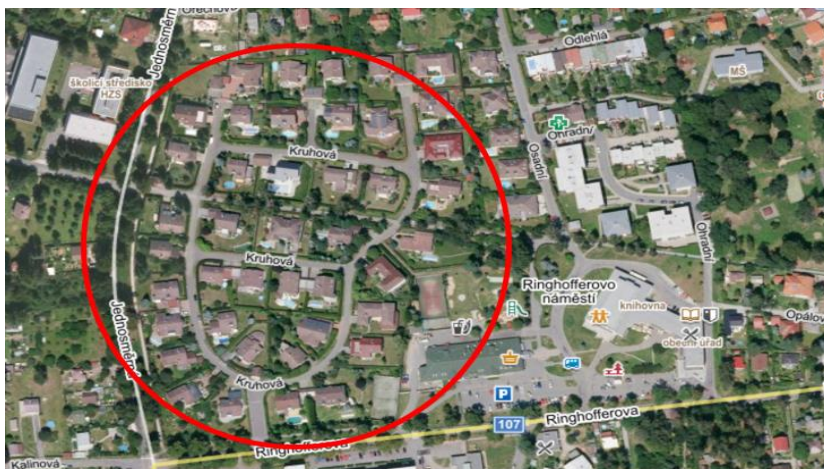
„Satelit“ v centru Kamenice

V současném centru Kamenice nalezneme ulici, která nese název Kruhová. Jedná se o jméno, které nedostala jen tak, ale má své opodstatnění – opravdu má téměř tvar kruhu. Tato část Kamenice se jeví jako jakýsi satelit uprostřed současného centra obce.

Vše nasvědčuje tomu, že je to část, kterou měl dle výsledného vzhledu na starost jeden developer – jednalo se o pražskou společnost Ateliér Gama s.r.o. Výstavba proběhla v letech 1992-1995. Jsou zde společné znaky, které nelze přehlédnout. Při vjezdu do této oblasti je vyvýšený práh, který člověka donutí, v případě jízdy autem, skoro zastavit. Všechny domy tu jsou bílé, velké a honosné. Ploty mají stejné – kovová konstrukce a na ní je připevněný drátěný plot a další částí vyplňuje plot živý, který je i ve všech částech stejně ostříhaný. Dalším společným znakem jsou výklenky na popelnice v plotech. I vjezdy k domům jsou zde identické. Je to část, která se jeví jako uzavřená všem návštěvníkům, kteří zde nebydlí.

Lokalita vypadá, jako kdyby měla tendenci, nebo dokonce se chtěla zcela oddělit od zbytku obce a popřít, že se nachází na venkově.

Obrázek 51 - Nové rodinné vilky v Kamenici v r. 2019

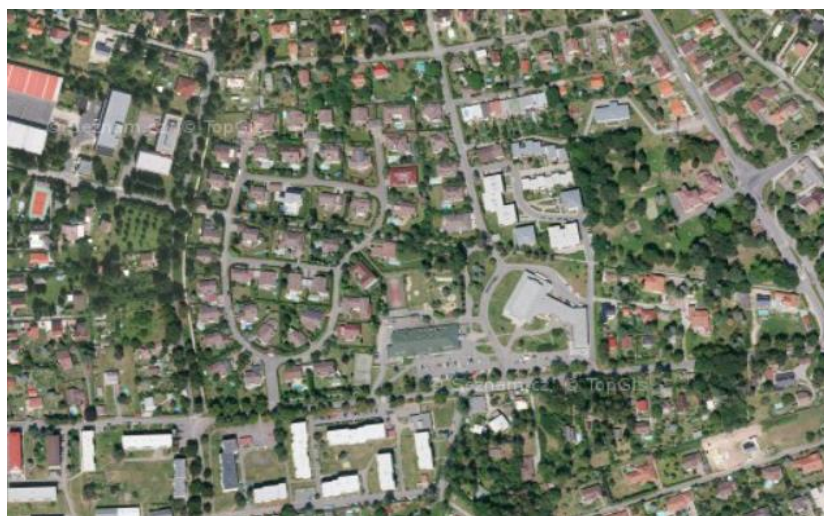

Zdroj: mapy.cz

Příložený výstřižek z mapy níže opět zachycuje zkoumanou Kruhovou ulici. Tentokrát je to ale více oddálené, aby bylo vidět, že tato část se od zbytku obce odděluje už jen tím, jak jsou zde domy uspořádané. Oproti starší zástavbě, která je většinou rozdělena do vodorovných řádků, je tato část obce zcela rozdílná. Ulice do kruhu, nebo do elipsy v této obci nejsou obvyklé.

Dle domů se zdá, že se zřejmě s velkou pravděpodobností bude žít ta část obyvatel, která je lépe finančně zabezpečená a nebude se jednat o staré lidi – starousedlíky. Ani se zde na zahradách (když už je do nich škvírou vidět) nenachází žádná domácí zvířata takže způsob bydlení se opravdu velmi podobná spíše městskému stylu.

Obrázek 52 - Vzdálenější pohled na satelitní městečko v centru obce

Zdroj: mapy.cz

Nedaleko této pozoruhodné výstavby v centru Kamenice se nachází další podobná zóna, která byla postavena hned posléze opět pražským Ateliérem Gama s.r.o., který se později přeměnil na společnost Reality Horizont s.r.o., která tuto novou zónu v lokalitě Větrov dokončovala. Výstavba probíhala v letech 1994-1998.

Obrázek 53- Výstavba v lokalitě Větrov z r. 2000

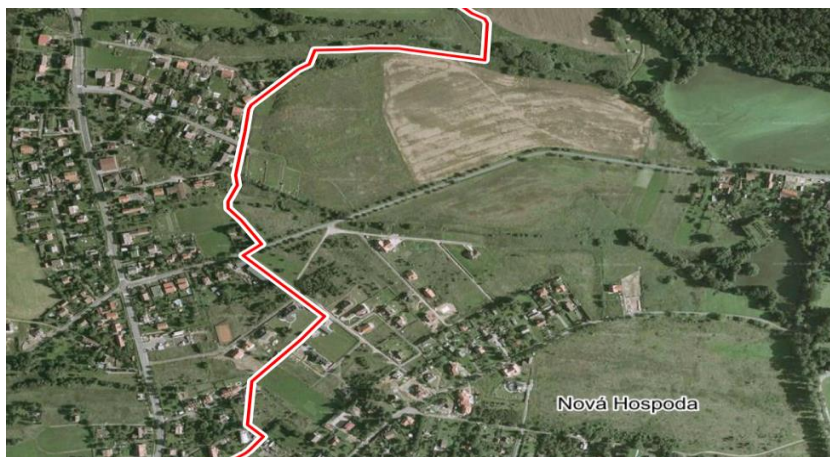

Zdroj: kamenice.obce.gepro.cz/

4.5.5 Domy z období 2001 do současnosti

Na leteckých snímcích níže je názorně vidět, jak se obec dokáže během „pár“ let rozrůst o poměrně velký počet zcela nových domů. Jedná se o oblast Želivce a i Nové Hospody.

Obrázek 54 - Zástavba v r. 2003 na Nové Hospodě

Zdroj: mapy.cz

V roce 2003 se zde nacházelo pouhých pár domů, ale nové se již začaly objevovat podél hlavní silnice.

Obrázek 55 - Zástavba na Nové Hospodě v r. 2006

Zdroj: mapy.cz

O tři roky později v roce 2006 na leteckém snímku je již vidět začátek prvních prací no nové zástavbě. Nyní již po obou stranách hlavní silnice.

Obrázek 56 - Zástavba na Nové Hospodě v r. 2019

Zdroj: mapy.cz

V roce 2019 lze na leteckém snímku vidět, že nová zástavba je téměř kompletní. Na snímku „nad“ hlavní silnicí lze vidět, že přibylo něco přes 20 rodinných domů. A naproti přes hlavní silnici se také objevily zcela nové domy.

Obrázek 57 - Zděné ploty na Nové Hospodě v r. 2022

Zdroj: vlastní fotografie, 2022

Jedná se o velmi podobný případ, který byl popsán v souvislosti s ulicí Kruhová v centru obce. I v této části – na Želivci v ulici Na Stráni jsou si domy velmi podobné a především ploty jsou v této oblasti identické. Zde architekt zvolil zděné ploty z červených cihel a jako výplň tmavě hnědé dřevěné pletky.

Nová zástavba Struhařov

Osada Struhařov byla v předešlých letech poměrně dost rozšířena o novou zástavbu. Na příloženém leteckém snímku níže, který pochází z roku 2019 lze vidět, že žádná nová zástavba se zde nestaví.

Obrázek 58 – Struhařov v r. 2019

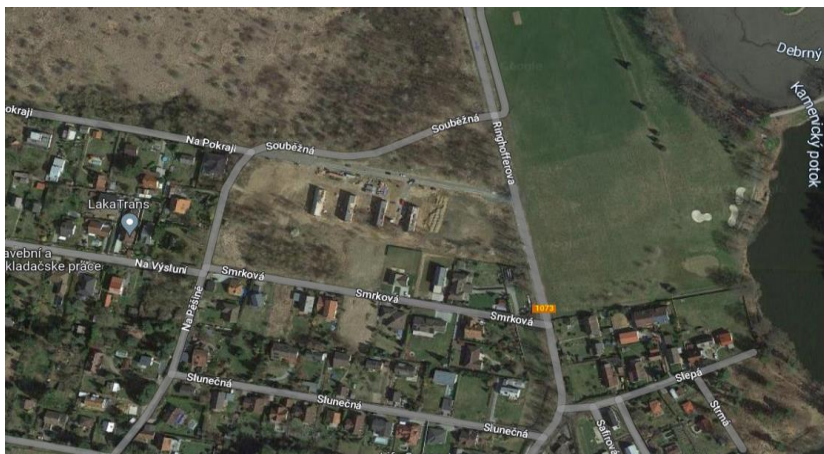

Zdroj: mapy.cz

Avšak o 4 roky později (tzn. v roce 2023) zde stojí již celkem 4 nové domy. Jedná se o dvojdomky, které byly na podzim roku 2022 nabídnuté k prodeji a nyní v nich už noví

obyvatelé začínají bydlet. Současný stav lze vidět na přiloženém leteckém snímku a fotografii níže.

Obrázek 59 - Struhařov v r. 2023

Zdroj: google.com/maps

Obrázek 60 - Nová zástavba Struhařov

Zdroj: vlastní fotografie, 2023

4.6 Výzkumné šetření

4.6.1 Metodika výzkumného šetření

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi typem bydlení a životním stylem v obci Kamenice u Prahy.

Pro zmapování názorů dospělé populace obce Kamenice bylo využito dotazníkové šetření formou on-line dotazování v kombinaci s osobním dotazováním. Distribuce dotazníků byla přes sociální sítě a samozřejmě cíleně do všech osad obce Kamenice.

Došlo ke zmapování, jaký typ bydlení dotazovaný využívá a jaký je jeho životní styl. Typ bydlení byl zde charakterizován stářím domu a jeho typem/druhem obydlí. U životního

stylu byla použita typologie (venkovský vs. městský) s dalšími typickými znaky pro venkov – hospodářství, lokální identity, soužití s okolím atd.

Hypotézy

Pro tento výzkum byla autorkou práce stanovena jedna obecná hypotéza a několik pracovních hypotéz, které měly pomoci obecnou hypotézu potvrdit, nebo zamítnout.

Obecná hypotéza:

Životní styl jednotlivce souvisí s typem bydlení.

Pracovní hypotéza č. 1:

Venkovský způsob života souvisí s vybranými aktivitami a činnostmi.

Pracovní hypotéza č. 2:

Druh domu ve kterém respondent žije souvisí se způsobem života a životním stylem.

Pracovní hypotéza č. 3:

Stáří domů ve kterém respondent žije souvisí s jeho způsobem života.

Pracovní hypotéza č. 4:

Způsob života a životní styl souvisí s věkem.

4.6.2 Vlastní realizace

Výzkum probíhal od 11. ledna 2023 do 17. února 2023. Byl určen pro obyvatele obce Kamenice v okrese Praha-východ. Celkový počet respondentů byl 158, 15 lidí dotazník nevyplnilo úplně, takže výsledný počet úplných a použitelných dotazníků byl 143. Dotazník byl v elektronické formě – tímto bylo autorce umožněno sdílet ho na sociálních sítích, které jsou určené primárně obyvatelům obce Kamenice a také byl rozesílán přímo obyvatelům, kteří vyslyšeli žádost rozesílat ho dále. Výsledná data jsou rozdělena podle jednotlivých osad, kterých je v obci deset, tímto způsobem data mají velkou vypovídací hodnotu a nedochází ke zkreslení, které by mohlo nastat, pokud by šetření probíhalo v rámci celé obce. Svou roli by zde tak hrála Kamenice, která údaje může ovlivňovat tím, že je největší osadou.

Respondentům na samotném začátku dotazníku byla sdělena základní fakta, jako že, prováděný průzkum je anonymní, že informace budou užité pro účely diplomové práce a že dotazník je elektronický – výjimka zde byla u seniorů, kteří neumí s počítači, zde autorka práce takovýmito respondentům usnadnila vyplňování tím, že data do elektronického dotazníku zadávala při rozhovoru s dotazovaným.

Dotazník měl celkem 22 otázek. V případě, že se jednalo o respondenty, kteří vyplnili, že v Kamenici nebydlí od svého narození, měli o 2 otázky více, než starousedlíci. Šetření probíhalo od 11. ledna 2023 do 17. února 2023 na území celé obce Kamenice a zúčastnilo se ho celkem 158 obyvatel. Zcela vyplněných dotazníků bylo 143, tzn. že 15 respondentů dotazník vyplnilo pouze částečně. Dotazník byl vytvořený v aplikaci, která je dostupná na oficiální webové stránce České zemědělské univerzity (dotaznik.czu.cz). Všechny otázky byly uzavřené, ale u většiny byla možnost „jiné“, která umožnila respondentům vepsat odpověď, která nebyla v nabídce, nebo jim nemusela vyhovovat – takto zde byl prostor pro případné individuální odpovědi.

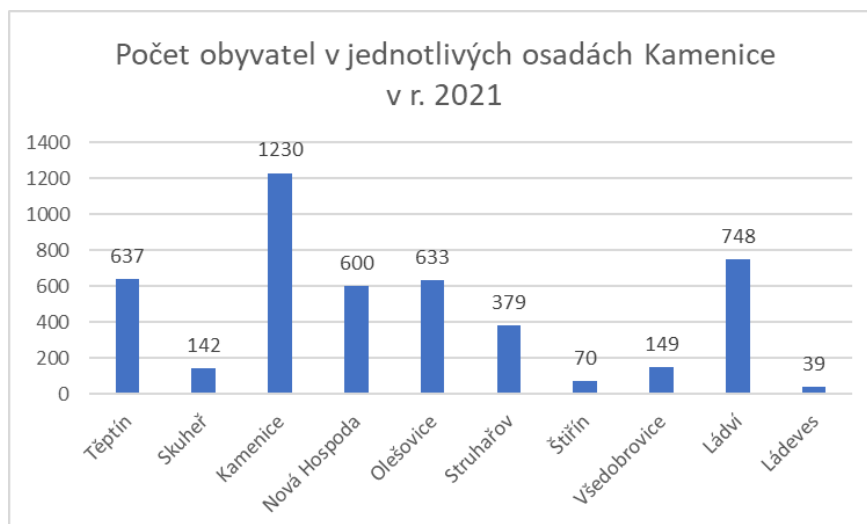
Jakmile byl dotazník uzavřen, byl vyhodnocován autorkou práce. Prostřednictvím aplikace Excel, kde získaná data byla zpracována do tabulek a finálním výstupem jsou přehledné grafy. Data byla rozdělena podle jednotlivých osad, ve kterých dotazovaní uvedli, že bydlí. Jedná se tak o výzkumné šetření, které je vzhledem k rozdělení podle jednotlivých osad velmi podrobné, má velkou vypovídací hodnotu a poskytlo tak cenné detaily.

4.6.3 Struktura souboru respondentů

Populace v tomto případě jsou lidé, kteří jsou obyvateli obce Kamenice. Dle dat ČSÚ bylo k 31.12.2021 v této obci celkem 4 782 obyvatel. Z tohoto bylo celkem 89 žen a 54 mužů, tzn. 143 respondentů, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili.

Dotazníkové šetření probíhalo ve všech 10 osadách v obci. Na přiloženém grafu č. 6 níže lze vidět počty obyvatel dle jednotlivých částí (osad) Kamenice. A graf č. 7 zobrazuje strukturu respondentů zapojených do výzkumu.

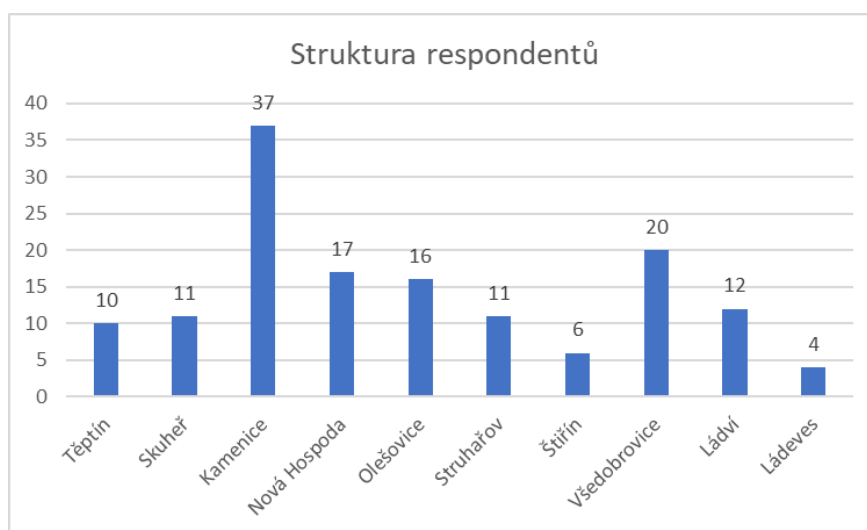
Graf 6 - Počet obyvatel v jednotlivých osadách Kamenice v r. 2021

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

V případě porovnání těchto dvou grafů lze vidět, že struktura respondentů kopíruje rozložení struktury obyvatel v jednotlivých osadách této obce. Tímto grafickým znázorněním bylo prokázáno, že tyto údaje korespondují s tím, že v osadě Kamenice, která je největší počtem obyvatel, odpovídalo nejpočetnější zastoupení respondentů v těch nejmenších osadách bylo zúčastněných respondentů nejméně. Avšak se zde vyskytla výjimka v případě osady Vsedobrovice, ve které se zúčastnilo výzkumu poměrně vysoké číslo lidí, i přes to, že patří mezi menší části obce.

Graf 7 - Struktura respondentů

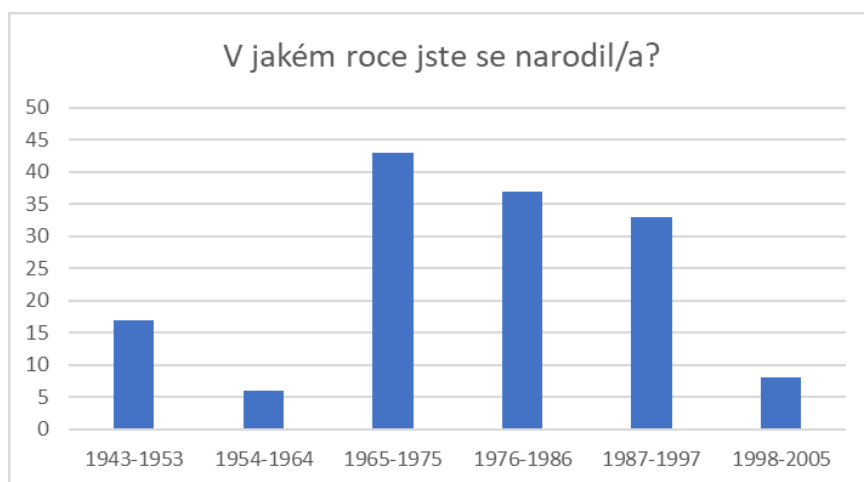
Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Dvacátá otázka: V jakém roce jste se narodil/a?

Jednalo se o otevřenou otázku, kam lidé vepisovali rok svého narození. Autorka práce vytvořila jednotlivé kategorie rozdělených po desetiletých intervalech. Nejstaršímu respondentovi bylo 80 let a nejmladšímu bylo 18 let. Údaje v grafu jsou uvedené za celou obec bez ohledu na jednotlivé osady.

Nejvíce zapojených lidí do výzkumu se narodilo v letech 1965 až 1975 (48-58 let). Jednalo se celkem o 43 jedinců, tj. 29,9 %. Od roku 1976 do 1986 (37-47 let) se narodilo 37 lidí, tj. 25,7 %. Od roku 1987 do roku 1997 (36-26 let) zde bylo 33 obyvatel, tj. 22,9 %. V letech 1943-1953 se narodilo necelých 12 % dotazovaných. Jedná se o lidi ve věku od 70 do 80 let – nejstarší obyvatelé, kteří byly do výzkumu zapojeni. Zástupci nejmladší skupiny narozených od roku 1998 do 2005 (18-25 let) se zúčastnilo celkem 8 lidí, bylo to 5,6 %. Nejméně respondentů v průzkumu bylo narozených v letech 1954 až 1964 (69-59 let), jednalo se o 6 lidí, 4,2 %.

Graf 8 - V jakém roce jste se narodil/a?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

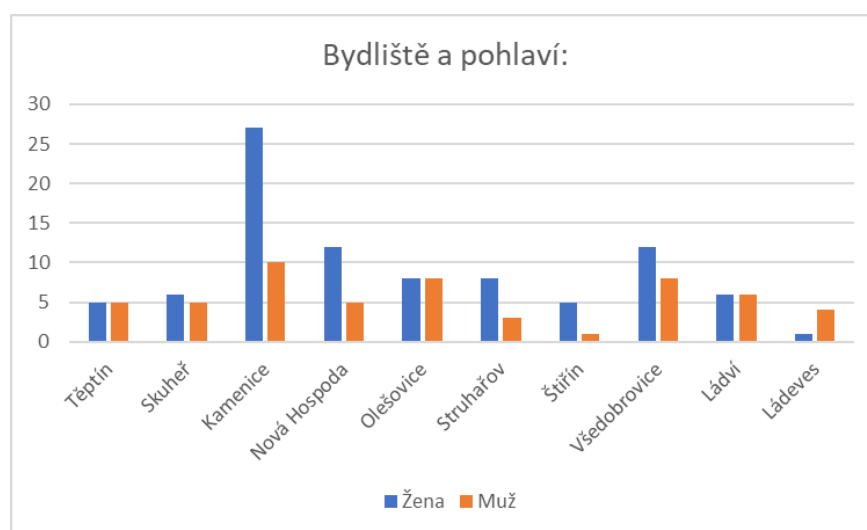
Dvacátá první a dvacátá druhá otázka: Jaké je Vaše pohlaví? V jaké osadě Kamenice žijete?

V dotazníku byly tyto dvě otázky zvlášť oddělené, aby se zjistilo co nejvíce potřebných dat. Ale v případě vyhodnocení výzkumu bylo dobré tyto dvě otázky sloučit a popsat dohromady. Dotazníky byly cíleně distribuované do všech osad obce Kamenice.

Do výzkumu se zapojilo celkově více žen, než mužů. Bylo jich 89, tj. 62,5 % byly právě ženy. A zbytek tvořili muži, tedy 55 mužů a bylo to 37,5 %. Nejpočetnější zastoupení ženského pohlaví bylo v osadě Kamenice - a poté je to poměrně vyrovnané ve zbylých osadách. Co se týká mužského zastoupení, nejvíce mužů, kteří se zapojili bydlí v osadě Kamenice – 10 osob, necelých 7 %, následovaly osady Olešovice (8 osob, 5,6 %) a Všedobrovce (8 osob, 5,6 %) a poté to bylo opět vyrovnané.

Graf 9 - Jaké je Vaše pohlaví? V jaké osadě Kamenice žijete?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

4.6.4 Vlastní výsledky

První otázka: **Žijete v Kamenici od svého narození?**

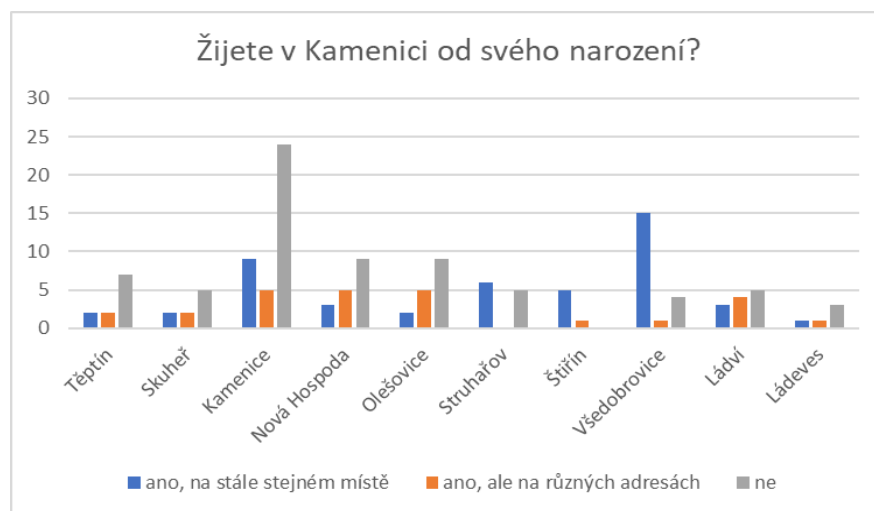
První otázka výzkumného šetření poskytovala možnost odpovědět následujícími možnostmi: *ano, na stále stejném místě; ano, ale na různých adresách a možnost ne.*

Odpovědi byly rozdělené podle jednotlivých osad obce Kamenice. Dle grafu níže lze vidět, že nejvíce obyvatel, kteří žijí na stále stejném místě, tedy tzv. starousedlíků v současné době již není nijak vysoký počet (v tomto případě jich bylo 74, tzn. 54 %). V osadě Všedobrovce je jejich velké zastoupení (celkem 15, tj. 10,3 %), poté jejich počet klesá a bývá poměrně stejný. Obyvatel, kteří v obci jsou od svého narození, ale z nějakého důvodu došlo k tomu, že se po Kamenici stěhovali a přemístili se na nové místo (ale na území této obce), je ve všech osadách víceméně stejné početné zastoupení, jen v osadě Struhařov nebyl jediný respondent, který by uvedl, že je zde zcela novým. Naopak velký výkyv zde vykazují

lidé, kteří se do Kamenice přistěhovali odjinud, tedy nežijí zde od svého narození, bylo jich celkem 71, tj. 49 %. Nejvíce se jich přistěhovalo do Kamenice (24 účastníků, tj. 16,6 %) a poté osady vykazují stejně početné jejich zastoupení, jen v případě Štířína zde nebyl žádný respondent, který by se do této osady nově přistěhoval.

V obci se lze někdy setkat s rivalitou mezi místními a novými obyvateli. Místní je nazývají „náplava“ a neztotožňují se s jejich názory, návrhy na změny a životním stylem...

Graf 10 - Žijete v Kamenici od svého narození?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Druhá otázka: **Ve kterém roce jste se přistěhoval/a?**

Dle výsledků u předešlé otázky výzkum ukázal, že se ho zúčastnilo 49 % lidí, kteří se do obce přistěhovali. Jednalo se o celkem 70 respondentů, kteří zde nežijí od narození.

Věková struktura byla rozdělena do těchto věkových kategorií: *do 20 let; 21 až 30 let; 31 až 40 let; 41 až 50 let; nad 50 let a neplatné*. Do neplatných hlasů se zařadilo celkem 5 odpovědí, které do statistiky nebylo možné zařadit z důvodu, že dotazovaní údaj nesdělili.

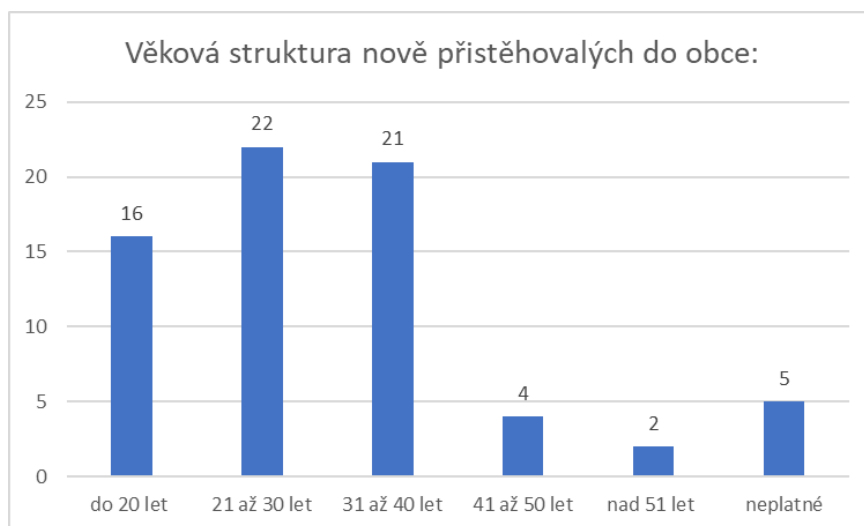
Téměř 32 % (tj. 22 osob) se do obce přistěhovalo ve věku od 21 let do 30. Jedná se o kategorii lidí, kteří v tomto věku zakládají rodinu a hledají místo, kde chtějí žít. Obec Kamenici zřejmě volí proto, že je nedaleko Prahy a je velmi dobře dostupná (jak automobilem, tak i MHD). V případě, že mají děti, tak i v tomto ohledu je obec zcela vyhovující, protože jsou zde mateřské školky a základní škola. Tedy co se jedná rodinného života, tak je to velmi dobrá lokalita a tito lidé si toho jsou vědomi.

Druhou nejpočetnější skupinou byli lidé, kteří v obci začali žít mezi 31. rokem svého života a 40. Zde bylo zastoupení 30 % (tj. 21 obyvatel). Pro tuto kategorii je charakteristické, že lidé v tomto věku mají své děti na základní škole. Je zde tedy pravděpodobnost, že právě toto je zde velmi silně váže ke svému bydlišti.

Třetí skupinou, která byla zastoupena celkem 16 lidmi (22,9 %) byli lidé ve věku do 20 let. Jsou to především lidé, kteří se sem přistěhovali se svými rodiči. Nebyli totiž ve věku, kdy zcela sami rozhodují o místě svého bydliště. Opět se potvrzuje, že obec Kamenice je oblíbená pro život s dětmi.

Další skupinu představovali lidé, kterým je od 41 let do 50 let. V této věkové kategorii se jich výzkumu účastnilo 5,7 % (4 jedinci). A ve skupině nad 51 let byli 2 lidé (2,9 %). Tyto dvě poslední věkové skupiny jsou typické tím, že se jedná o jedince, kteří již bydlí bez svých dětí, které jsou dospělé a zakládají vlastní rodiny. Nachází se zde i případy, kdy manželský pár žil v rodinném domě se svými dětmi, ale po osamostatnění dětí, se přestěhovali do bytu, který jim vzhledem k životní situaci zcela stačí a požadavky na žití začal splňovat více, než rodinný domek a zahrada.

Graf 11 - Věková struktura nově přistěhovalých obyvatel:

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Třetí otázka: Kde bylo Vaše předchozí bydliště?

Respondenti zde měli na výběr ze 4 možností, jak odpovědět: *v Praze; v jiném městě; v jiné obci větší než Kamenice a v jiné obci menší než Kamenice.*

Na tuto a následující otázku odpovídalo 70 lidí – jedná se o ty jedince, kteří v předchozí otázce odpověděli, že v Kamenici nežijí od svého narození. Při celkovém zhodnocení lze na první pohled konstatovat, že v této obci převládají lidé, kteří se sem přistěhovali z hlavního města Prahy, je to celkově necelých 66 %. Poté více než 24 % přistěhovalých žilo v jiném městě, než je Kamenice. V obci, která byla větší Kamenice v minulosti žilo 5 dotázaných (tj. 7 %) a v obci, která byla menší než Kamenice žili 2 respondenti (tj. 3 %).

Dle získaných dat lze konstatovat, že pokud se sem někdo stěhuje, má největší zájem usadit se v Kamenici. Je to zřejmě tím, že Kamenice disponuje nejvíce obsáhlou občanskou vybaveností a je zde vše velmi dobře dostupné – ať už lékař, obchody, knihovna a dopravní spojení. S tímto souvisejí i osady Nová Hospoda a Olešovice, protože jsou nedaleko a mají také velmi dobré spojení MHD s Prahou a Benešovem. Zbylé osady, jako Těptín, Skuheř, Struhařov, Štířín, Všedobrovice, Ládví a Ládeves takovéto možnosti nenabízí a proto nemusí být o nastěhování se do nich takový velký zájem, zejména proto, že je vše je již poměrně daleko a v případě starých lidí se většina věcí stává najednou nedostupných.

Fakt, že tolik lidí se do Kamenice stěhuje ať už z jiných měst, nebo Prahy je způsobeno tím, že obec nabízí široké možnosti pro život, je nedaleko hlavního tahu do hlavního města a přitom se pořád jedná i v dnešní době o venkov.

Graf 12 - Kde bylo Vaše předchozí bydliště?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

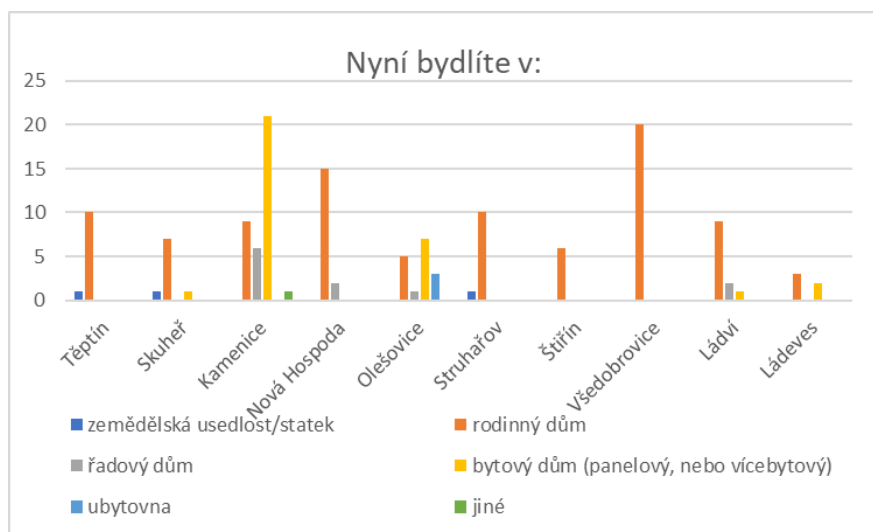
Čtvrtá otázka: Nyní bydlíte v:

Zde byly následující odpovědi: *zemědělská usedlost/statek; řadový dům; ubytovna; rodinný dům; bytový dům (panelový, nebo vícebytový) a jiné.*

Průzkum prokázal, že v Kamenici místní obyvatelé nejvíce žijí v rodinných domech, je tomu tak z více než 66 %. Necelých 23 % bydlí v bytových domech a 8 % v domech řadových. Na ubytovně a v zemědělských staveních přebývají 4 % dotázaných a v případě možnosti „jiné“ je to bydlení v chalupě (1 respondent).

V centru Kamenice nejvíce respondentů žije v bytových domech a poté v osadě Olešovice – kde se také nachází ubytovna (zde většinou žijí národnostní menšiny). Co se týká rodinných domů, tak fakt, že ve Všedobrovicích je největší početné zastoupení (v případě tohoto výzkumu), tak to zcela odpovídá. Tato osada v současné době nejméně zasaženou novou výstavbou a převládá zde stará zástavba rodinných domů.

Graf 13 - Nyní bydlíte v:

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

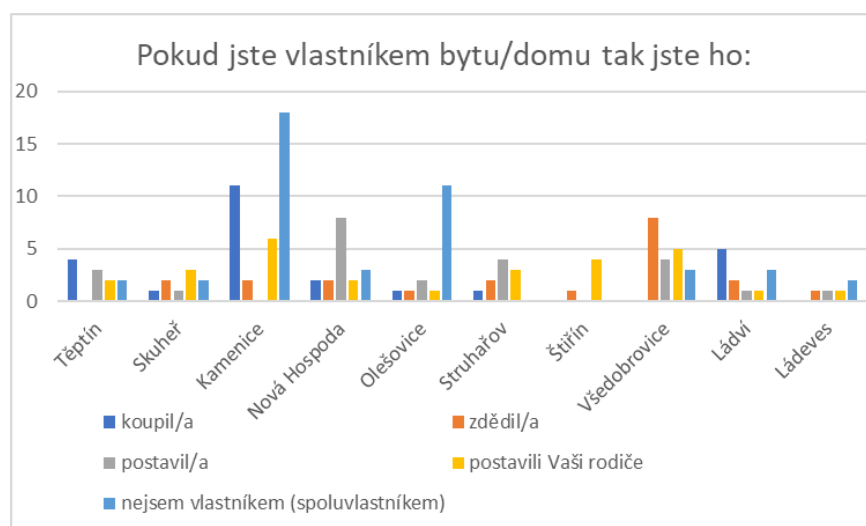
Pátá otázka: Pokud jste vlastníkem bytu/domu, tak jste ho:

Zde měli dotazovaní následující možnosti odpovědi: *kupil/a; postavil/a; nejsem vlastníkem (ani spoluvlastníkem); zdědil/a a postavili Vaši rodiče.*

Nejpočetnějším zastoupením tj. 31 %, zde byla možnost „nejsem vlastníkem (spoluvlastníkem)“. Stalo se tak v případě Kamenice. Je to výsledek toho, že je zde

příležitost žít v bytových domech a řadových domech. V tomto případě obyvatelé Kamenice, dle těchto dat, preferují žít v nájmu (tedy, že sami nejsou vlastníky nemovitosti), poté je zde opět osada Olešovice, kde jsou také bytové domy a zmiňované ubytovny. Necelých 20 % uvedlo, že dům, kde bydlí, byl v minulosti postaven jejich rodiči. Zde početně převládají Všedobrovce a opět Kamenice. Více než 17 % si dům v této obci zakoupilo a stali se tak plnohodnotnými vlastníky nemovitosti. V tomto případě také opět převládá Kamenice a poté Ládvi (v současné době se na Ládvi poměrně dost staví nových domů) a také Těptín. Další skupinu tvoří lidé, kteří nemovitost zde zdědili, jedná se o cca 15 %. Nejpočetnější zastoupení mají Všedobrovce, jedná se zřejmě o důsledek toho, že jak již bylo výše zmíněno, Všedobrovce jsou osadou, která je spíše původního rázu a vyskytují se zde hlavně starousedlíci, takže domy zde dědí jejich potomci.

Graf 14 - Pokud jste vlastníkem bytu/domu, tak jste ho:

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Šestá otázka: V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?

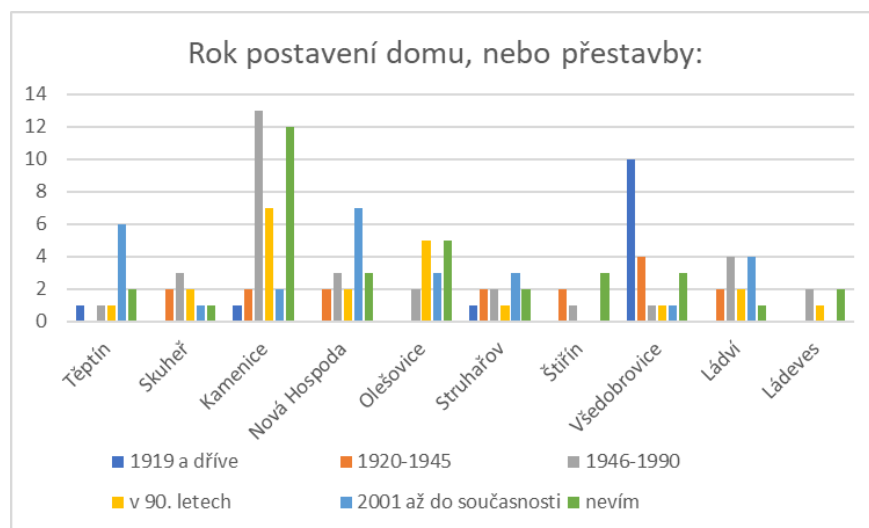
Zde byly tyto možnosti odpovědí: 1919 a dříve; 1920-1945; 1946-1990; 90. léta; 2001 až do současnosti a nevím.

Nejčastější odpovědí (tj. 23,6 %) na otázku byla odpověď „nevím“.

Druhou nejpočetnější skupinou se staly domy z 2. poloviny 20. století. V případě Kamenice, kde se těchto domů dle odpovědí, objevilo nejvíce je proto, že v tomto období

byly vystavené bytové domy (ať už panelové, nebo vícebytové). Tato odpověď koresponduje s odpověďmi uvedenými výše. Poté se domy z tohoto období vyskytují na Ládví a také ve Skuhři. Do období výstavby od roku 2001 až do současnosti patří skoro 19 % domů. Jedná se především o území Nové Hospody, Těptína, Ládví a Struhařova. Tento poznatek potvrzuje výskyt nové vzniklé zmiňované výstavby v kapitole o nové výstavbě domů na území obce Kamenice. Došlo ke vzniku zcela nových ulic a celých částí. Více než 15 % dotázaných odpovědělo, že domy pocházejí z období výstavby 90. let. Jedná se hlavně o části obce jako je Kamenice, Olešovice, Nová Hospoda a Ládví. U 11 % je, že domy jsou z 1. poloviny 20. století. Dle dat se jedná o Všedobrovce, Novou Hospodu (která byla po sjednocení osad historické centrum obce), Kamenici a Štířín (zde je zámek Štířín, který je spjatý s historií Ringhofferů). Na základě těchto dat lze tyto části obce považovat za ta starší a tím pádem za součást původní výstavby na území obce. 9% zastoupení má odpověď, že výstavba domů proběhla před rokem 1919. Zde jsou uváděné Všedobrovce, Kamenice, Struhařov a Těptín.

Graf 15 - V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

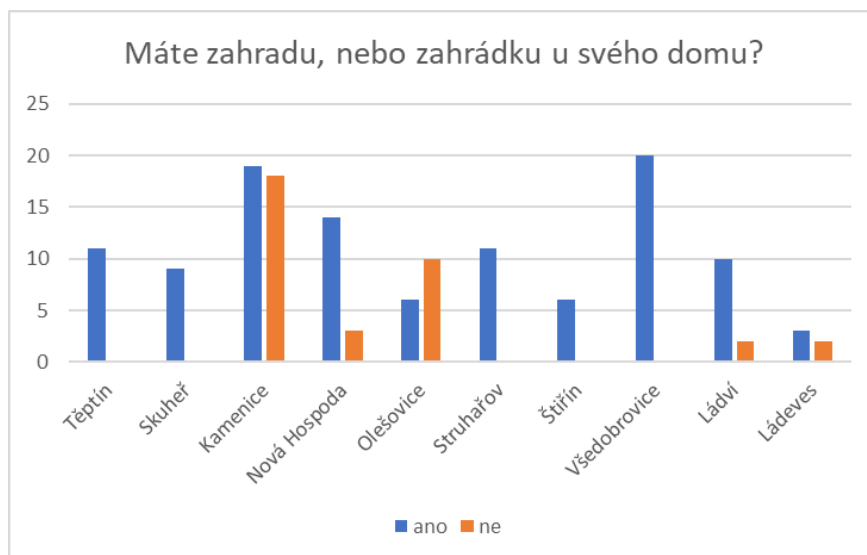
Sedmá otázka: **Máte zahradu, nebo zahrádku u svého domu?**

Tato otázka měla následující možné odpovědi: *ano a ne*.

Celkem 110 respondentů uvedlo, že zahradu u svého domu mají – jedná se o 75,7 %. A zbylých 35 tj. 24,3 % u svého domu zahradu ani zahrádku nemají. Výsledek potvrzuje předešlý výsledek, že v obci převládají rodinné domy, u kterých podle těchto nových dat, vlastníci mají zahradu. Jedná se tedy o charakteristický znak venkovského života.

Vzhledem k vysokému procentu, kdy se zahrady vyskytují je snaží popsat, kdy se naopak nevyskytují. Je tomu tak v osadách Kamenice, Olešovice, Nová Hospoda, Ládví a Ládeves. V případě Kamenice je toto vysoké procento způsobeno opět tím, že velká část respondentů žije v bytových domech, kde zahrady ani zahrádky nejsou součástí bydlení. Ale i tak dle grafu lze vidět, že je zde v Kamenici velké zastoupení lidí, kteří uvedli, že zahradu, nebo zahrádku mají. U starších a starých domů zahrady jsou a co se týká řadových domů, tak zde malá zahrádka je také. Totéž v případě Olešovic, kde je jsou ještě k bytovým domům připočítané ubytovny. Ve zbývajících osadách se může jednat o lidi, kteří jsou například v nájmu u někoho v rodinném domu a zahradu nijak nevyužívají, tudíž jí v závěru nemají.

Graf 16 - Máte zahradu, nebo zahrádku u svého domu?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Osmá otázka: Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?

Zde dotazovaní volili jednu z následujících odpovědí⁶⁰:

1. *Je pro nás typický venkovský způsob života, většina času je věnována domácímu hospodářství a také obděláváme pole, louku, či větší zahradu. (dále jako tradiční venkovský styl života)*
2. *Bydlíme v domku na vesnici, máme zahrádku, kde si pro vlastní potřebu pěstujeme zeleninu a ovoce, zvířata máme pouze malá. (dále jako moderní venkovský styl života)*
3. *Bydlíme na vesnici, ale velkou část našeho času trávíme ve městě – máme zde práci, přátele a nemáme žádná domácí zvířata. (dále jako městský styl života)*
4. *Bydlíme na venkově, protože naším cílem je žít v souladu s přírodou a ekologicky. (dále jako neovenkovský styl života)*

Dle získaných dat z provedeného výzkumu v obci má nejpočetnější zastoupení odpověď č. 2. Tuto odpověď zvolilo více než 48 % procent respondentů. Odpověď č. 3 vybralo jako charakteristickou pro svůj styl života bezmála 40 %. Odpověď č. 4 vybralo 8,4 % dotazovaných a odpověď č. 1 je charakteristická pro pouhých 3,5 % dotazovaných.

Z tohoto vyplývá, že pro tuto obec, která se nachází nedaleko Prahy je typický takový styl života místních obyvatel, který již není jen čistě venkovský, ale stále vykazuje rysy tohoto rázu. Tudíž, že lidé žijí v souladu s přírodou a respektují cyklické plynutí času, které se promítá do toho, že pokud je sezóna, tak lidé pěstují zeleninu a ovoce pro svou vlastní potřebu a domácí zvířata mají, ale pouze malá (slepice, králíky atd.) na své zahradě u domu.

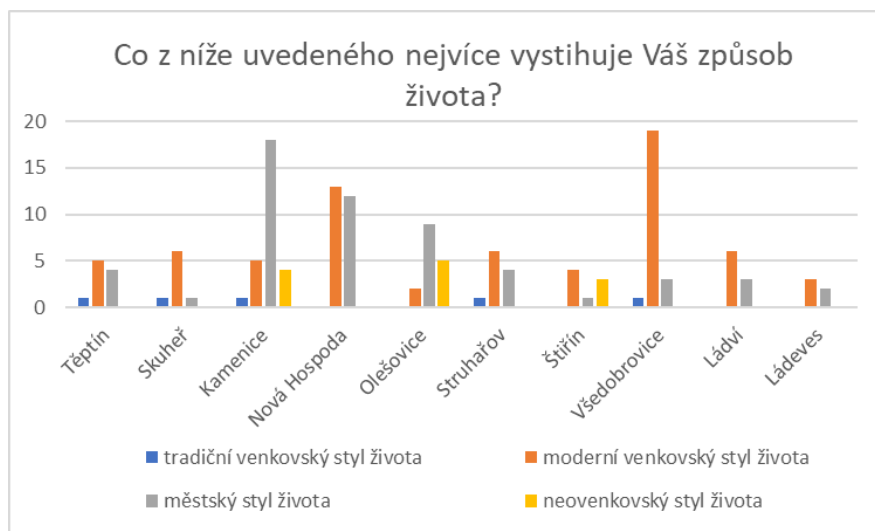
Tímto stylem života žijí především obyvatelé Všedobrovic – osada je většinou tvořena staršími domy, ve kterých bydlí starousedlíci, kteří mají k tomuto stylu života mnohem blíže, než nově přistěhovaní občané. V případě Nové Hospody je zde poměrně vyrovnaný tento zmíněný styl života s životem, který vykazuje poměrně silný městský způsob života, tedy že místní velkou část svého času tráví ve městě a svůj dům využívají spíše na přespání. Stejně tak osada Kamenice také dle odpovědí respondentů spíše městského rázu. Opět je to zřejmě způsobené tím, že se výzkumu zúčastnilo poměrně velké zastoupení z bytových domů (zde lidé žijí opravdu spíše městským stylem – nemají zahradu, zvířata atd., styl je tak výrazně podobný tomu městskému, než venkovskému). Ve zbylých osadách je styl života poměrně

---

⁶⁰ Typologie byla převzata z výzkumného šetření „Současný venkov“ realizovaného Sociologickou laboratoří v roce 2003.

vyrovnaný. Především co se týká té kategorie, že lidé na své zahradě pěstují ovoce a zeleninu pro vlastní spotřebu. V Kamenici, Olešovicích a ve Štíříně se také našli lidé (tj. 18,2 % respondentů), kteří preferují žít v této obci, protože jejich cílem je žít v souladu s přírodou a také ekologicky.

Graf 17 - Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

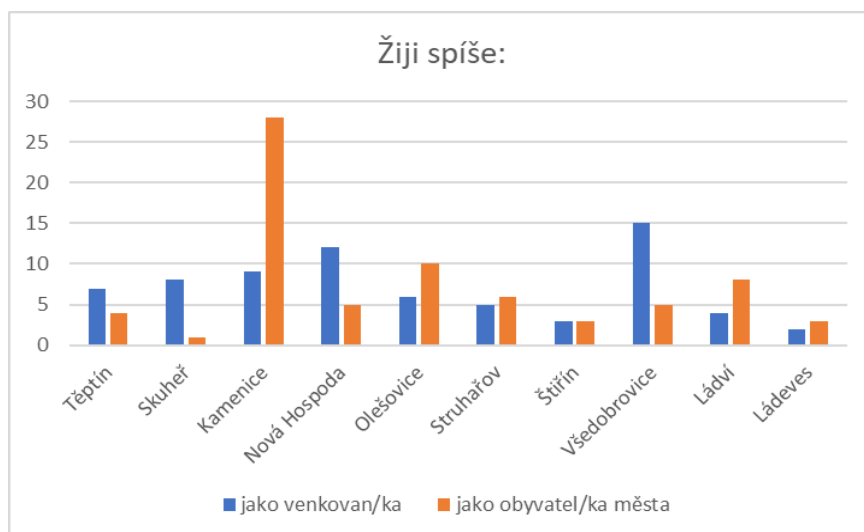
Devátá otázka: **Žiji spíše:**

Tato otázka měla na výběr pouze dvě odpovědi a to, že lidé žijí spíše jako: *venkovan/ka, nebo jako obyvatel/ka města.*

V tomto případě výsledek byl velmi vyrovnaný. Počet dotazovaných, kteří uvedli, že se cítí spíše venkovany byl 71, to činí v přepočtu na procenta 49,3 %. A počet obyvatel, kteří se cítí spíše měšťany byl 73 – tj. 50,7 %. Vzhledem k výsledkům lze tedy konstatovat, že každý druhý z dotázaných žije spíše městským způsobem života.

Nejpočetnější zastoupení za skupinu městského způsobu života vykazuje osada Kamenice. V této části obce žije 19,4 % (28) dotázaných městským způsobem života, je to vůbec nejvyšší počet v této kategorii. Nejpočetnější zastoupení v kategorii venkovan bylo v osadě Všedobrovice, bylo to více než 10 % (15 obyvatel). Následovala Nová Hospoda s podílem 8,3 % (12 obyvatel). Zbylé osady jsou již poměrně dost vyrovnané bez nějakých větších výkyvů.

Graf 18 - Žiji spíše:

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Desátá otázka: Pěstujete na zahradě ovoce, zeleninu?

Desátá otázka byla zaměřena na to, jak dotázaní využívají potenciál zahrady na pěstování ovoce a zeleniny a mohli vybírat z následujících odpovědí: *pouze pro vlastní potřebu; pro vlastní potřebu, ale i na prodej; nepěstují.*

Nejvíce lidí zvolilo variantu, že ovoce a zeleninu pěstují, ale pouze pro svou vlastní potřebu, bylo to celkem 59 % (85 dotázaných). Lidí, kteří svou úrodu i nabízejí k prodeji bylo pouhých 5, tj. 3,5 %. A poslední skupina lidí, kteří vůbec nic nepěstují bylo 37,5 %, tzn. 54 lidí zapojených do průzkumu. I tak v současné době ale pořád převažuje skupina lidí, kteří si pro svou potřebu na zahradě v sezóně vypěstují nějaké ovoce a zeleninu.

Nejvíce zájemců o pěstování plodů je v osadě Všedobrovice – 13,9 %, tj. 20 obyvatel a poté v osadě Nová Hospoda – 8,3 % a v Kamenici 6,9 %. Další osady jsou již poměrně vyrovnané. Naopak osady, kde lidé nejvíce zájem o tuto činnost je Kamenice – 18,1 % (26 obyvatel) a Olešovice, kde to bylo 6,3 % (tj. 9 osob). V dalších osadách je to opět bez podstatného výkyvu a poměrně vyrovnané. Plodiny na prodej se vyskytují u 2 obyvatel v Těptíně a pak po 1 obyvateli v Kamenici, Ládevesi a ve Struhařově.

Graf 19 - Pěstujete na zahradě ovoce, zeleninu?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Jedenáctá otázka: Máte hospodářská zvířata?

V otázce zaměřené na chování hospodářských zvířat v této obci byly k dispozici tyto odpovědi: *ano a ne*.

Nejčastější odpovědí bylo, že hospodářská zvířata dotazované nemají. Bylo tomu tak v 80 % (115 obyvatel). Obyvatelé, kteří zvolili možnost, že zvířata mají bylo pouhých 20 % (29 obyvatel). Lze tedy vidět, že v současné době již není tradicí chovat zvířata.

Osady, kde zvířata místní lidé chovají vykazují poměrně stejná procenta – největší zastoupení je ve Všedobrovicích, na Nové Hospodě, v Těptíně a ve Skuhři, poté jsou počty vyrovnané. V případě druhé početnější odpovědi, tedy, že lidé zvířata nechovají, má nejpočetnější zastoupení osada Kamenice 25 %, tj. 36 dotázaných. V tomto případě se jedná o takový výsledek proto, že je početné zastoupení účastníků, kteří bydlí v bytových a řadových domech. V dalších osadách se jedná o poměrně vyrovnané počty.

Graf 20 - Máte hospodářská zvířata?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

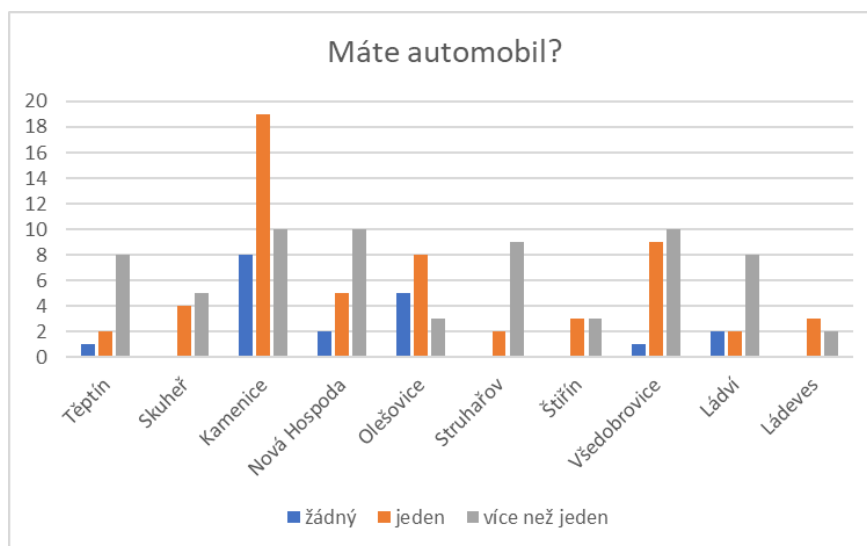
Dvanáctá otázka: **Máte automobil?**

V otázce, která byla zaměřena na vybavenost domácností, tedy automobily byly tyto možné odpovědi: *žádný; jeden; více než jeden.*

Počet domácností, které automobilem nedisponují je v obci dle provedeného výzkumu celkem 19, je to 13,2 %. Jeden automobil vlastní necelých 40 % domácností a více než jeden má ve svém vlastnictví přes 47 %. Největší počet lidí (8), kteří žádný automobil nemají jsou v osadě Kamenice, stejně tak, kteří mají pouze jeden (19) a v případě, kdy je to více než jeden, tak zde byly výsledky vyrovnané ve 3 osadách – Kamenice, Nová Hospoda a Všedobrovice.

To, zda lidé auto mají nebo nemají ve svém vlastnictví koresponduje s tím, jakým stylem života žijí a také v jaké části obce žijí – čím dále od centra, tím je automobil více potřebný pro každodenní fungování.

Graf 21 - Máte automobil?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

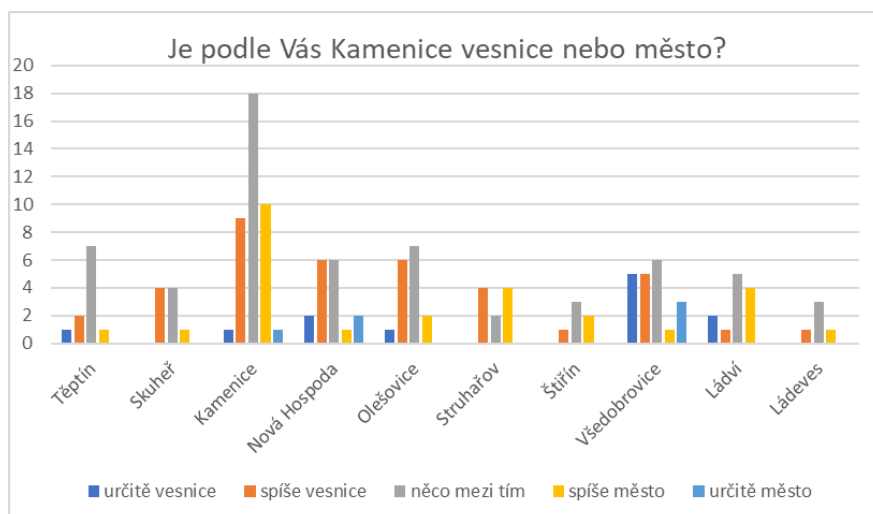
Třináctá otázka: Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město?

Zde byly tyto možnosti odpovědí: *určitě vesnice; spíše vesnice; něco mezi tím; spíše město; určitě město*. Jednalo se vlastně o škálu o 5 možnostech.

Největší početné zastoupení tj. 42 % (61 obyvatel) obdržela možnost, že obec Kamenice je jakousi kombinací, nebo variací něčeho mezi vesnicí a městem. Pro necelých 27 % dotázaných je obec spíše vesnicí. Celkem 27 respondentů (18,6 %) ve výzkumu uvedlo, že tato obec je pro ně spíše městem. Možnost, že obec je určitě vesnice vybralo pouhých 12 obyvatel – to je celkem 8,3 %. Nejmenší zastoupení získala možnost, že obec je pro místní určitě město, takto odpovědělo 6 obyvatel (pouhá 4,1 %).

Výzkum potvrdil, že lidé, kteří bydlí v centru obce vnímají život zde spíše jako městský, nebo skoro městský. Naopak obyvatelé, kteří bydlí ve vzdálenějších osadách od tohoto centra způsob života vnímají spíše jako venkovský. Ale i v těchto osadách se nacházejí místa, kde lidé volily možnost, že obec je spíše město – jedná se o nově zastavěná území, kam se lidé přistěhovali a tím styl života chápou spíše odlišně od starousedlíků, kteří bydlí ve staré zástavbě.

Graf 22 - Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Čtrnáctá otázka: **Jak byste definoval/a vztahy mezi místními obyvateli?**

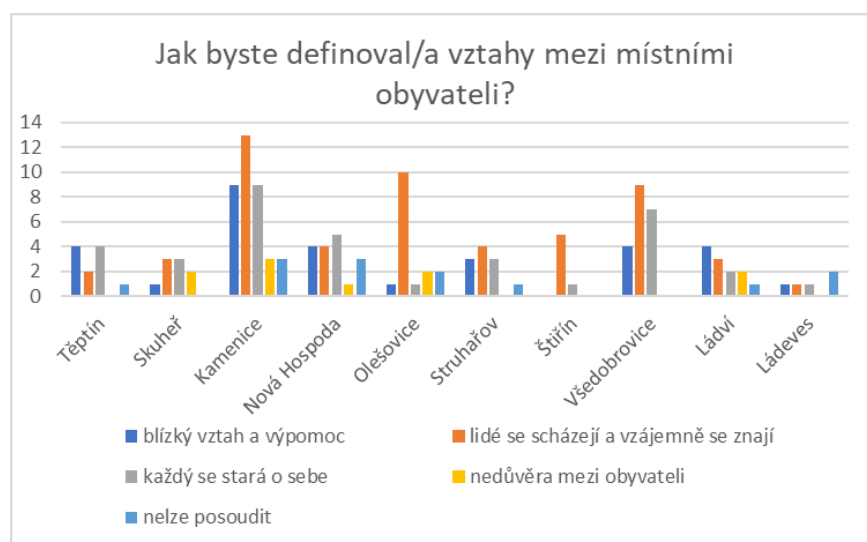
V případě otázky směřované na vztahy mezi místními obyvateli v obci byla možnost vybrat si z těchto 5 možností, jak odpovídat:

- *Místní k sobě mají blízko a vzájemně si pomáhají.*
- *Žádná výraznější soudržnost se zde neprojevuje, ale i tak se lidé scházejí a vzájemně se znají.*
- *Každý se stará hlavně spíše o sebe a svou rodinu.*
- *Místní si nedůvěřují a ani se jeden o druhého zde nezajímá.*
- *Nemohu posoudit.*

První možnost zvolilo 21,5 % respondentů (tj. 31 obyvatel). U druhé možnosti to bylo celkem 37,5 % (54 obyvatel). Třetí možnost vybralo 25 % (36 lidí). Čtvrtou možnost 6,9 % (10 obyvatel) a o poslední pátou projevilo zájem 9 % (13 lidí). Největší oblibu si získala odpověď č. 2 – Kamenice je obec, kde nedochází k projevům nějaké silnější soudržnosti mezi místními obyvateli, ale i přes to jsou jedinci, kteří mezi sebou mají úzké sociální vazby a scházejí se. Těmito uskupeními mohou respondenti, kteří takto odpověděli, myslet například zasedání osadních výborů, akce v kulturním domě apod. Bude se jednat nejspíše o projev občanské angažovanosti, než o projev nějakých kamarádských sousedských srazů a posezení.

Blízký vztah se projevuje v menších osadách, kde se lidé vzájemně znají a v těch, ve kterých bydlí spíše starousedlíci – zde je pomoc typickým projevem sousedské sounáležitosti. Větší anonymitu vykazují osady, kde k sobě místní nemají blízké vztahy. S tímto souvisí také to, že v nějakých osadách respondenti vybírali možnost, že mezi obyvateli se vyskytuje nedůvěra, lidé se o sebe nezajímají a nebo se ani vůbec neznají. Opět se jedná o lokality, které jsou vystavěné v nedávné době (lidé se ještě nestihli seznámit), nebo o takové, které jsou charakteristické pouhým „noclehovým“ stylem – tedy majitelé zde pouze vlastně přespávají a tráví čas, kdy zrovna nejsou v zaměstnání mimo bydliště.

Graf 23 - Jak byste definovali vztahy mezi místními obyvateli?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Patnáctá otázka: Máte v místě svého bydliště kolem sebe přátele?

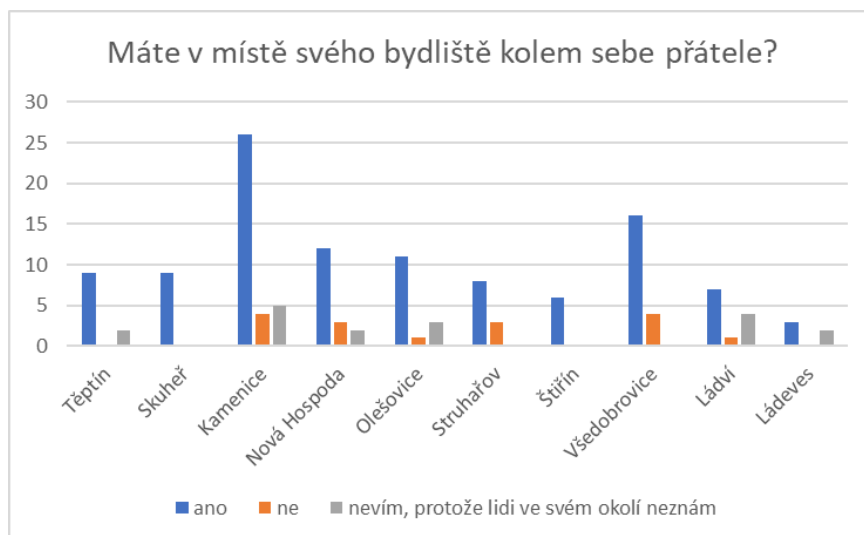
Nabízené možnosti jak na tuto otázku odpovědět byly: *ano; ne; nevím, protože lidi ve svém okolí neznám.*

Možnost, že lidé ve svém okolí mají přátele zvolilo celkem 74,3 % dotázaných. Naopak variantu, že v místě svého bydliště přátele nemají vybralo 11,1 % a poslední variantu, že neví, protože své sousedy nezná činilo celkem 12,5 %. Osada, kde se lidé velmi dobře vzájemně znají je Kamenice (26 obyvatel toto uvedlo) a poté následují Všedobrovice, Nová Hospoda a Olešovice. Opět se jedná o takové osady, pro které jsou typické velmi těsné vzájemné vztahy. V případě Kamenice to je způsobené tím, že v bytových domech se lidé znají, tím jak se často potkávají a sblíží se a mají poté dobré vzájemné vztahy. Co se týká

osady Všedobrovice, tak vzhledem k vysokému počtu starousedlíků zde panují až rodinné vztahy, které jsou typické již u předchozích generací a tak spolu většinou všichni vycházejí takovým přirozeným způsobem, že je to vlastně zcela obvyklé a normální. Nepanuje zde silná anonymita a sousedé na sebe spoléhají v mnoha ohledech.

Graf 24 - Máte v místě svého bydliště přátele?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

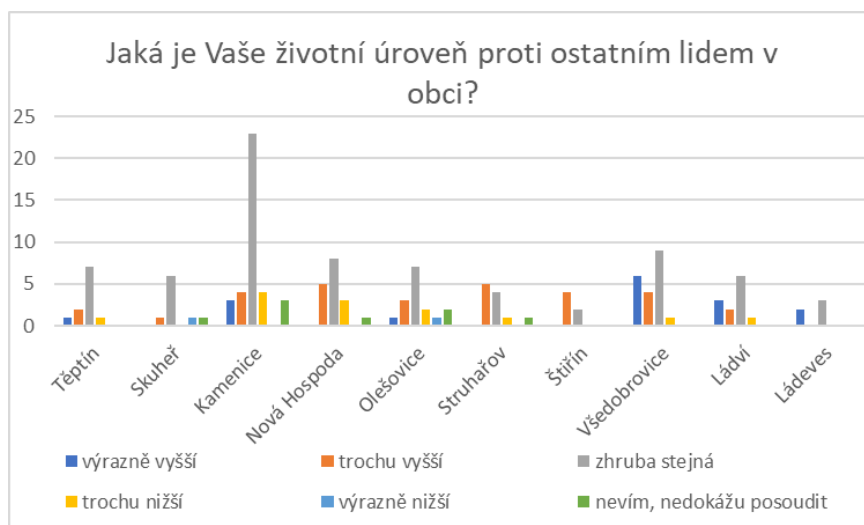
Šestnáctá otázka: Jaká je Vaše životní úroveň proti ostatním lidem v obci?

Odpovědi, které byly nabízené na tuto otázku byly: *výrazně vyšší; trochu vyšší; zhruba stejná; trochu nižší; výrazně nižší a nevím, nedokážu posoudit.*

Více než polovina (52 %) dotázaných uvedla, že jejich životní úroveň je zhruba stejná jako u ostatních. Necelých 21 % má názor, že jejich životní úroveň je trochu vyšší. Výrazně vyšší životní úroveň z respondentů má 11 % a 9 % uvedlo, že jejich úroveň je trochu nižší. 2 dotázaní mají pocit, že jejich úroveň je výrazně nižší a 8 svou úroveň nedokázalo posoudit.

Obyvatelé, kteří mají své bydliště v osadě Kamenice, tedy v centru obce, mají pocit, že jejich úroveň je zhruba stejná oproti ostatním. Zřejmě i zde mají svůj vliv odpovědi z bytových domů, kde opravdu většinou všichni vykazují stejnou úroveň života. Zajímavé je, že osada Všedobrovice má prvenství v tom, že poměrně velký počet dotázaných (6 lidí) uvedlo, že jejich životní úroveň je výrazně vyšší. Kategorie trochu nižší a výrazně nižší je většinou zastoupena seniory, kteří nevykazují zas tak vysokou úroveň života (ale najdou se i výjimky).

Graf 25 - Jaká je Vaše životní úroveň proti ostatním lidem v obci?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Sedmnáctá otázka: **Jaké je Vaše sociální postavení?**

Nejvíce respondentů bylo z kategorie zaměstnanec/kyně – 52,8 %, následovali živnostníci/nice 12,5 %, poté důchodci měli zastoupení v 10,4 %, poté podnikatelé se zaměstnanci 8,3 %, studenti a lidé na mateřské dovolené tvořili shodné díly po 5 %, 4,2 % byli lidé v domácnosti, 3 respondenti byli nezaměstnaní (2 %).

Na grafu níže lze vidět jednotlivé kategorie zúčastněných do výzkumu. Na první pohled nejvíce zaměstnanců je z osady Kamenice, poté Vsedobrovice, Olešovic, Nové Hospody a dále zde nejsou v tomto případě žádné výkyvy. Nejvíce živnostníků je na Nové Hospodě a podnikatelé se zaměstnanci pocházeli z osady Ládví.

Graf 26 - Jaké je Vaše sociální postavení?

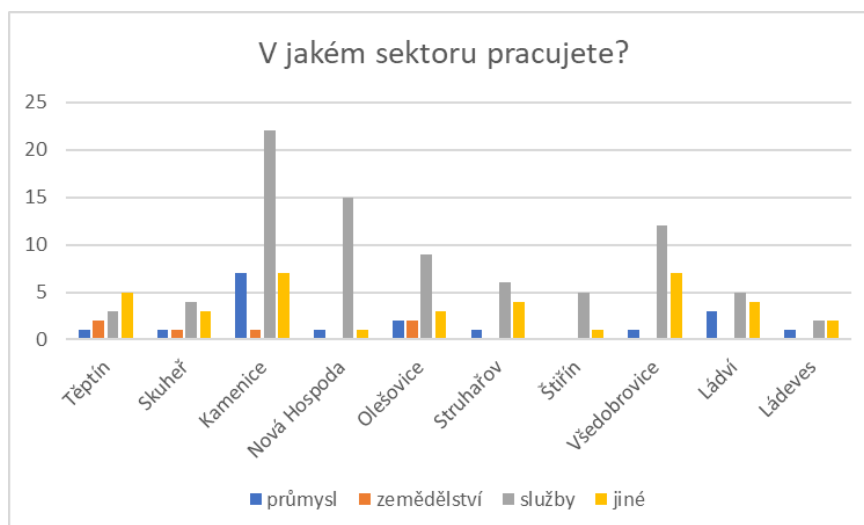
Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Osmnáctá otázka: V jakém sektoru pracujete?

K otázce byly nabídnuté následující odpovědi: *průmysl; zemědělství; služby a jiné*. Možnost jiné zde byla proto, aby respondenti měli možnost se k otázce plnohodnotně vyjádřit, pokud by se v základních 3 kategoriích nenašli.

Nejvíce zastoupeným sektorem byly služby. V této oblasti pracuje celkem 57,6 % dotazovaných, jedná se o 83 lidí. V sektoru průmyslu je zaměstnaných celkem 12,5 % a v zemědělství pouhých 4,2 %. Zbytek tvoří kategorie jiné, kam svou odpověď vepsalo 25,7 % respondentů. Převažujícím zaměstnáním zde byla práce v informačních technologiích, zaměstnanci v e-shopech, v oblasti přírodních věd, ve státní správě a ve školství. Z grafu níže je patrné, že v centru osady Kamenice je nejvíce lidí zaměstnaných v sektoru služeb, jedná se o celých 15,3 % z celkových zapojených účastníků. Stejně tak i v sektoru průmyslu má Kamenice největší zastoupení, jedná se o necelých 5 %. Sektor zemědělství vykazuje opravdu malé, až zanedbatelné počty lidí, kteří se tímto živí, i přes to, že obec Kamenice je vesnice... Potvrzuje to fakt, že z venkova typické zemědělství mizí a je nahrazováno jinými povoláními. Zemědělců je zde velmi málo. Kamenice je tak ukázkovým příkladem.

Graf 27 - V jakém sektoru pracujete?

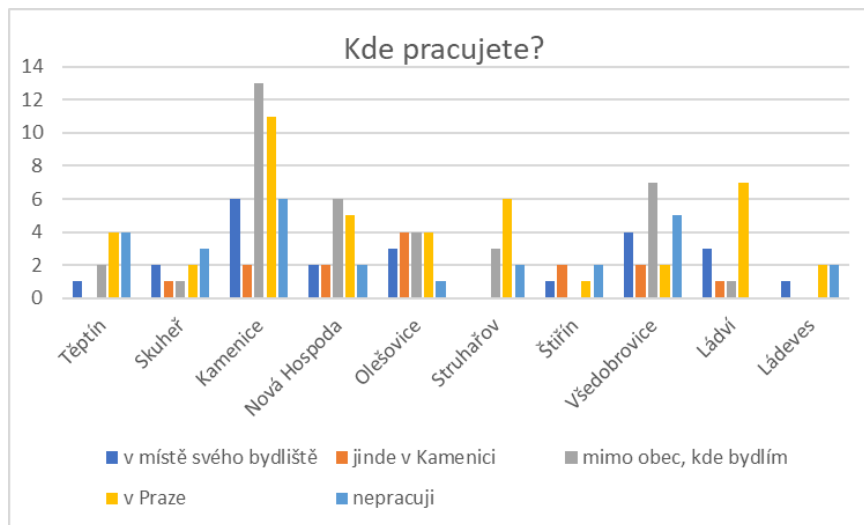
Zdroj: vlastní zpracování, 2023

Devatenáctá otázka: **Kde pracujete?**

Respondenti volili jednu z následujících odpovědí: *v místě svého bydliště; jinde v Kamenici; mimo obec, kde bydlím; v Praze a nepracuji.*

Více než 30 % lidí uvedlo, že za práci dojíždí do Prahy. Zaměstnaní mimo obec má necelých 26 %. Lidí, kteří se zařadili do kategorie nepracujících je celkem 18 % - jedná se primárně o důchodce a o studenty. V místě svého bydliště svou práci vykonává 16 % lidí a 14 % dochází do zaměstnání jinam v obci. Velmi toho změnila i pandemie onemocnění Covid-19, protože někteří lidé uváděli, že pracují z domova. Mimo obec nejvíce pracují lidé, kteří bydlí v Kamenici, ve Všedobrovicích a na Nové Hospodě. Do hlavního města dojíždí nejvíce dotázaných opět z Kamenice, z Ládví a ze Struhařova, poté je to poměrně rovnoměrně rozdělené. V místě svého bydliště pracuje nejvíce obyvatel v Kamenici, ve Všedobrovicích a na Ládví. Na území obce (tedy mimo bydliště) je zaměstnaných nejvíce v Olešovicích, ve Štíříně a na Nové Hospodě. Nepracujících je nejvíce v Kamenici, ve Všedobrovicích a v Těptíně.

Graf 28 - Kde pracujete?

Zdroj: vlastní zpracování, 2023

5 Výsledky a diskuse

V této kapitole došlo k vyhodnocení všech stanovených hypotéz a proběhla diskuze a zhodnocení, zda obecná hypotéza byla potvrzena, či nikoliv. Vyhodnocení bylo uskutečněno prostřednictvím statistického programu SPSS.

Obecná hypotéza zněla: Životní styl jednotlivce souvisí s typem bydlení.

Pracovní hypotéza č. 1:

Venkovský způsob života souvisí s vybranými aktivitami a činnostmi.

Tabulka 2 - Vyhodnocení hypotézy č. 1

Hypotéza č. 1			Nyní bydlíte v:				
			zemědělská usedlost/statek	rodinný dům	řadový dům	bytový dům (panelový, nebo vícebytový)	ubytovna
Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?	Je pro nás typický venkovský způsob života, většina času je věnována domácímu hospodářství a	Count	3	2	0	0	0
		% within Nyní bydlíte v:	100,0%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%
	Bydlíme v domku na vesnici, máme zahrádku, kde si pro vlastní potřebu pěstujeme zeleninu a	Count	0	63	1	0	0
		% within Nyní bydlíte v:	0,0%	67,7%	9,1%	0,0%	0,0%
	Bydlíme na vesnici, ale velkou část našeho času trávíme ve městě – máme zde práci, přátele a	Count	0	19	6	19	3
	% within Nyní bydlíte v:	0,0%	20,4%	54,5%	59,4%	100,0%	
Bydlíme na venkově, protože naším cílem je žít v souladu s přírodou a ekologicky.	Count	0	9	4	13	0	
	% within Nyní bydlíte v:	0,0%	9,7%	36,4%	40,6%	0,0%	

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

Aby tato první pracovní hypotéza mohla být vyhodnocena, bylo potřeba zkombinovat získané výsledky dvou otázek z uskutečněného dotazníku – „Nyní bydlíte v:“ s otázkou „Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?“.

Ve výsledné tabulce je opravdu vidět, že lidé, kteří bydlí v rodinných domech žijí takovým stylem, že si sami pěstují ovoce a zeleninu pro vlastní potřebu a také chovají malá domácí zvířata. Jedná se celkem o 67,7 % respondentů, kteří zvolili tuto odpověď.

První dílčí výpočet hypotézu potvrdil.

Pracovní hypotéza č. 2:

Druh domu ve kterém respondent žije souvisí se způsobem života a životním stylem.

Tabulka 3 - Vyhodnocení hypotézy č. 2

Hypotéza č. 2			Nyní bydlíte v:				
			zemědělská usedlost/státek	rodinný dům	řadový dům	bytový dům (panelový, nebo vícebytový)	ubytovna
Žiji spíše:	jako venkovan/ka	Count	3	59	3	5	0
		% within Nyní bydlíte v:	100,0%	63,4%	27,3%	15,6%	0,0%
	jako obyvatel/ka města	Count	0	34	8	27	3
		% within Nyní bydlíte v:	0,0%	36,6%	72,7%	84,4%	100,0%

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

Zde došlo k vyhodnocení následujících otázek – „Nyní bydlíte v:“ a „Žiji spíše:“. Ze získaných dat, která jsou v tabulce výše je jasné, že obyvatelé obce, kteří žijí v bytových domech žijí stylem městským stylem života. Takto odpovědělo 84,4 % dotázaných.

První dílčí výpočet 2. hypotézu potvrdil.

Tabulka 4 - Vyhodnocení hypotézy č. 2

Hypotéza č. 2			Nyní bydlíte v:				
			zemědělská usedlost/státek	rodinný dům	řadový dům	bytový dům (panelový, nebo vícebytový)	ubytovna
Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město?	určitě vesnice	Count	1	9	0	2	0
		% within Nyní bydlíte v:	33,3%	9,7%	0,0%	6,3%	0,0%
	spíše vesnice	Count	1	29	3	5	0
		% within Nyní bydlíte v:	33,3%	31,2%	27,3%	15,6%	0,0%
	něco mezi tím	Count	0	36	2	19	2
		% within Nyní bydlíte v:	0,0%	38,7%	18,2%	59,4%	66,7%
	spíše město	Count	1	14	5	6	1
		% within Nyní bydlíte v:	33,3%	15,1%	45,5%	18,8%	33,3%
	určitě město	Count	0	5	1	0	0
		% within Nyní bydlíte v:	0,0%	5,4%	9,1%	0,0%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

K získání dat zde byly vyhodnoceny odpovědi těchto dotazníkových otázek: "Nyní bydlíte v:“ a „Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město?“

Celkem 38,7 % respondentů, kteří žijí v rodinném domě uvedlo, že obec vidí jako něco mezi vesnicí a městem.

Druhý dílčí výpočet 2. hypotézu nepotvrdil a tím pádem ani obecnou.

V tomto případě byla obecná hypotéza potvrzena pouze částečně. Ale lze tedy konstatovat, že se zde našla závislost mezi typem bydlení a způsobem stylu života.

Pracovní hypotéza č. 3:

Stáří domu ve kterém respondent žije souvisí s jeho způsobem života

Tabulka 5 - Vyhodnocení hypotézy č. 3

Hypotéza č. 3			V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?					
			1919 a dříve	1920-1945	1946-1990	v 90. letech	2001 až do současnosti	nevím
Žiji spíše:	jako venkovan/ka	Count	7	9	16	9	16	13
		% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	53,8%	56,3%	51,6%	40,9%	59,3%	38,2%
	jako obyvatel/ka města	Count	6	7	15	13	11	21
		% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	46,2%	43,8%	48,4%	59,1%	40,7%	61,8%

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

Zde došlo k vyhodnocení dat z těchto dotazníkových otázek: „V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?“ a „Žiji spíše jako:“.

Výsledky potvrdily, že lidé, kteří svůj dům postavili, nebo významně rekonstruovali v 90. letech se opravdu cítí spíše obyvateli města. Jedná se o celých 59,1 % dotázaných. Jedná se o potvrzení trendu, který byl v tomto období způsobený zejména tím, že lidé začali mít zájem o objekty na venkově.

První dílčí výpočet 3. hypotézu potvrdil.

Tabulka 6 - Vyhodnocení hypotézy č. 3

Hypotéza č. 3			V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?					
			1919 a dříve	1920-1945	1946-1990	v 90. letech	2001 až do současnosti	nevím
Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?	Je pro nás typický venkovský způsob života, většina času je věnována domácímu hospodářství a také obděl	Count	1	1	1	0	0	2
		% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	7,7%	6,3%	3,2%	0,0%	0,0%	5,9%
	Bydlíme v domku na vesnici, máme zahrádku, kde si pro vlastní potřebu pěstujeme zeleninu a ovoce, zvířata máme	Count	9	12	13	4	17	10
		% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	69,2%	75,0%	41,9%	18,2%	63,0%	29,4%
	Bydlíme na vesnici, ale velkou část našeho času trávíme ve městě – máme zde práci, přátele a nemáme Žá	Count	1	1	14	10	7	14
		% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	7,7%	6,3%	45,2%	45,5%	25,9%	41,2%
Bydlíme na venkově, protože naším cílem je žít v souladu s přírodou a ekologicky.	Count	2	2	3	8	3	8	
	% within V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	15,4%	12,5%	9,7%	36,4%	11,1%	23,5%	

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

Zde se vyhodnocovaly výsledky otázek: „*V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněna jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?*“ a „*Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?*“.

V tomto případě se jednalo o domy, které byly postavené do roku 1990. V prvním sledovaném období tj. rok výstavby 1919 a dříve bylo potvrzeno, že tito obyvatelé žijí venkovským způsobem života (pěstují ovoce a zeleninu a chovají malá zvířata), bylo tomu tak u 69,2 % obyvatel. Stejný výsledek je patrný také v letech 1920-1945, zde je to 75 %. Ale u lidí, kteří mají dům postavený v letech 1946-1990 se tento životní styl nepatrně změnil na styl, že bydlí na vesnici, ale velkou část svého času tráví ve městě, protože tam dojíždí do zaměstnání, mají tam přátele a již nechovají žádná domácí zvířata – toto bylo u 45,2 %. Je důležité zmínit, že v těchto stejných letech 41,9 % dotázaných uvedlo, že žijí venkovským stylem. Tento výsledek je velmi vyrovnaný.

Druhý dílčí výpočet 3. hypotézu potvrdil.

Zde byla obecná hypotéza plně potvrzena a je prokázáno, že existuje závislost mezi obdobími, ve kterém byl dům respondenta postaven a stylem života.

Pracovní hypotéza č. 4:

Způsob života a životní styl souvisí s věkem.

Tabulka 7 - Vyhodnocení hypotézy č. 4

Hypotéza č. 4		V jakém roce jste se narodil/a?	Ve kterém roce jste se přistěhoval/a?
tradiční venkovský styl života	N	5	5
	Minimum	1943	
	Maximum	1981	
moderní venkovský styl života	N	65	65
	Minimum	1943	
	Maximum	1971	2021
městský styl života	N	47	47
	Minimum	1943	
	Maximum	2006	2022
neovenkovský styl života	N	26	26
	Minimum	1952	
	Maximum	1999	2016

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

V tomto případě došlo k vyhodnocení následujících otázek: „Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života“, dále „V jakém roce jste se narodil/a?“ a „Ve kterém roce jste se přistěhoval/a?“.

Dle výsledků uvedeného výpočtu výše lze vidět, že nejpočetnější zastoupení (tj. 65) má kategorie jedinců, kteří žijí moderním venkovským stylem života. Nejstarší jedinec, který udal tuto odpověď se narodil v roce 1943 a nejmladší v roce 1971. V případě jedince, který se narodil v roce 1943 je to velmi překvapivý výsledek, protože se dá na obecné rovině předpokládat, že staří lidé budou žít spíše tím tradičním venkovským způsobem života, nikoli tedy moderním. Ale naopak u jedinců s rokem narození 1971 lze tento výsledek očekávat, protože se jedná o generaci lidí, kteří již od svého narození vyrůstali ve světě, který lze považovat za moderní a již pro ně nejsou typické tradiční venkovské činnosti, zvyky atd. Následovala skupina lidí, kteří se zařadili do městského stylu života – bylo jich celkem 47. Nejmladším ročníkem v této skupině byl r. 1943 a nejstarší byl 2006. Další skupinou v pořadí byli jedinci žijící neovenkovským způsobem života, bylo jich zde 26 a nejmladší

ročník byl 1999 a nejstarší 1952. Jako poslední je zde zastoupený tradiční venkovský styl života, kterým z respondentů žije pouhých 5. Nejmladší ročník zde byl 1981 a nejstarší 1943.

V tomto případě, kdy lze předpokládat, že pro staré lidi bude typický venkovský styl života a pro mladší spíše městský, toto tvrzení nebylo potvrzené.

Dílčí výpočet k hypotéze č. 4 nepotvrdil, že je zde nějaká závislost mezi věkem a životním stylem.

Tabulka 8 - Vyhodnocení hypotézy č. 4

Hypotéza č. 4	Mean	N	Std. Deviation	Minimum	Maximum	Median
zemědělská usedlost/statek	60,6667	3	19,03506	41,00	79,00	62,0000
rodinný dům	45,6989	93	15,43696	16,00	79,00	46,0000
řadový dům	47,0909	11	16,65205	26,00	76,00	45,0000
bytový dům (panelový, nebo vícebytový)	43,3438	32	12,48640	25,00	77,00	42,5000
ubytovna	31,3333	3	3,21455	29,00	35,00	30,0000

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

Z tabulky výše je patrné, že nejvíce lidí v obci bydlí v rodinném domě. Celkem 93 dotázaných uvedlo tuto možnost jako odpověď. Věkový průměr zde činí (po zaokrouhlení) 46 let. Na druhém místě se umístili respondenti, kteří žijí v bytovém domě (nebo panelovém, nebo vícebytovém). V tomto případě se jednalo o 32 lidí a věkový průměr je zde (po zaokrouhlení) 43 let. Na třetím místě jsou respondenti žijící v řadových domech. Jednalo se celkem o 11 jedinců. Zde byl věkový průměr vypočítaný na 47 let. Poté zemědělská usedlost/statek a ubytovna jsou zcela vyrovnané – bylo zde po 3 respondentech v každém typu. V případě ubytovny je zde věkový průměr 31 let a zemědělská usedlost/statek vykázala věkový průměr na 61 let (po zaokrouhlení).

V tomto případě, tedy zda existuje závislost mezi věkem a typem domu lze konstatovat dle získaných výsledků, že ano. Je zde splněn předpoklad, že staří lidé bydlí v zemědělských staveních, tedy typických venkovských domech a že rodiny s dětmi bydlí v rodinných domech. V případě ubytoven je věkový průměr velmi realistický a to zejména proto, že zde bydlí jedinci z řad národnostních menšin a jedná se v drtivě většině o mladé muže.

Tento dílčí výpočet potvrdil, že existuje závislost mezi věkem a typem bydlení. Hypotéza č. 4 tímto bylo potvrzena.

Tabulka 9 - Vyhodnocení hypotézy č. 4

Hypotéza č. 4	Mean	N	Std. Deviation	Minimum	Maximum	Median
jako venkovan/ka	49,1286	70	16,29521	21,00	79,00	49,5000
jako obyvatel/ka města	41,4658	73	12,59749	16,00	79,00	41,0000

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

V tomto případě byla zkoumáno zda existuje závislost mezi věkem a tím, jak se místní obyvatelé cítí – zda více jako venkované, nebo obyvatelé města. V tomto případě lze předpokládat, že starší a staří lidé se cítí spíše jako venkovani a že mladí se budou považovat spíše za měšťany.

Výzkum ukázal, že 70 jedinců se cítí být spíše venkovany. Zde byl věkový průměr vypočítaný po zaokrouhlení na 49 let. Zbýlých 73 respondentů se cítí spíše jako obyvatelé města. Zde byl věkový průměr vypočítán po zaokrouhlení na 42 let.

Lze tedy vidět, že co se týká počtu odpovědí, tak více lidí se považuje v této obci za občany města. Ale tento výsledek – tedy 73 a 70 lidí – je velmi vyrovnaný výsledek a potvrzuje to, že Kamenice je opravdu něco mezi městem a venkovskou obcí. Pokud je zaměřeno na věkový průměr, tak se zde potvrdilo to, že starší lidé se považují za venkovany a mladší za obyvatele města. I zde je ale výsledek poměrně těsný. Jedná se o rozdíl 7 let, tedy o nijak zvlášť závratný rozdíl.

Lze tedy konstatovat, že tento dílčí výpočet hypotézu č. 4 potvrdil pouze částečně a lze najít závislost mezi věkem a subjektivním pocitem, jak se jedinec cítí.

Tabulka 10 - Vyhodnocení hypotézy č. 4

Hypotéza č. 4	Mean	N	Std. Deviation	Minimum	Maximum	Median
určitě vesnice	54,2500	12	19,67058	21,00	79,00	56,0000
spíše vesnice	47,7368	38	16,10218	24,00	79,00	46,5000
něco mezi tím	40,3167	60	12,63905	16,00	79,00	39,5000
spíše město	46,7407	27	12,82303	30,00	72,00	50,0000
určitě město	53,3333	6	15,34492	29,00	76,00	51,5000

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS, 2023

V posledním dílčím výpočtu bylo zaměřeno na to, zda existuje závislost mezi věkem a tím, jak respondenti vidí Kamenici – zda je to pro ně *určitě vesnice*, nebo *spíše vesnice*, zda je to *něco mezi tím*, nebo zda je to *spíše město*, či dokonce je pro ně *určitě město*.

Určitě vesnicí je Kamenice pro 12 respondentů – zde byl vypočítán věkový průměr na 54 let. Jedná se celkově o nejvyšší věkový průměr v tomto výpočtu. Lze tedy konstatovat na základě tohoto výsledku, že pro starší a staré lidi je Kamenice určitě vesnicí i v současné době. Skupina s věkovým průměrem 53 let volila odpověď, že Kamenice je pro ně určitě městem – jednalo se o 6 dotázaných. Tento výsledek lze považovat jako velmi překvapivý. Respondenti, kteří měli věkový průměr (po zaokrouhlení) 48 let volili odpověď, že obec je pro ně spíše vesnicí. Že Kamenice je spíše město vidí celkem 27 dotázaných, v tomto případě byl věkový průměr (po zaokrouhlení) 47 let. Celkem 60 respondentů v průzkumu uvedlo, že tato obec je pro ně jako něco, co se nachází na pomezí venkovské obce a města – věkový průměr zde vykázal hodnotu 41 let.

V tomto případě nedošlo k prokázání závislosti mezi věkem a subjektivním názorem, jak obec Kamenici vidí respondenti. V tomto případě k potvrzení hypotézy č. 4 nedošlo. Vyhodnocená data ale dokázala potvrdit, že místní obyvatelé Kamenici považují za něco, co se nachází mezi městem a vesnickou obcí.

Závěrem této kapitoly lze říci, že na základě všech provedených a výše prezentovaných dílčích výpočtů byla obecná hypotéza, která tvrdí, že *Životní styl jednotlivce souvisí s typem bydlení*, potvrzena. Nachází se zde však výsledky, které tento vztah prokázaly jen z části, nebo ho některé dokonce zamítly. Avšak převažují hypotézy, které to jednoznačně potvrdily.

Vzhledem k velmi výhodné poloze obce lze předpokládat, že postupem času bude docházet k dalším změnám, které ovlivní způsob života lidí – tzn. jak stávajících obyvatel, tak i potenciálních nových. Změna života se samozřejmě neodmyslitelně promítne do stylu bydlení. Domy budou více ekologické a moderní a původní podobu stavení, tedy že součástí byly i hospodářské prostory, již nebude možné spatřit. Toto právě souvisí s tím, že zemědělství pomalu ustupuje do pozadí a lidé žijí zcela jiným způsobem. Zánik zemědělství lze pozorovat i v této obci, kdy pouze 6 respondentů (tj. 4,2 %) uvedlo, že pracují v sektoru zemědělství...

Také se potvrzuje, že lidé, kteří bydlí v bytových domech, nebo řadových, považují obec buďto za něco, co se nachází na rozhraní mezi venkovem a městem, nebo se přiklání spíše k tvrzení, že obec je již spíše městem. Opět toto souvisí se stylem života. Jedná se o obyvatele, kteří žijí v bytě/řadových domech a nemají zahradu. Takže ani nic pro vlastní potřebu nepěstují a už vůbec nechovají domácí zvířata. Totéž platí pro místní obyvatele z ubytoven.

Naopak výzkum odhalil pár překvapivých a ne na první pohled viditelných zjištění. Prvním takovým zjištěním je, že více než 32 % dotázaných uvedlo, že svou životní úroveň považují buďto za trochu vyšší, nebo výrazně vyšší oproti ostatním lidem v obci. Toto je s velkou pravděpodobností způsobeno tím, že takto odpovídali hlavně nově přistěhovalí lidé do obce. Jedná se o jedince doteď žijící ve městě a jakmile se přistěhovali na venkov, mezi starousedlíky, automaticky se v porovnání s nimi stávají více bohatými. Domy mají nové a honosné a automobily také. Lze tento rozdíl vidět hned na první pohled. Tito noví obyvatelé s sebou na venkov přinesli znaky městského života, který do prostředí venkovské obce vůbec nezapadá.

Další překvapivou skutečností, kterou odhalil provedený výzkum je, že lidé, kteří se přistěhovali do obce po roce 2001 – kdy by se dalo předpokládat, že se bude jednat o takové jedince a rodiny, pro které bude charakteristický městský způsob života (modernější a pokročilejší, než který lze vidět u venkovanů), uvedli, že žijí jako venkované. Takovýto styl života v anketním šetření uvedlo celkem 59,3 %. S tímto také souvisí další překvapivý poznatek, který z výzkumu vyplývá. Na otázku v dotazníku: „*Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?*“ více než 40 % lidí, kteří bydlí v bytovém domě uvedlo, že na venkově bydlí proto, že jejich cílem je žít v souladu s přírodou a ekologicky. Tato odpověď by zřejmě byla nejvíce očekávaná u lidí, kteří zde bydlí v rodinných domech, nebo v zemědělských staveních. Jedná se o velmi překvapivý, až zarážející výsledek. S největší pravděpodobností se zde jedná o tzv. neovenkovany, kteří se na venkov přistěhovali z města za účelem poměrně radikálně změnit svůj životní styl. Vyznačují se skromným a ekologickým žitím.

Životní styl lidí kdekoli, včetně venkova, nelze nijak plánovat a není možné ho s velkou přesností předpokládat. Vyvíjí se to spolu s trendy, které přichází a odchází. A lze při výzkumech narazit na překvapivá zjištění, která nemusí být na první pohled jasně vidět. A právě tento provedený výzkum v obci Kamenice jich takových pár dokázal krásně odhalit.

6 Závěr

Cílem této diplomové bylo ověřit, zda existuje v obci Kamenice vztah mezi typem bydlení a životním stylem.

Pro výzkum na téma, jak souvisí životní styl se způsobem bydlení, byla vybrána obec Kamenice, která se nachází v okrese Praha-východ. Jedná se o obec, která je zvláštní právě tím, že není možné u ní jednoznačně říci, zda se v současné době stále jedná o vesnici, nebo zda je již městem. Vzhledem k tomu, že celkový počet obyvatel je 4 782 (k roku 2022), tak i přes to v současné době stále nedisponuje statutem města a lze ji považovat za venkovskou obec, ale zároveň podle počtu obyvatel by již mohla být městem. Jak říká zákon o obcích (č.128/2000 Sb.), tak obec se stává městem, pokud má alespoň 3 000 obyvatel. Podle tohoto zákona by teda Kamenice statut města získala již dávno.

Další její charakteristikou je, že se skládá z více osad, které mají typický venkovský charakter a ani největší osada nemá více než 2 000 obyvatel. Obec Kamenice je tedy těmito ukazateli něčím, co se nachází na pomezí mezi vesnicí a městem. Právě z tohoto důvodu byla autorkou obec Kamenice zvolena pro řešení této práce, aby došlo ke zjištění, jak tuto skutečnost vnímají místní obyvatelé.

První část práce, tedy teoretická část, se věnovala především definicím, základnímu pojmosloví – sociální přeměna, venkov, vesnice, typy vesnic, typy staveb na vesnicích, venkovské sídlo, sociologie bydlení, lokální identity atd. Bylo zde uvedeno velké množství fotografií, které měly teoretické poznatky ilustrovat a provázet čtenáře. Nachází se zde také kapitola, která je zaměřena na životní styl, bydlení a životní úroveň. Následně došlo k rozdělení staveb do jednotlivých období a jsou zde uvedené nejzásadnější reprezentanti domů, které se v těchto letech stavěly. Jedná se o období jako funkcionalismus, socialismu, trend druhého bydlení, následuje výstavba po roce 1989 a poté jsou uvedené moderní projekty, které v současné době na českém venkově vznikají. Teoretickou část uzavírá kapitola o problematice suburbánního zázemí Prahy, rozrůstání tohoto území a také o satelitní výstavbě na tomto území.

Druhá část práce – praktická část se již zabývala Kamenicí. Nejdříve zde byla část popisná (která se věnovala historii obce, charakteristice obce i obyvatel, popisu zástavby, jednotlivých domů...). Došlo zde k rozdělení zástavby dle typologických poznatků, které byly uvedené v první části práce. Poté následovala nejdůležitější část a tou je vlastní výzkum. Tato část byla realizována kvantitativním výzkumným šetřením, které bylo

realizované mezi občany obce metodou dotazníku, který byl následně zpracován v programu Excel. Autorkou práce byly vytvořené tabulky a poté přehledné grafy. Dotazníkové šetření bylo vytvořené tak, že se zde kombinovaly a vzájemně prolínaly otázky zaměřené jak na samotné stavby, tak i na problematiku sociologie. Také zde došlo ke stanovení hned několika hypotéz – hlavní byla hypotéza obecná a poté zde byly uvedené další 4 pracovní hypotézy, které skrze provedení jednotlivých dílčích výpočtů byly velmi užitečné k ověření hlavní hypotézy. K jejich vyhodnocení byl následně využit statistický program SPSS. Výsledky jsou v této práci uvedené v přehledných tabulkách s komentářem.

Ze zpracovaných výsledků je zřejmé, že současný venkov se již v minulosti proměnil a dále prochází vývojem a i v budoucnosti se bude poměrně svižným tempem dále proměňovat – toto má odraz jak v samotném stylu bydlení (tzn. architektuře), tak i neodmyslitelně v životech lidí. Také zde došlo k odhalení hned k několika zajímavým zjištěním, které jsou uvedené na konci předešlé kapitoly. Jedná se o zjištění, že pro lidi, kteří bydlí v bytových domech je typickým způsobem života to, že chtějí žít v souladu s přírodou a ekologicky. Nebo že lidé, kteří se do obce přistěhovali po roce 2001 se cítí být spíše venkovany, než měšťany. A také, že nově přistěhovalí obyvatelé uvedli, že svou životní úroveň považují za trochu vyšší, nebo dokonce výrazně vyšší než mají ostatní lidé žijící v obci Kamenice.

Uskutečněný výzkum byl velmi užitečný k tomu, že opravdu došlo k prokázání závislosti mezi životním stylem jednotlivců a jejich stylem bydlení. Prostřednictvím provedeného výzkumu bylo dospěno k závěru, že část obyvatel cítí, že Kamenice je město, ale část naopak cítí, že je to i v současné době stále venkov. Výsledky ukázaly, že tento poměr respondentů je téměř vyrovnaný a rozdělený takřka na polovinu. Ale výzkum také dokázal odhalit několik překvapivých zjištění, která by nikdo nepředpokládal. V této diplomové práci tak došlo k naplnění všech stanovených dílčích cílů, až po ten hlavní – tedy že došlo k potvrzení, že existuje závislost mezi typem bydlení a životním stylem obyvatel v obci Kamenice.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J., NOVOTNÁ, M., KOPP, J., MACHÁČEK, J. *Amenitní migrace do venkovských oblastí České republiky*. Moss, L.A.G., Glorioso. Lesnická práce, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-87154-49-6.

BLAŽEK, Bohuslav. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Šlapanice: ERA group spol., 2004. ISBN 80-86517-90-X.

GLÜCK, Alois. *Das Landt hat Zukunft: Venkov má budoucnost*. Praha: Brázda, 1992. ISBN 80-209-0235-X.

HARTVICOVÁ, Vlasta. *Kamenice v proměnách věků : [k 50. výročí obce Kamenice]*. Editor Jan Pišna. Kamenice: Obec Kamenice, 2010.

HAUKANES, Haldis. *Velká dramata - obyčejné životy: Postkomunistické zkušenosti českého venkova*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2004. ISBN 80-86429-26-1.

HUDEČKOVÁ, Helena, Michal LOŠTÁK a Adéla ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: ČZU v Praze, PEF, 2019. ISBN 978-80-213-1413-9.

KANDERT, Josef, ed. *Jihomoravský venkov po socialismu*. Univerzita Karlova v Praze: Matfyzpress, 2004. ISBN 80-86732-26-6.

KANDERT, Josef. *Každodenní život vesničanů Středního Slovenska: v šedesátých až osmdesátých letech 20. století*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0782-4.

KNOPP, Alfréd. *Vesnice - stavby a krajina mají svůj řád : Program obnovy vesnice*. Brno: Ústav územního rozvoje Brno, 1994. ISBN 80-85124-96-3.

KOCOURKOVÁ, Jarmila. *Vesnice - přírodní prostředí vesnice*. Brno: Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1994. ISBN 80-85124-37-8.

Kronika obce Kamenice

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.

MAJEROVÁ, Věra. In: *Český venkov 2008 - proměny venkova*. Praha: ČZU v Praze, PEF, 2009. ISBN 978-80-213-1991-0.

MATES, Pavel a René WOKOUN. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-7175-100-6.

OUŘEDNÍČEK, Martin, ed. *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, centrum pro výzkum měst a regionů, 2006. ISBN 80-86561-94-1.

PEŠTA, Jan. *Encyklopedie českých vesnic: vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná vesnická sídla v Čechách, díl I. Střední Čechy a Praha*. Praha: Libri, 2003. ISBN 80-727-7148-5.

PEŠTA, Jan. *Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel*. Praha: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2014. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-86516-78-3.

SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: Lidé, sídla a krajina*. Praha: Svoboda, 1981.

ŠKABRADA, Jiří. *Lidové stavby : architektura českého venkova*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-082-5.

TAUBER, J B. *Kdo žije na vesnici : sociologická rozprava*. České Budějovice: Krajské nakladatelství, 1965 Krajské nakladatelství, 1965.

TUČEK, Milan. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2922-9.

VODIČKOVÁ, Tereza. *Možnosti rozvoje vybrané venkovské obce*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra humanitních věd. Vedoucí práce Ing. Pavlína Zrůbková.

VONDRUŠKOVÁ, Alena a Vlastimil VONDRUŠKA. *Vesnice - průvodce českou historií*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-362-7.

VOTRUBEC, Ctibor. *Lidská sídla: Jejich typy a rozmístění ve světě*. Praha: Academia, 1980. ISBN 21-016-80.

Výzkumy Sociologické laboratoře *Sociální trendy v zemědělství a na venkově* (1999) a *Současný venkov* (2003)

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1301-0.

7.2 Internetové zdroje

Co je dřevostavba a jaké jsou její druhy. Dřevo a stavby [online]. 2014 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.drevoastavby.cz/vse-o-drevostavbach/jak-na-drevostavbu/co-je-drevostavba-a-jake-jsou-jeji-druhy/3006-co-je-drevostavba-a-jake-jsou-jeji-druhy>

Český statistický úřad: *Bytová a nebytová výstavba a stavební povolení - časové řady* [online]. 2000 [cit. 2022-06-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/bvz_cr

ČSÚ - Veřejná databáze: Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce, druhu domu a podle obcí vybraného okresu podle obvyklého pobytu domy celkem [online]. 2021 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLD21012-OB-OK&z=T&f=TABULKA&skupId=4295&katalog=33528&pvo=SLD21012-OB-OK&pvoKc=101&pvoch=40240&str=v140#w=>

ČSÚ - vymezení venkova [online]. 2021 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20565975/31136109a10.pdf/4fd0c582-65a0-4a79-a86a-1e88bb4c3e8c?version=1.0>

Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online]. 2022 [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Developerský projekt Na Křížení cest. Ziprealty [online]. 2021 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.ziprealty.cz/property/na-krizeni-cest/>

Dřevostavba je život [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://drevostavbybiskup.cz/>

Dřevostavba Miami – bungalov [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://happybuilding.cz/katalog-drevostaveb/miami/>

Dvacet kilometrů od Prahy vzniká milionářské městečko. Pražský deník [online]. 2021 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/podnikani/nebrenice-popovicky-oaks-praha-prague-20211013.html>

Geoportál Kamenice [online]. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Gepro [online]. 2010 [cit. 2022-12-17]. Dostupné z: <https://kamenice.obce.gepro.cz/#/>

Jak se žije v kanadském srubu Zdroj: <https://www.drevostavitel.cz/clanek/jak-se-zije-v-kanadskem-srubu>. Dřevostavitel [online]. 2016 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.drevostavitel.cz/clanek/jak-se-zije-v-kanadskem-srubu>

Kamenice (okres Praha-východ) [online]. 2019 [cit. 2022-10-22]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=4167&ds=1&x=14.5850506&y=49.9054458&z=17&base=ophoto>

Koncept řetězové výstavby. Stavbaweb [online]. 2022 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/koncept-etzove-vystavby-25958/clanek.html>

Kousek za Prahou má vyrůst ambiciózní developerský projekt Oaks Prague. Idnes.cz [online]. 2015 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/na-navsteve/developersky-projekt.A151009_123758_dum_osobnosti_web

Mapy.cz: *Kamenice u Prahy* [online]. 2022 [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.5826045&y=49.9015001&z=14&l=1&q=kamenice%20u%20prahy&source=muni&id=4167&ds=1>

Mapy.cz: *Nebřenice* [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka-2015?x=14.6061623&y=49.9437300&z=15&l=0>

Mapy.cz: *Nebřenice* [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka-2018?x=14.6061623&y=49.9437300&z=15&l=0>

Masterplan [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.oaksprague.cz/bydleni/vyber-bydleni/?tab=facilities>

Milionářské satelity – jak se daří Oaks Prague a dalším?. *Transaction Price Map* [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: https://www.cenovamapa.org/Default.aspx?menu=Blog_Article&culture=en&BlogPostID=45&s=0BAB870E368D4071CC5941744D3507284EE2344B

Na Křížení cest [online]. 2021 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.nakrizenicest.cz/cs/projekt>

Na Křížení cest [online]. 2021 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/architektura/rodinne-domy/tak-trochu-jiny-satelit-u-plzne-vznikne-prvni-retezova-vystavba-v-cesku/attachment/na-krizeni-cest-5-min>

Na Křížení cest. U Plzně vzniká moderní příměstské bydlení pro rodiny. *Sdeleni.idnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: https://sdeleni.idnes.cz/zpravy/na-krizeni-cest-u-plzne-vznika-moderni-primestske-bydleni-pro-rodiny.A220224_103204_zpr_sdeleni_hradr

Načančané a megalomanské vily z 90. let nikdo nechce. Zejí prázdnotou [online]. 2015 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/stavba/podnikatelske-baroko.A151213_183733_reality_bdp_rez

Národopisný věstník Československý XXVI. [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <http://tyfoza.no-ip.com/vestnik/html/knihy/vestnik26/texty/vest2728-0026.htm>

Návesní lánové vesnice : typy návesních vesnic a vazba na pluzžinu [online]. 2015 [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://old.lidova-architektura.cz/architektura-historie/vesnice-osidleni/vesnice-navesni.htm>

OAKS Prague [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.oaksprague.cz/>

Oaks Prague postupně roste. Představuje vzorový byt a dokončuje 1. fázi. *České noviny* [online]. 2021 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/oaks-prague-postupne-roste-predstavuje-vzorovy-byt-a-dokoncuje-1-fazi/2093620>

Obec Dubňany a její historie [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://ilcik.cz/>

Obec Kamenice [online]. Kamenice, 2023 [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.obeckamenice.cz/>

Panelové dřevostavby v reálném socialismu [online]. , str. 33 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: http://www.lightbuilding.cz/data/cs/mod_novinky/5/files/panelov_devostavby_v_obdob_relnho_socialismu.pdf

Rodinné domy Canaba [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.canaba.cz/rodinne-domy>

SLDB 2021 - Veřejná databáze statistiky. *Český statistický úřad* [online]. 2021 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=33475>

Sociologická encyklopedie. *Venkov* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Venkov>

Starý okál s novou tváří [online]. 2012 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.drevoastavby.cz/drevostavby-archiv/rekonstrukce/1679-stary-okal-s-novou-tvari>

Šumperák byl pro lidi výjimečný, bydlet v něm se jim líbí i dnes [online]. [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/lide-radi-bydli-v-seriich-sumperak-nebyl-vyjimkou/r~c0ba7352289011e68afb002590604f2e/>

Teorie stádií. *Urbanizace* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://urbanizace.wz.cz/bakule/23-teorie-stadii>

Věkové složení obyvatelstva. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/vekove_slozeni_obyvatelstva_stc_kraje

Zákony pro lidi: Zákon č. 128/2000 Sb. [online]. 2023 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zeměměřický úřad - archiv [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/?start=lms>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 – Byšičky u Lysé nad Labem r. 1842	25
Obrázek 2 - Obec Malíkov nad Nežárkou r. 1828	25
Obrázek 3 - Dubňany z r. 1827	26
Obrázek 4 - Rozptýlený dvorcový typ půdorysu vesnic	27
Obrázek 5 - Náves bez rušivého stavebního zásahu	27
Obrázek 6 - Proměny a vývoj rodinných domů na vesnici	30
Obrázek 7 - Nerespektování okolní zástavby	38
Obrázek 8 - Příklady jednotrakových usedlostí	39
Obrázek 9 - Příklady dvoutrakových usedlostí	39
Obrázek 10 - Příklad trojtraktové usedlosti	40
Obrázek 11 - Příklad čtyřboké usedlosti	40
Obrázek 12 - Využívání geometrických prvků	41
Obrázek 13 – Šumperák	42
Obrázek 14 - Rodinný dům OKAL	42
Obrázek 15 - Řadová výstavba nových rodinných domů	43
Obrázek 16 - Výstavba nové socialistické zástavby s kontrastem venkova	43
Obrázek 17 - Podnikatelské baroko	45
Obrázek 18 - Přestavba na energeticky úsporný dům	46
Obrázek 19 - Rodinné domy Canaba	46
Obrázek 20 – Srub	47
Obrázek 21 – Roubenka	47
Obrázek 22 - Dřevostavba bungalov	48
Obrázek 23 – Rodinný dům dřevostavba	48
Obrázek 24 - Osady Kamenice u Prahy	54
Obrázek 25 - Sídlní oblasti v r. 1950	54
Obrázek 26 - Sídlní oblasti v r. 2000	55
Obrázek 27 – Sídlní oblasti v r. 2019	55
Obrázek 28 - Stavení ve stylu selského baroka na Ládvi	60
Obrázek 29 - Stavení na Nové Hospodě	60
Obrázek 30 – Dům ve stylu funkcionalismu	61
Obrázek 31 - Domy na Nové Hospodě	61
Obrázek 32 - Prvorepubliková vila v Olešovicích	62
Obrázek 33 - Brandejsova vila	62
Obrázek 34 - Šumperáky v ulici Kolmá při jejich výstavbě – konec 60. let	63
Obrázek 35 - Letecký snímek Šumperáků v ulici Kolmá v r. 2021	63
Obrázek 36 – Pohled na Šumperáky v ulici Kolmá v r. 2022	64
Obrázek 37 – Nově přistavěný Šumperák v ulici Kolmá v r. 2022	65
Obrázek 38 - Dům Okál Nová Hospoda a Olešovice	65
Obrázek 39 - Řadové bytové domy	66
Obrázek 40 - Sídliště I	66
Obrázek 41 - Sídliště II	67
Obrázek 42 - Garáže u bytových domů v Kamenici	67
Obrázek 43 - Letecký snímek Sídliště I a II v 50. letech	68
Obrázek 44 - Letecký snímek Sídliště I a II v r. 2021	68

Obrázek 45 - Chatová oblast Skuheř	69
Obrázek 46 - Chaty na Ládvi.....	69
Obrázek 47 - Podnikatelské baroko v Kamenici (90. léta 20. století)	70
Obrázek 48 - Podnikatelské baroko v Kamenici.....	70
Obrázek 49 - Podnikatelské baroko ve výstavbě v r. 2000.....	70
Obrázek 50 - Podnikatelské baroko letecký snímek z r. 2021	71
Obrázek 51 - Nové rodinné vilky v Kamenici v r. 2019.....	72
Obrázek 52 - Vzdálenější pohled na satelitní městečko v centru obce	72
Obrázek 53- Výstavba v lokalitě Větrov z r. 2000	73
Obrázek 54 - Zástavba v r. 2003 na Nové Hospodě.....	73
Obrázek 55 - Zástavba na Nové Hospodě v r. 2006.....	74
Obrázek 56 - Zástavba na Nové Hospodě v r. 2019	74
Obrázek 57 - Zděné ploty na Nové Hospodě v r. 2022	75
Obrázek 58 – Struhařov v r. 2019	75
Obrázek 59 - Struhařov v r. 2023.....	76
Obrázek 60 - Nová zástavba Struhařov	76
Obrázek 61 - Nebřenice v r. 2016	127
Obrázek 62 - Nebřenice v r. 2019	128
Obrázek 63 - Masterplan Oaks Prague	128
Obrázek 64 – Vizualizace podoby Oaks Prague	129
Obrázek 65 - Inspirace podobou staré návsi.....	130
Obrázek 66 - Vizualizace Na Křížení cest	130
Obrázek 67 – Dodržení vesnického vzhledu Na Křížení cest.....	131

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Druhy objektů pro bydlení na vesnici	35
Tabulka 2 - Vyhodnocení hypotézy č. 1	102
Tabulka 3 - Vyhodnocení hypotézy č. 2	103
Tabulka 4 - Vyhodnocení hypotézy č. 2	103
Tabulka 5 - Vyhodnocení hypotézy č. 3	104
Tabulka 6 - Vyhodnocení hypotézy č. 3	105
Tabulka 7 - Vyhodnocení hypotézy č. 4	106
Tabulka 8 - Vyhodnocení hypotézy č. 4	107
Tabulka 9 - Vyhodnocení hypotézy č. 4	108
Tabulka 10 - Vyhodnocení hypotézy č. 4	108
Tabulka 11 - Přechíslování domů a chat v r. 1980.....	132
Tabulka 12 - Rozdělení obyvatelstva podle osad v r. 1981.....	133
Tabulka 13 - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů r. 1991	135
Tabulka 14 - Trvale bydlící obyvatelé v r. 1991.....	135
Tabulka 15 - Věková skladba obyvatelstva – muži v r. 1991	136
Tabulka 16 - Věková skladba obyvatelstva – ženy v r. 1991.....	137
Tabulka 17 - Ekonomická aktivita obyvatel r. 1991	137
Tabulka 18 - Z počtu ekonomicky činných obyvatel pracuje:.....	138
Tabulka 19 - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro obec Kamenici v r. 2001	138
Tabulka 20 - Trvale bydlící obyvatelé v r. 2001.....	139
Tabulka 21 - Věková skladba obyvatelstva – muži v r. 2001.....	140
Tabulka 22 - Věková skladba obyvatelstva – ženy v r. 2001.....	140

Tabulka 23 - Ekonomická aktivita obyvatel v r. 2001	141
Tabulka 24 - Počet domů a objektů individuální rekreace k 31. 3. 2010	142
Tabulka 25 - Trvale bydlící obyvatelé k 31. 3. 2010	142
Tabulka 26 - Věková skladba obyvatelstva - muži k 31. 3. 2010	142
Tabulka 27 - Věková skladba obyvatelstva - ženy 31. 3. 2010	143
Tabulka 28 - Celkové počty obyvatel v osadách Kamenice v r. 2022	143
Tabulka 29 - Nově vystavené rodinné domy v r. 1981	146
Tabulka 30 - Individuální výstavba v r. 1982	149
Tabulka 31 - Kolaudace rodinných domků v r. 1989	149

8.3 Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel v Kamenici od r. 1971 do 2021	56
Graf 2 - Věkové složení obyvatelstva obce Kamenice k 31. 12. 2021	56
Graf 3 - Stavby obyvatel za jednotlivé osady v letech 1981-2022	57
Graf 4 - Stavby domů v jednotlivých osadách v letech 1991-2010	58
Graf 5 - Obydlené domy podle období výstavby (SLBD 2021)	59
Graf 6 - Počet obyvatel v jednotlivých osadách Kamenice v r. 2021	79
Graf 7 - Struktura respondentů	79
Graf 8 - V jakém roce jste se narodil/a?	80
Graf 9 - Jaké je Vaše pohlaví? V jaké osadě Kamenice žijete?	81
Graf 10 - Žijete v Kamenici od svého narození?	82
Graf 11 - Věková struktura nově přistěhovalých obyvatel:	83
Graf 12 - Kde bylo Vaše předchozí bydliště?	84
Graf 13 - Nyní bydlíte v:	85
Graf 14 - Pokud jste vlastníkem bytu/domu, tak jste ho:	86
Graf 15 - V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)?	87
Graf 16 - Máte zahradu, nebo zahrádku u svého domu?	88
Graf 17 - Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života?	90
Graf 18 - Žiji spíše:	91
Graf 19 - Pěstujete na zahradě ovoce, zeleninu?	92
Graf 20 - Máte hospodářská zvířata?	93
Graf 21 - Máte automobil?	94
Graf 22 - Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město?	95
Graf 23 - Jak byste definovali vztahy mezi místními obyvateli?	96
Graf 24 - Máte v místě svého bydliště přátele?	97
Graf 25 - Jaká je Vaše životní úroveň proti ostatním lidem v obci?	98
Graf 26 - Jaké je Vaše sociální postavení?	99
Graf 27 - V jakém sektoru pracujete?	100
Graf 28 - Kde pracujete?	101
Graf 29 - Počty obyvatel v jednotlivých osadách v r. 2022	144

9 Přílohy

9.1 Seznam příloh

I. Příloha – Dotazník k diplomové práci

II. Příloha – Příklady moderních projektů na venkově

III. Příloha – Přechíslování domů a chat v roce 1980

IV. Příloha – Historické počty obyvatel v Kamenici

V. Příloha – Stavební činnost v 80. a 90. letech

I. Příloha – Dotazník k diplomové práci

Bydlení v Kamenici u Prahy

Dobrý den,

mé jméno je Tereza Vodičková a jsem studentkou posledního ročníku magisterského studia na České zemědělské univerzitě v Praze. Tímto si Vás dovoluji požádat o vyplnění dotazníku, který je určen pro obyvatele obce Kamenice. Výzkum je zaměřen na to, zda existuje nějaký vztah mezi způsobem bydlení a stylem života. Výsledky budou použity pro účely diplomové práce. Odpovědi jsou anonymní. V případě zájmu o výsledky tohoto výzkumu, mě lze kontaktovat emailem vodickova.tereza@email.cz. Předem děkuji za Váš čas, který vyplnění dotazníku věnujete.

1. Žijete v Kamenici od svého narození? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) ano, stále na stejném místě
- b) ano, ale na různých adresách v Kamenici
- c) ne

2. Ve kterém roce jste se přistěhoval/a?

... napište dotazovaný...

3. Kde bylo Vaše předchozí bydliště? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) v Praze
- b) v jiném městě
- c) v jiné obci větší než Kamenice
- d) v jiné obci menší než Kamenice

4. Nyní bydlíte v: *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) zemědělská usedlost/statek
- b) rodinný dům
- c) řadový dům

- d) bytový dům (panelový, nebo vícebytový)
- e) ubytovna
- f) jiné:

5. Pokud jste vlastníkem bytu/domu tak jste ho: *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) koupil/a
- b) zdědil/a
- c) postavil/a
- d) postavili Vaši rodiče
- e) nejsem vlastníkem (spoluvlastníkem)
- f) jiné:

6. V jakém období byl Váš dům postaven? Nebo kdy byla uskutečněná jeho poslední významná rekonstrukce (přestavba)? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) 1919 a dříve
- b) 1920-1945
- c) 1946-1990
- d) v 90. letech
- e) 2001 až do současnosti
- f) nevím

7. Máte zahradu, nebo zahrádku u svého domu? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) ano
- b) ne

8. Co z níže uvedeného nejvíce vystihuje Váš způsob života? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) Je pro nás typický venkovský způsob života, většina času je věnována domácímu hospodářství a také obděláváme pole, louku, či větší zahradu.
- b) Bydlíme v domku na vesnici, máme zahrádku, kde si pro vlastní potřebu pěstujeme zeleninu a ovoce, zvířata máme pouze malá.
- c) Bydlíme na vesnici, ale velkou část našeho času trávíme ve městě – máme zde práci,

přátele a nemáme žádná domácí zvířata.

d) Bydlíme na venkově, protože naším cílem je žít v souladu s přírodou a ekologicky.

9. Žiji spíše: *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) jako venkovan/ka

b) jako obyvatel/ka města

10. Pěstujete na zahradě ovoce, zeleninu? *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) pouze pro vlastní potřebu

b) pro vlastní potřebu, ale i na prodej

c) nepěstuji

11. Máte hospodářská zvířata? *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) ano

b) ne

12. Máte automobil? *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) žádný

b) jeden

c) více než jeden

13. Je podle Vás Kamenice vesnice nebo město? *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) určitě vesnice

b) spíše vesnice

c) něco mezi tím

d) spíše město

e) určitě město

14. Jak byste definoval/a vztahy mezi místními obyvateli? *(vyberte pouze 1 možnost)*

a) Místní k sobě mají blízko a vzájemně si pomáhají.

b) Žádná výraznější soudržnost se zde neprojevuje, ale i tak se lidé scházejí a vzájemně se znají.

- c) Každý se stará hlavně spíše o sebe a svou rodinu.
- d) Místní si nedůvěřují a ani se jeden o druhého zde nezajímá.
- e) Nemohu posoudit.

15. Máte v místě svého bydliště kolem sebe přátele? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) ano
- b) ne
- c) nevím, protože lidi ve svém okolí neznám

16. Jaká je Vaše životní úroveň proti ostatním lidem v obci? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) výrazně vyšší
- b) trochu vyšší
- c) zhruba stejná
- d) trochu nižší
- e) výrazně nižší
- f) nevím, nedokážu posoudit

17. Jaké je Vaše sociální postavení? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) *student/ka, učeň/nice*
- b) důchodce/kyně
- c) nezaměstnaný/a
- d) v domácnosti
- e) na mateřské dovolené
- f) zaměstnanec/kyně
- g) živnostník/ice (jednotlivec)
- h) podnikatel/ka se zaměstnanci
- i) jiné:

18. V jakém sektoru pracujete? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) průmysl
- b) zemědělství

- c) služby
- d) jiné:

19. Kde pracujete? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) v místě svého bydliště
- b) jinde v Kamenici
- c) mimo obec, kde bydlím
- d) v Praze
- e) nepracuji
- f) jiné:

20. V jakém roce jste se narodil/a?

... napište dotazovaný...

21. Pohlaví: *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) žena
- b) muž

22. V jaké osadě žijete? *(vyberte pouze 1 možnost)*

- a) Těptín
- b) Skuheř
- c) Kamenice
- d) Nová Hospoda
- e) Olešovice
- f) Struhařov
- g) Štířín
- h) Všedobrovice
- i) Ládví
- j) Ládeves

II. Příloha – Příklady moderních projektů na venkově

Oaks Prague

Nemovitosti jsou navrženy od nejrůznějších architektů z celého světa. Vzhledem k tomuto faktu lze přepokládat, že architektura nebude sjednocena a každý kousek bude odlišný a originální. Jak již v této práci bylo řečené, celým historickým vývojem staveb se táhnou architektonické prvky, které by měly být sjednocené, neměly by vybočovat a hlavně nijak narušovat ráz krajiny. V tomto případě je vidět, že zrovna takovému důležitému faktu není věnována vůbec žádná pozornost a design má pouze potěšit zájemce a budoucí majitele, ale vůbec nemá být šetrný a ohleduplný k okolní krajině, domům a terénu.

Podle obchodního a marketingového ředitele společnosti Arendon Development Radka Šimka jsou „cílovou skupinou české a slovenské rodiny, které dokáží vytvořit fungující komunitu a nechtějí žít za vysokými zdmi odstřiženi od okolního světa. Zároveň půjde o podobně smýšlející obyvatele, kterým záleží na okolním prostředí. Navíc budou mít jistotu, že si jejich soused neudělá ze zahrady skládku. Češi a Slováci budou tvořit až 80 procent z plánovaných 600 nových obyvatel Nebřenic.“⁶¹

Do budoucna se počítá s nárůstem o více než cca 400 obyvatel. Místní obce, které se nacházejí v blízkosti mají dohromady něco kolem 400 obyvatel v této době. Nárůst nových obyvatel a s tím související několikanásobně vyšší frekvence dopravy než je aktuálně je samozřejmě v očekávání (pro místní ne úplně radostném).

Obrázek 61 - Nebřenice v r. 2016

Zdroj: mapy.cz

⁶¹ Kousek za Prahou má vyrůst ambiciózní developerský projekt Oaks Prague. *Idnes.cz* [online]. 2015 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/na-navsteve/developersky-projekt.A151009_123758_dum_osobnosti_web

Na leteckých snímcích lze vidět, jak se výstavba podepsala na okolní krajině. Již na samém počátku vznikla zcela nová silnice, ta původní, která vedla přes vesničku se již nevyužívá a veškerý provoz je nyní odkloněn na novou silnici – jakýsi obchvat Nebřenic.

Lze to považovat za devastaci přírody a ne jeden člověk se určitě zarazí nad tím „kdo něco takového mohl dovolit“.

Obrázek 62 - Nebřenice v r. 2019

Zdroj: mapy.cz

Obrázek 63 - Masterplan Oaks Prague

Zdroj: oaksprague.cz

Na přiloženém obrázku níže je vložena vizualizace, jaké domy mají být v této nové vesničce postavené. Již na první pohled se jedná o styl, který je zdejší původní zástavbě zcela cizí a tak do krajiny vůbec nezapadá a dojde k úplnému nevкусnému předělání celého dosavadního rázu. Otázkou je, zda také tvrzení o tom, že projekt je určen především pro

rodiny s dětmi je k uvěření... Také developer na svých stránkách tvrdí, že se zdejší krajina přizpůsobují a dodržují její jedinečný ráz...

Obrázek 64 – Vizualizace podoby Oaks Prague

Zdroj: ceskenoviny.cz

Na Křížení cest

Vzhledem k tomu, že nyní žije ve Vejprnicích 4400 obyvatel, tak takovému počtu odpovídá i dostupná občanská vybavenost – škola, školka, lékař, kavárna, pošta, několik kaváren a restaurací, obchody s potravinami, obchodní centrum, benzínová pumpa, sportoviště a samozřejmě hromadná doprava⁶².

---

⁶² Developerský projekt Na Křížení cest. *Ziprealty* [online]. 2021 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.ziprealty.cz/property/na-krizeni-cest/>

Obrázek 65 - Inspirace podobou staré návsi

Zdroj: nakrizenicest.cz

Obrázek 66 - Vizualizace Na Křížení cest

Zdroj: asb-portal.cz

Projekt je unikátní v tom, že je jako první založen na konceptu řetězové výstavby. Například oproti satelitním městečkům hlavní rozdíl je v tom, že je kladen důraz na tradiční venkovské principy výstavby, tak jak byla v minulosti, a je zde velké množství zeleně. Jedná se o podélné domy pro které je charakteristické, že kopírují náves.

Největší výhody řetězové výstavby spočívají v tom, že zastavěné území je co nejvíce racionální a je i tak zajištěn co nejvyšší standart bydlení. Domy jsou na parcelách umístěné vždy v rohu a tak nedochází ke vzniku míst, která by byla nevyužitá (40 % plochy pozemku je zastavěno domem⁶³). Co se týká oplocení, tak jejich výstavba je regulována tak, aby nedocházelo k překážce a ploty nevytvářely stín.

Obrázek 67 – Dodržení vesnického vzhledu Na Křížení cest

Zdroj: ziprealty.cz

---

⁶³ Koncept řetězové výstavby. *Stavbaweb* [online]. 2022 [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/koncept-etzove-vystavby-25958/clanek.html>

III. Příloha – Přechíslování domů a chat v roce 1980

Dle dat z kroniky Kamenice došlo k přechíslování v celé obci v roce 1980, kdy to provedl Místní národní výbor. Dotklo se to všech domů a i chat, která mají evidenční čísla.

Z obecní kroniky: „Tato změna byla nařízena vyššími orgány vzhledem k tomu, že dřívější číslování bylo uzpůsobeno tak, že většinou v každé osadě bylo číslováno od 1, takže nižších stejných čísel popisných bylo v naší obci až 10. Při strojně-početním zpracování celostátních dat docházelo k omylům. Nynější číslování je uzpůsobeno tak, že rodinné domy jsou označeny čísly od 1 do 1000 a pro každou osadu je vyhrazeno až na malé výjimky vždy 100 čísel. (...) Jednotlivé číslování je dále provedeno tak, že v každé osadě jsou pro domy nebo chaty přidělována čísla vedle sebe postupně z jedné strany osady až na druhý konec. Pro proluky mezi domky, nebo mezi chatami jsou ponechána volná čísla, která budou přidělena při zastavení těchto volných parcel.“

Tabulka 11 - Přechíslování domů a chat v r. 1980

Osada	Domy	Chaty
Kamenice	1-100	1001-1200
Ládví	101-250	1021-1500
Ládeves	251-300	1501-1600
Nová Hospoda	301-400	1601-1801
Olešovice	401-500	1801-2000
Skuheř	501-600	2001-2200
Struhařov	601-700	2201-2400
Štířín	701-800	2401-2600
Těptín	801-930	2601-2980
Všedobrovice	931-1000	2981-3000

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z kroniky, 2022

IV. Příloha – Historické počty obyvatel v Kamenici

Rok 1981

Citováno z kroniky obce Kamenice z roku 1981: „Dne 31. 12. 1981 měla obec Kamenice 2 049 obyvatel trvale bydlících. Přihlášeno k pobytu během r. 1981 bylo 65 osob a odhlášeno 40. Počet obyvatel vzrostl v r. 1981 o 25 osob.

Údaje, získané při sčítání lidu, domů a bytů k 1. 11. 1980⁶⁴ byly zpracovány v r. 1981 a poskytly nám tyto výsledky obce Kamenice. Počet obyvatel k tomuto dni dosáhl 2 031 osob, žen 1 046 (51,5 %) a mužů 984 (48,5%). Porovnání obyvatel za 3 poslední sčítání ukazuje, že Kamenice jako jedna z mála obcí okresu doznala podstatné zvýšení v počtu obyvatel. Oproti r. 1960 měla obec 1 663 obyvatel, v r. 1970 1 775 obyvatel, takže za 10 let – 1960 – 1970 přibýlo 112 obyvatel a od r. 1970 – 1980 225 obyvatel. Jako velmi pozitivní se jeví věková struktura obyvatelstva.

Příznivý populační vývoj způsobil, že věková skupina do 14. let dosáhla podílu 25%, obyvatelstvo v produktivním věku 56,3 % a v poproduktivním věku 18,7 %. Zlepšení věkového složení ukazuje srovnání s r. 1970, kdy podíl obyvatel nad 60 let činil 19,4%, zatímco rok 1980 pouze 15,5 %.“

Tabulka 12 - Rozdělení obyvatelstva podle osad v r. 1981

Osada	Počet obyvatel	Z toho podíl v %
Kamenice	642	31,6
Ládví	287	1,7
Ládeves	35	14,2
Nová Hospoda	227	11,2
Olešovice	207	10,2
Skuheř	18	0,9
Struhařov	106	5,2
Štířín	112	5,5
Těptín	301	14,8
Všedobrovice	96	4,7
Celkem	2031	100 %

Zdroj: Kronika obce Kamenice, 2022

Ve svazku obecní kroniky z roku 1981 stojí: „K nárůstu počtu trvale bydlících obyvatel došlo, jak ukazují čísla, pouze v osadě Kamenice (počet se více jak zdvojnásobil) a

⁶⁴ Sčítání lidu, domů a bytů probíhá od roku 1863 a jsou zhruba v desetiletých periodách opakovány

to většina mladých lidí a dále v osadě Nová Hospoda. Méně vhodná věková struktura je v osadě Všedobrovice s podílem dětí do 14. let pouze 16,6 % a skupinou produktivního věku 25 % a pak i Nová Hospoda (21,6 % a 30,4 %). Údaje udávající podíl skupiny obyvatel pro celou obec je příznivější než celookresní průměr: do 14. let ve výši 24,9 % (okres 21,9 %) a poproduktivní věk 18,6 % (okres 22,7 %). Díky tomu má obec značně nízký průměrný věk obyvatelstva: muži 33 let a ženy 36 let, celkově 34 let. Děti do 5 let je v Kamenici 230 (11,3 %), školou povinných 276 (13,6 %) a obyvatel přes 75 let je 78 (3,8 %).

Příznivé věkové složení občanů se projevuje i na poměrně vysoké ekonomické aktivitě, která dosáhla 53,1 %. Podle jednotlivých odvětví pracují občané: v zemědělství 79 osob, v lesnictví 80, v průmyslu 520, ve stavebnictví 76, v dopravě-spoje 44, v obchodě a potravinách 80 a ve školství, kultuře a zdravotnictví 90 osob.

Základní vzdělání má 43,9 % obyvatel starších 14 let. Odborné vzdělání bez maturity má 37,4 %, středoškolské 15 % a vysokoškolské 3,1 %. Obecně možno říci, že počínaje odborným vzděláním převažují jednoznačně muži nad ženami. “

Rok 1991

V tabulce níže jsou uvedené výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů provedeného v roce 1991. Z těchto dat lze vyvodit, že v obci před více než 30 let bylo dvaapůlkrát více objektů určených pro individuální rekreaci (tj. chaty a chalupy), oproti domům s trvalými adresami. Téměř 50 objektů bylo neobydlených.

Ládví a Těptín měli nejvyšší počet domů, kdy počet byl 94 a 93. Poté své zastoupení měli Štířín (28), Všedobrovice (37), Struhařov (41), Olešovice (57), Kamenice (65⁶⁵) a Nová Hospoda (70).

Nejmenší osady byly Ládeves (9) a Skuheř, (8) co se týká jak počtu stálých obyvatel, tak i domů.

V případě objektů pro rekreaci, tak pouze ve Všedobrovicích a Štíříně byl počet chat a chalup viditelně menší, než počet trvale obydlených domů. Ve zbylých případech byl tento poměr zcela opačný. V osadách Kamenice, Ládví, Olešovice a Těptín rekreační objekty převyšuje počet domů cca třikrát. Ve zbylých osadách byl jejich počet poměrně vyrovnaný, ale vždy byl zde patrný prospěch rekreačních objektů⁶⁶.

---

⁶⁵ Bytovky jsou počítané jako jeden dům

⁶⁶ HARTVICOVÁ, Vlasta. *Kamenice v proměnách věků* : [k 50. výročí obce Kamenice]. Editor Jan Pišna. Kamenice: Obec Kamenice, 2010, str. 441-442.

Tabulka 13 - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů r. 1991

Osada	Počet domů	Z toho neobydlených	Počet objektů individ. rekreace
Kamenice	65	4	173
Ládví	94	9	245
Ládeves	9	2	14
Nová Hospoda	70	3	91
Olešovice	57	3	148
Skuheř	8	2	129
Struhařov	41	6	60
Štířín	28	2	5
Těptín	93	14	31
Všedobrovice	37	3	14
Celkem	502	48	1 197

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Lze z dat uvedených v tabulce níže vidět, že největší osadou obce již v roce 1991 byla Kamenice s 953 obyvateli. Naopak nejmenšími osadami byly Všedobrovice, Ládeves a Skuheř. Osady, kde počet obyvatel byl od cca 100 – 252 jsou tyto: Struhařov, Štířín, Nová Hospoda, Olešovice, Ládví a Těptín.

Tabulka 14 - Trvale bydlící obyvatelé v r. 1991

Osada	Počet obyvatel	Z toho	
		Muži	Ženy
Kamenice	953	481	472
Ládví	249	118	131
Ládeves	28	14	14
Nová Hospoda	227	108	119
Olešovice	233	106	127
Skuheř	18	7	11
Struhařov	100	43	57
Štířín	104	50	54
Těptín	252	114	138
Všedobrovice	78	42	36
Celkem	2 242	1 083	1 159

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Předproduktivní věk, je věk od 15 let (v této skupině byly zahrnuté děti narozené v letech 1976 – 1991). V tomto věku zde bylo 537 dětí a to činilo 24 % obyvatel celé obce.

Poměr mezi chlapci (269) a děvčaty (268) vykazoval vyrovnaný stav, což bylo poměrně vzácné.

Věk produktivní (tj. 16 – 60 let) byl druhou největší skupinou, v této kategorii zde bylo celkem 59,3 % obyvatel, kteří byli přihlášení k trvalému pobytu na území obce Kamenice. Zde mají muži nepatrnou početní převahu.

Věk poproduktivní je kategorie, kde byli lidé, kteří se narodili v roce 1930, či dříve. Zde bylo celkem zastoupeno 16,7 % lidí z celkového počtu. V tomto věkovém rozmezí zde bylo dvakrát více žen, než mužů – tzn. opět zde došlo k potvrzení obecných demografických jevů. Například, že Česká republika má dle dat z ročních statistických ročenek vykazuje větší úmrtnost mužů, než žen (jedná se o cévní a srdeční onemocnění). Dále, že ženy dosahují průměrného věku 73 let a muži 66 let.

Tabulka 15 - Věková skladba obyvatelstva – muži v r. 1991

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	131	315	35	481
Ládví	24	75	19	118
Ládeves	4	6	4	14
Nová Hospoda	22	64	22	108
Olešovice	25	64	17	106
Skuheř	2	4	1	7
Struhařov	9	23	11	43
Štířín	17	31	2	50
Těptín	25	72	17	114
Všedobrovice	10	25	7	42
Celkem	269	679	135	1083

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Jakmile se obyvatelé zde žijící rozdělili na muže a ženy, je zřejmé, že ve všech osadách, až na Kamenici, Všedobrovice a Ládeves bylo více žen, než mužů. Tento údaj odpovídal jak celosvětovému, tak i celorepublikovému zjištění.

Z těchto dat vyplývá, že Kamenici tvořilo 48,3 % mužů a 51,7 % žen.

Tabulka 16 - Věková skladba obyvatelstva – ženy v r. 1991

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	133	287	52	472
Ládví	27	66	38	131
Ládeves	6	3	5	14
Nová Hospoda	24	62	33	119
Olešovice	32	70	25	127
Skuheř	5	4	2	11
Struhařov	6	31	20	57
Štířín	6	35	13	54
Těptín	25	74	39	138
Všedobrovice	4	19	13	26
Celkem	268	651	240	1159

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Tabulka 17 - Ekonomická aktivita obyvatel r. 1991

Osada	Pracující muži	Pracující ženy	Celkem	Z toho pracující mimo obec
Kamenice	294	219	513	166
Ládví	77	69	146	74
Ládeves	5	3	8	4
Nová Hospoda	56	50	106	54
Olešovice	62	58	120	48
Skuheř	4	3	7	1
Struhařov	21	27	48	29
Štířín	27	31	58	35
Těptín	69	62	131	60
Všedobrovice	25	16	41	32
Celkem	640	538	1178	503

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Procento obyvatel, kteří v této době byli ekonomicky činní bylo 52,5 %. Poté 42,7 % dojíždělo za svou prací mimo Kamenici, které dosahuje poměrně vysokého čísla – odraz na dopravní zátěži. Ženy tvořily 45,7 % a muži 54,3 % z ekonomicky aktivní části obyvatelstva.

Tabulka 18 - Z počtu ekonomicky činných obyvatel pracuje:

Oblast práce	Počet obyvatel
průmysl	986
zemědělství a lesnictví	104
doprava a spoje	55
služby	163

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z kroniky obce Kamenice, svazek z roku 1990, 2022

Z výše uvedených ekonomicky činných obyvatel v obci pracovalo 811 obyvatel a za prací mimo obec vyjíždělo 497 obyvatel a naopak do obce za prací dojíždělo celkem 240 osob.

Rok 2001

Tabulka 19 - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů pro obec Kamenici v r. 2001

Osada	Počet domů	Z toho neobydlených	Byty celkem	Byty trvale obydlené	Byty neobydlené
Kamenice	163	29	477	433	44
Ládví	116	19	128	107	21
Ládeves	10	3	12	8	4
Nová Hospoda	102	17	123	94	29
Olešovice	96	17	118	95	23
Skuheř	10	5	9	5	4
Struhařov	60	25	66	39	27
Štířín	30	6	40	31	9
Těptín	111	21	131	108	23
Všedobrovice	39	11	44	33	11
Celkem	737	153	1148	953	195

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Po deseti letech od posledního sčítání lze vidět rozdíl v poměrně velkém nárůstu domů a to v každé části zkoumané obce. Samozřejmě k největšímu nárůstu v počtu došlo v Kamenici jako takové. Byla realizovaná nová výstavba domů v centru zóny, poté na Větrově a byly dokončené bytovky v sídlišti a také v Olešovicích (Jedlora), došlo také k přeměně dosud rekreačních chat na rodinné domy atd. Je logické, že čím větší je osada

jako taková, tím větší bude nárůst počtu domů. V Kamenici v tomto roce na jeden dům připadalo 1,55 bytové jednotky.

Nové provedené sčítání se vyznačovalo několika změnami, například: objekty individuální rekreace nebyly sčítány; sčítaly se počty bytových jednotek v domech apod.

Celkově přibylo 235 domů – jednalo se o 46% nárůst (vzhledem k velikosti Kamenice toto číslo nebylo vůbec zanedbatelné). Na základě těchto výsledků bylo zřejmé, že se tato obec nachází v rozvoji a jsou zde jasné rozvojové tendence. Zájem o bydlení v této obci byl tak na vzestupu.

Nárůst nebydlených domů byl trojnásobný oproti starším údajům, ale neznamenalo to, že by se zde nacházelo 153 zcela prázdných domů, ale bylo to dáno sčítací metodikou, protože do neobydlených domů se zahrnovaly také ty domy, ve kterých žádná osoba, nebyla přihlášená k trvalému pobytu.

Tabulka 20 - Trvale bydlící obyvatelé v r. 2001

Osada	Počet obyvatel	Z toho	
		Muži	Ženy
Kamenice	1266	635	631
Ládví	294	142	152
Ládeves	28	15	13
Nová Hospoda	287	135	152
Olešovice	277	131	146
Skuheř	12	6	6
Struhařov	123	62	61
Štířín	79	38	41
Těptín	310	139	171
Všedobrovice	89	43	46
Celkem	2765	1346	1419

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

V rozmezí deseti let (tj. od roku 1991 do 2001) na celém území celkem přibylo 523 nových trvale hlášených občanů a došlo tak k 23% nárůstu.

Opět největší nárůst byl zaznamenán v osadě Kamenice a naopak úbytek byl zaznamenán v osadách Ládeves, Štířín a Skuheř. Opět větší část byla utvořena z žen (51,4 %) a muži tak tvořili zbylých 48,6 %.

Tabulka 21 - Věková skladba obyvatelstva – muži v r. 2001

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	141	451	43	635
Ládví	24	88	30	142
Ládeves	1	10	4	15
Nová Hospoda	21	98	16	135
Olešovice	27	78	26	131
Skuheř	2	4	0	6
Struhařov	14	39	9	62
Štiřín	7	24	7	38
Těptín	33	86	20	139
Všedobrovice	4	33	6	43
Celkem	274	911	161	1346

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Tabulka 22 - Věková skladba obyvatelstva – ženy v r. 2001

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	143	427	61	631
Ládví	19	97	36	152
Ládeves	1	9	3	13
Nová Hospoda	23	98	31	152
Olešovice	30	90	26	146
Skuheř	1	4	1	6
Struhařov	12	37	12	61
Štiřín	4	27	10	41
Těptín	28	106	37	171
Všedobrovice	4	31	11	46
Celkem	265	926	228	1419

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Zkoumání věkové skladby obyvatelstva v roce 2001 odhalilo, že u mužů byl v každé věkové kategorii zaznamenaný nárůst. Největší příbytek se objevil v kategorii produktivní věk – o 34 % (z dosavadních 679 na nových 911 obyvatel celkem).

U ženského pohlaví byl zaznamenan pokles a to především ve dvou následujících kategoriích: předproduktivní věk a poproduktivní věk. Co se týká věku produktivního, tak zde se projevil 42% nárůst.

Tabulka 23 - Ekonomická aktivita obyvatel v r. 2001

Osada	Pracující muži	Pracující ženy	Celkem	Z toho pracující mimo obec
Kamenice	393	313	706	364
Ládví	73	63	136	74
Ládeves	5	2	7	3
Nová Hospoda	84	61	145	78
Olešovice	69	64	133	69
Skuheř	4	3	7	4
Struhařov	40	27	67	34
Štířín	18	16	34	18
Těptín	69	64	133	74
Všedobrovice	25	22	47	32
Celkem	780	635	1415	750

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Z hlediska ekonomické aktivity obyvatel došlo k nárůstu, který souvisel s celkovým zaznamenaným příbytkem obyvatel v celé obci. Jednalo se o 20 % ekonomicky aktivních obyvatel – celkový nárůst počtu obyvatel v obci byl vyčíslen na 23 %.

Došlo zde ke změně místa, kde tito lidé vykonávali svou ekonomickou aktivitu. Z předešlých uvedených dat (r. 1991) lze vyčíst, že lidí dojíždělo 42,7 %, ale nyní v roce 2001 se toto procento zvýšilo na 53 %. Opět se zde objevily s tím související narůstající nároky na dopravu atd.

Rok 2010

V roce 2010 bylo v měsíci březnu provedené informační sčítání v rámci obce. Ze získaných údajů, které jsou uvedené v níže uvedených tabulkách je zřejmý rozvoj obce, který je v tomto případě už daný jakýmsi trvajícím rozvojovým trendem.

Je jasné, že vzhledem k tomuto trvajícimu trendu, který bude viditelný na údajích i v budoucích letech, bude třeba, aby zavádění a rozvíjení prvků infrastruktury technické (vodovod, kanalizace, elektro a plyn), občanské (školy, školky, obchody...), dopravní (nové a kvalitní komunikace apod.) drželo tempo.

Tabulka 24 - Počet domů a objektů individuální rekreace k 31. 3. 2010

Osada	Počet domů	Počet objektů individuální rekreace
Kamenice	207	140
Ládví	175	240
Ládeves	12	11
Nová Hospoda	172	74
Olešovice	155	117
Skuheř	25	129
Struhařov	99	53
Štířín	34	5
Těptín	179	300
Všedobrovice	56	11
Celkem	1114	1080

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Tabulka 25 - Trvale bydlící obyvatelé k 31. 3. 2010

Osada	Počet obyvatel	Z toho	
		Muži	Ženy
Kamenice	1288	626	662
Ládví	502	250	252
Ládeves	37	15	22
Nová Hospoda	475	218	257
Olešovice	478	231	247
Skuheř	55	31	24
Struhařov	255	125	130
Štířín	77	37	40
Těptín	447	210	237
Všedobrovice	128	62	66
Celkem	3742	1805	1937

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Tabulka 26 - Věková skladba obyvatelstva - muži k 31. 3. 2010

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	175	393	58	626
Ládví	51	157	42	250
Ládeves	5	8	2	15
Nová Hospoda	59	136	23	218
Olešovice	51	147	33	231

Skuheř	5	25	1	31
Struhařov	44	71	10	125
Štířín	8	19	10	37
Těptín	51	136	23	210
Všedobrovice	12	45	5	62
Celkem	461	1137	207	1805

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Tabulka 27 - Věková skladba obyvatelstva - ženy 31. 3. 2010

Osada	Předproduktivní věk	Produktivní věk	Poproduktivní věk	Celkem
Kamenice	146	443	73	662
Ládví	40	165	47	252
Ládeves	6	11	5	22
Nová Hospoda	73	146	38	257
Olešovice	37	170	40	247
Skuheř	2	21	1	24
Struhařov	41	76	13	130
Štířín	8	17	15	40
Těptín	47	146	44	237
Všedobrovice	14	43	9	66
Celkem	414	1238	285	1937

Zdroj: Kamenice v proměnách věků, 2010

Rok 2021

Kamenice v letech 2021-2022

Obecní úřad Kamenice v současné době disponuje pouze daty, která jsou uvedena níže (zaslána autorce práce po vyžádání) v tabulce. Jedná se o počty obyvatel v jednotlivých osadách. Bohužel co se týká dalších statistik, tak ty obec nemá – například z posledního Sčítání v roce 2021.

Tabulka 28 - Celkové počty obyvatel v osadách Kamenice v r. 2022

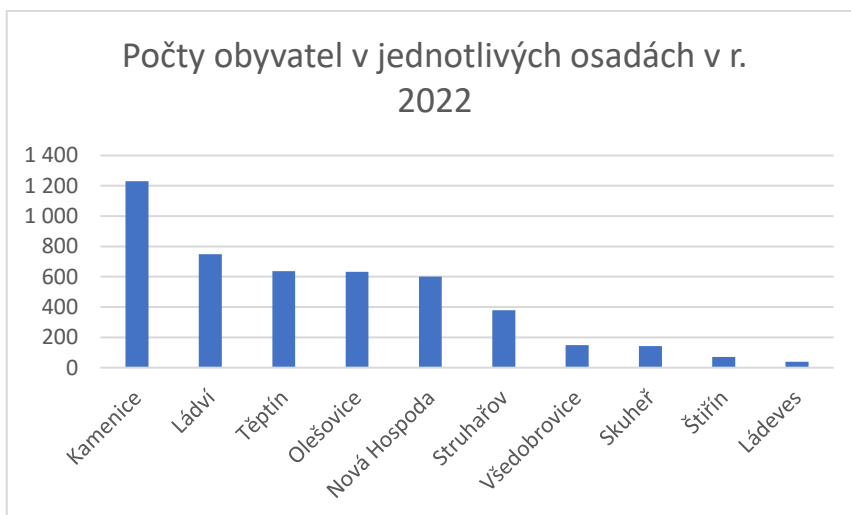
Osada	Počet obyvatel
Kamenice	1 230
Ládví	748
Ládeves	39
Nová Hospoda	600
Olešovice	633
Skuheř	142
Struhařov	379

Štířín	70
Těptín	637
Všedobrovce	149
Celkem	4 627

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z OÚ Kamenice, 2022

Souhrnná data z tabulky jsou pro lepší přehled a představu vložena níže ve formátu grafického znázornění. Osady jsou zde seřazené podle počtu obyvatel – od nejvyššího po nejnižší. Prvenství má osada Kamenice, následují Ládví, Těptín, Olešovice, Nová Hospoda, Struhařov, Všedobrovce, Skuheř, Štířín a na posledním místě je v současné době Ládeves.

Graf 29 - Počty obyvatel v jednotlivých osadách v r. 2022

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z OÚ Kamenice, 2022

V. Příloha – Stavební činnost v 80. a 90. letech

Ve svazku kroniky, kde se nachází rok 1981 stojí: „(...) Díky pracovním příležitostem v obci (Strojmetal) není ve srovnání s jinými obcemi vyjíždka za prací vysoká. Mimo obec vyjíždí 499 obyvatel, které z ekonomicky aktivních osob činí 47,3 %. Okolo poloviny z těchto je zaměstnaná v Praze.

V r. 1960 bylo trvale obydleno v obci 354 domů a v r. 1980 již 426 domů, z toho rodinných domů je 92,7 %. Počet bytů vzrostl oproti r. 1970 z 484 na 613, tj. více jak o čtvrtinu. Nejvíce bytů je se třemi pokoji – 38,8 %, se dvěma je 31,2 % a se čtyřmi a více 19,9 %. Koupelnu má více jak 80 % bytů, vodovod téměř 90 % bytů a ústřední topení 60 % bytů v obci.

Chladničku má 392 domácností, televizory 558 (tj. 95 %) a barevný televizor 29 domácností. Přes 90 % rodin je vybaveno elektrickou pračkou, z toho 1/3 pračkou automatickou. Automobil má 318 domácností, tedy více jak jedna polovina. (...)“

V roce 1980 byla veškerá stavební činnost řízena komisí výstavby a Místního hospodářství (členové se scházeli pravidelně každé druhé pondělí v měsíci a bylo jich celkem 8).

Záznam z kroniky: „Usnesením komise bylo v roce 1980 povoleno: Zhotovení 19 studní, 1 sklepa, 7 kůlen a 6 oplocení pozemků. Doporučeno bylo ONV⁶⁷: 3 stavby a 7 přístaveb rodinných domků, 2 stavby a 14 přístaveb rekreačních chat, 4 ústřední topení, 2 stavby garáží, 1 stavební elektrická přípojka a 25 elektrických přípojek do chat.

Dále komise doporučila 5 odprodejů pozemků, 4 odnětí zemědělské půdy z půdního fondu, 4 převedení pozemků na nového majitele, 8 rozdělení pozemků a konalo se 7 kolaudací rodinných domků a 12 rekreačních nemovitostí. Ve 14 případech bylo komisi zamítnuto povolení různých žádostí.“

Rok 1981

Opět i v tomto roce je stavební činnosti řízena komisí výstavby a Místního hospodářství.

Z kroniky: „V prvním pololetí komise měla 8 členů a ve druhém 10 členů. Činnost komise byla zaměřena především na vyřízení záležitostí občanů, ať už se jednalo o povolení

---

⁶⁷ ONV – Obvodní národní výbor

drobných taveb, studní, ústředního topení, oplocení, rekonstrukcí, přístaveb či povolení elektr. přípojek, kolaudací, přidělení pozemků na stavební parcele a zahrádky. Dále komise projednávala stav a postup prací na investičních akcích v Kamenici. Postup prací na Mateřské škole je uspokojivý. S akcí kanalizace, kde je dodavatel Stavební podnik státních lesů je komise nespokojena pro zdlouhavé dokončování prací. “

Stavební Závod stř. státních lesů v Olešovicích pro oblast obce Kamenice v roce 1981 dle zápisů z kroniky předpokládal: „ *V průběhu 7. pětiletého plánu stavební práce v rozsahu 14-15 mil. Kčs. Jsou to: dokončení stavby čističky vod pro Jednotný klub pracujících, Mateřské školy a přilehlou oblast osad Olešovice a Kamenice, výstavba autobusové odbočky v Kamenici pro zlepšení autobusového spojení na Těptín, elektrickou přípojku pro občanskou vybavenost v oblasti Olešovic a Kamenice, výstavba Mateřské školy v Olešovicích pro 60 dětí se započítám v r. 1981 a dokončením v r. 1983, úprava toku kamenického potoka a to v oblasti areálu stavebního závodu před vtokem do Mlýnského rybníka v Olešovicích a dále pod státní silnicí směrem k Zámeckému rybníku v Kamenici, přestavbu samoobsluhy a prodejny průmyslového zboží na Nové Hospodě v r. 1983-1984, rekonstrukci topení, výstavba sociálního zařízení, nocležen, jídelny a sauny jako přístavbu staré administrativní budovy, výstavba vlastní čističky odpadových vod v Olešovicích a zahájení výstavby bytovek v Kamenici. “*

Individuální výstavba v obci

Dle kroniky: „V roce 1981 byly kolaudovány nově vystavené rodinné domy a proběhla rekolaudace rekreačního domku na domek rodinný:

Tabulka 29 - Nově vystavené rodinné domy v r. 1981

Jméno vlastníka	Osada	Číslo popisné
Filip Václav	Nová Hospoda	357
Jiří Medřický	Nová Hospoda	346
Jaroslav Havlíček	Struhařov	649

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z kroniky obce Kamenice, svazek z roku 1981, 2022

Výstavba Mateřské školy

Opět z kroniky: „*Výstavba Mateřské školy, tak dlouho nadřízenými orgány odsunována, byla zahájena v srpnu 1981 v areálu nad Jednotným klubem pracujících v Olešovicích. Bude mít dva pavilony učební pro 60 dětí a jeden pavilon hospodářský. (...) Na směnách Národní fronty obce Kamenice pracovalo v jarních a podzimních měsících celkem 544 brigádníků (z toho 347 mladistvých) a odpracovalo celkem 2900 hodin. Hodnota vbudovaného díla činila celkem Kčs 28000.*“

Z historie Stavebního bytového družstva – samospráva Kamenice

Stavební družstvo pracovníků bylo založeno v roce 1965 při podniku Technometra Kamenice. K založení došlo, aby se vyřešila situace s bydlením, protože jak v obci samotné, tak i ani v podniku nebyla žádná bytová výstavba.

Z kroniky z roku 1981: „*V první etapě bylo překročeno k budování 24 bytových jednotek typu „Štembera“ s vestavěnou vlastní kotelnou. Tato výstavba byla zdárně ukončena v r. 1967. (...) Bylo to především 36 bytových jednotek, zahájených v r. 1969. Tato etapa byla již pro členy obtížnější, neboť jí připadl úkol v souladu se zastavovací studií sídliště vybudovat celou základní technickou vybavenost, tj. kotelnou a lehké topné oleje, vodní zdroje s vodárnou, komunikace a chodníky, veřejné osvětlení, čistírnu odpadních vod a trafostanici. Úkol tedy rozsáhlý, avšak velice důležitý pro další etapy výstavby. Byla to třetí etapa 32 bytových jednotek typu OT 13, kde byly byty již jen o velikosti 3 plus 1 o podlahové ploše cca 78m². Tato etapa byla zahájena v r. 1974 ve dvou blocích po 16 bytových jednotkách. Bloky byly již napojeny na budované inženýrské sítě.*

Významným rokem pro Stavební družstvo byl r. 1975, kdy proběhla integrace v bytovém družstevnictví ve Středočeském kraji. Z velkého počtu malých družstev vznikla družstva velká, více životaschopná, vedená na vyšší úrovni organizační i správní. Malá družstva nebyla již schopna zajišťovat stále náročnější úkoly. Také naše družstvo dostalo nový název: Stavební bytové družstvo Velké Popovice se samosprávami Kamenice, Mnichovice, Velké Popovice a Pyšely. Sídlo družstva a jeho kanceláře zůstaly v Kamenici, která je největší samosprávou s nejrozsáhlejší investiční výstavbou.

Současně s integrací byla v Kamenici zahájena IV. etapa výstavby 23 bytových jednotek opět typu OT 13. Avšak i tato výstavba dostala za úkol v souladu s urbanistickou studií vybudovat na sídlišti občanskou vybavenost a to samoobslužnou prodejnu potravin p

prodejní ploše 100m² a dalších 100m² skladových ploch. Úkol byl projektován na 3 roky a byl v termínu splněn. Hodnota prodejny činí cca 700 tis. Kčs bez vnitřního vybavení. Poslední etapou v tomto areálu Kamenického sídliště je výstavba 16 bytových jednotek opět typu OT 13. Zahájena byla v r. 1978 a ukončena v r. 1980. Celkem bylo od r. 1965 vybudováno 131 bytů. Hodnota bytového fondu a základní bytové vybavenosti, která má ve správě samospráva Kamenice činí cca 16 mil. Kčs.

S výstavbou bytů byly současně pro členy družstva vybudovány i garáže a to postupně po 4 etapách. Stavební bytové družstvo nestaví jen byty, ale uskutečňuje i společensko-politickou činnost, a to v rámci Národní fronty v obci, kde je členem. Význam této činnosti si uvědomíme tím, že udáme pár čísel: V družstevních bytech žije celkem 367 obyvatel, z toho 148 dětí. Zaměstnání v n.p. Strojmetal našlo 105 pracovníků. Činnost Stavebního bytového družstva má pro obec značný význam, především pro stabilizaci pracovních sil podniku a institucí obce. (...)

Rok 1982

V tomto roce se dle záznamů z kroniky Komise výstavby scházela pravidelně jednou měsíčně a byly řešeny otázky v oblasti výstavby v katastru obce Kamenice, pro které v této době měla přenesené pravomoci ONV. Dále je zde uvedeno: „Jedná se především o posuzování a doporučování žádostí o stavby rodinných domů a chat a povolení staveb kůlen, oplocení, studní a jiných drobných staveb. V některých případech řešil komise stížnosti a spory, které se dotýkaly stavebního zákona a případy jeho porušení. V r. 1982 byla zahájena kontrola o zjištění staveb, které byly postaveny na zemědělské půdě, bez předchozího souhlasu o odnětí zemědělské půdy. Již při prvních pochůzkách bylo zjištěno několik černých staveb a neoprávněné rozšíření stávajících chat. Dále komise zjišťovala zpracování projektové dokumentace na opravu restaurace Ládví, úpravu místních komunikací, úpravu prostoru v JKP pro provoz zdravotního střediska a adaptaci bytu v obecním domě ve Struhařově.(..)

Výstavba 40 bytových jednotek pro n.p. Strojmetal Kamenice zdárně pokračuje. S výstavbou bylo započato na podzim 1980 a úkolem Stavebního střediska Strojmetal je dokončit kompletní výstavbu do 31.10.1983. V letošním roce se má prostavět Kčs 2 200 000 a předpoklad je pro jeho splnění. Je třeba vyzvednout, že většina prací na této stavbě se provádí výlučně pracovníky Strojmetalů po své „šichtě“ v továrně. “

Individuální výstavba

V roce 1982 bylo kolaudované tyto níže uvedené rodinné domky:

Tabulka 30 - Individuální výstavba v r. 1982

Jméno vlastníka	Osada	Číslo popisné
Jaroslav Chaloupka	Ládví	115
Rudolf Průcha	Kamenice	43
Miroslav Adámek	Kamenice	44
Karel Veselý	Nová Hospoda	372

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z kroniky obce Kamenice, svazek z roku 1982, 2022

Rok 1983

Komise výstavby v roce 1983 měla celkem 8 a scházela se pravidelně jednou za měsíc. Dále v kronice obce stojí: „Ze stavební činnosti provedla stavební komise v r. 1983 přes 43 stavebních šetření místních, které byly vyvolány za účelem povolení staveb studní a ostatních drobných staveb, které místní šetření vyžadovaly. Dále se komise podílela na přípravě a jednáních ve věcech budoucí výstavby v obci Kamenice, jako výstavby prodejny ve Všedobrovicích, přístavba školy a nástavba základní školy.

Rok 1989

Výstavba rodinných domků a jejich kolaudace v roce 1989 byla následující:

Tabulka 31 - Kolaudace rodinných domků v r. 1989

Jméno vlastníka	Osada	Číslo popisné
Michal Zítek	Struhařov	625
Josef Duben	Těptín	894
Irena Sekytová	Kamenice	7
Josef Švamberk	Ládví	201

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z kroniky obce Kamenice, svazek z roku 1989, 2022

Dále došlo Stavebním závodem Stř. státních lesů Olešovice v roce 1989 k dokončení 3 novostaveb – okálů pro své zaměstnance v Olešovicích. Jedná se o č.p. 467, 468 a 469.

JZD Modletice pokračovalo v roce 1989 ve výstavbě bytových jednotek v Kamenici na sídlišti.

Dle kroniky: „Výstavba 104 bytových jednotek k.p. Strojmetal Kamenice pokračuje podle stanoveného harmonogramu. Koncem r. 1989 dalších 32 bytovek. Zbývajících 40 bytových jednotek hodlají dokončit v r. 1991.“

Stavební činnosti v 90. letech

Technická infrastruktura

V roce 1990 se v obci nacházelo pro obyvatele 490 domů a 854 bytů. Z toho bylo v: I. kategorii 386, II. kategorii 254, ve III. kategorii 126 a ve IV. kategorii 88. Celkový počet bytů v rodinných domech byl 583.

Co se týká nahlédnutí do počtu žádostí o byty u Národního výboru, tak těch bylo 11 a dalších 65 žádostí se týkalo o parcely k výstavbě.

Rok 1991

Vyhláška o stavebním řádu z obecní kroniky

„Obecní zastupitelstvo v Kamenici schválilo dne 17.9.1991 vyhlášku od stavebním řádu a na úseku ochrany životního prostředí, která má zamezit budování nepovolených staveb a devastaci životního prostředí. Stanovené pokuty jsou v některých případech až 20 000 Kčs.

Studny

Podle platného zákona je studna kvalifikována jako hornické dílo. Z toho důvodu nelze vydávat rozhodnutí na trhací práce malého rozsahu způsobem, který byl Okresním úřadem vykonáván, ale povinnost k vydání takového rozhodnutí má pro náš okres Obvodní báňský úřad Kladno. Trhací práce malého rozsahu pro liniové stavby či základů rodinných domků a p. i nadále zůstává v kompetenci Okresního úřadu.

Zástavba centra obce

Územní centrální zóny (dále „CZ“), kam je v budoucnu plánována výstavba, je ohraničená silnicemi Kamenice – Nová Hospoda a Kamenice – Olešovice, na severu chatovou oblastí a na východu kulturním domem a mateřskou školou. V r. 1986 a 1990 byla

na zástavbu tohoto území zpracována studie, která vycházela ze tří základních předpokladů. Zajistit chybějící občanskou a technickou vybavenost, dotvořit centrum obce a zajistit byty s ohledem s plánovaným růstem pracovních příležitostí. Bylo proto uvažováno s 275 byty a 37 rodinnými domy s celkovým nárůstem počtu obyvatel o 1 190. Třetí z uvedených předpokladů je v dnešní závažné společensko-ekonomické situaci sporný. Celkové náklady na výstavbu bez podmiňujících investic (tj. přívod vody, elektrické energie, eventuálně plynu a odvod kanalizace z CZ) činily v cenové úrovni r. 1990 cca 320 mil. Kčs. Investorem měl být MNV Kamenice. Jak je z uvedeného patrné, lze pro připravovanou novou koncepci vycházet ve shodě se stávající studií pouze z prvních dvou předpokladů. Tedy vybudovat občanskou vybavenost a dotvořit centrum obce. S ohledem na ekonomickou situaci našeho státu nelze očekávat v nejbližších letech dotace na projekty podobného typu. Proto chceme-li zajistit vhodné podmínky pro zdárný chod a rozvoj naší obce, musíme využít nabídek zahraničních ev. tuzemských investorů.

Obecní rada přednesla ke schválení návrh usnesení s důvodovou zprávou, týkající se této stavby.

1. Zástavbou centrální zóny je snaha zhodnotit dané území a dotvořit tak chybějící centrum obce. Zabezpečit v obci chybějící služby a bude druhotně zdrojem příjmů a daní do obecního rozpočtu.
2. Zástavba bude tvořit urbanistický celek, plnící funkce. Atraktivita území dává pro rozvoj komerční zóny zřejmé předpoklady a charakteru obce odpovídá i vytvoření zóny obytné. Požadavek nekonvenčního přístupu k architektonicko-urbanistickému řešení povede k vybudování reprezentačního centra naší obce.
3. CZ nesmí být koncipována jako zóna výrobní. Tyto zóny jsou již v obci určeny a nebudou (až na okolí ČOV) dále rozvíjeny.
4. ČSOP⁶⁸ vznesl požadavek na zachování zdravé části březové aleje, procházející územím Proto musí být v urbanistickém řešení tato alej zohledněna.
5. Komerční a bytové zóny se mohou vzájemně prolínat. Komerční část bude předpokladem požadované návratnosti investic vložených do neziskových provozů a podmiňujících investic. Dále pak zdravě oživí společenský život obce. Obytná zóna by měla uspokojit nároky na standardní i nestandardní bydlení.

---

⁶⁸ Český svaz ochránců přírody

6. V obchodní zóně budou navrženy prostory následující občanské vybavenosti: prodejny potravin, maso-uzeniny, ovoce-zelenina, cukrárna, bistro, kavárna, domácí potřeby, textil-oděvy, obuv, drogerie, knihy-hudebniny. Služby: oprava obuvi, čistírna oděvů, sklenářství, pobočka banky, hotel a fitcentrum.
7. V obytné zóně budou navrženy rodinné domky popřít. bytové objekty. Jejich počet, velikost a standard vybudování infrastruktury (vodovod, kanalizace, elektrické vedení, plynovod, telefonní síť) tak, aby kapacita přivedených zdrojů pokryla požadavky Kamenice.

(...) Průzkumy prováděné AG vedou k závěru, že v současné době není možné vybudovat vodovodní přípojku na vodovod Želivka. Jediný vydatný zdroj vody je v oblasti Kamenice a Skuheř. Předpokládanou vydatnost tohoto zdroje potvrdí připravované finančně náročné čerpací zkoušky. (...)

(...) Po dohodě se s.p. Strojmetal se bude AG podílet investičně na probíhající výstavbě vysokotlakého plynovodu v poměru plánovaného odběru plynu. Výstavba regulační stanice a plynovodního přivaděče do CZ, ze kterého bude v budoucnu plynofikována obec, bude hrazena investory CZ. Od 1.11. budou ve vytipované oblasti prováděny vrty a čerpací zkoušky, které by měly potvrdit uvažovanou vydatnost vodního zdroje.

Podmínkou výstavby rodinných domků je jejich odprodání budoucímu investorovi. Z celkové plochy 7,4 ha je cca 3,4 ha v současné době ve vlastnictví obce. Majitelé ostatních pozemků jsou ochotni tyto odprodat. Předpokládá se 2,4 ha zastavit rodinnými domky a cca 1 ha pro občanskou vybavenost. Získané peníze za odprodej pozemků budou přednostně investovány do rekonstrukce, ev. výstavby nového zdravotního střediska. **Celá výstavba CZ by měla být včleněna zhruba do 3 etap. V první etapě by měla být realizována výstavba 27 rodinných domků na území pod březovou alejí. Již dnes je uzavřena dohoda mezi Ateliérem Gama o úhradě 500 tis Kčs jako podílu obce na stavbu vysokotlakého plynovodu. Od telefonní ústředny bude přiveden **telefonní kabel o kapacitě pro cca 80 telefonních linek.** Otázka financování centra občanské vybavenosti zůstává stále otevřenou. (...)**

90. léta

Dle záznamů z kroniky z tohoto roku je uvedeno, že v 90. letech docházelo ke zhodnocování lokalit přicházejících v úvahu pro bytovou výstavbu.

Zhodnocované lokality, kde bylo možné zahájit bytovou výstavbu:

- 1. Kamenice (tzn. centrální zóna obce)** – v úvahu byla výstavba bytových jednotek v soustředěné zástavbě (cca 200 bytů) a také výstavba řadových rodinných domků (cca 100 bytů).

Jaké zde byly problémy? Pozemky byly v extravilánu a pouze jejich část byla v majetku obce (další vlastnictví bylo v majetku soukromých osob, nebo v užívání JZD). Také nedošlo k vybudování inženýrských sítí, ale napojení na ČOV možné bylo.

- 2. Bílá skála** – uvažovalo se o výstavbě celkem 22 rodinných domků.

Jaké zde byly problémy? Pozemky se nacházely ve vlastnictví soukromých osob a byly situované v extravilánu, také chyběly inženýrské sítě.

- 3. Struhařov** – v úvahu byla výstavba 22 řadových rodinných domků.

Jaké zde byly problémy? Pozemky se nacházely v soukromém vlastnictví a opět umístěné na extravilánu. Také by bylo nutné vybudovat inženýrské sítě.